

Explanatio in Danielelem

<https://hdl.handle.net/1874/326790>

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.

No. 376.

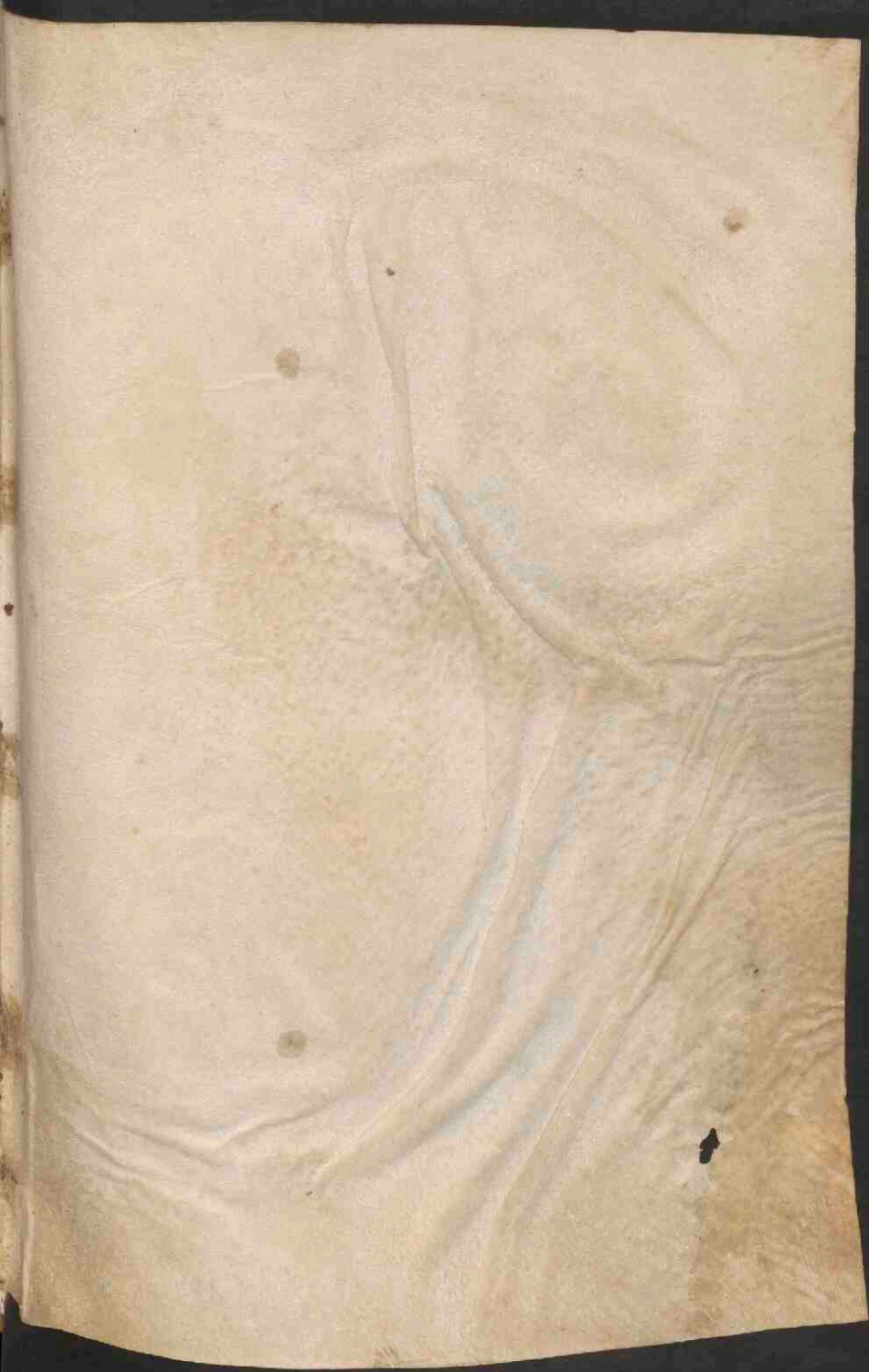
97 (Eccl. 376, antea 291m.) Membr. 8°. 10 $\frac{1}{2}$ ff. 1158.
S. Hieronymus, Explanatio in Daniele.

72
36
Fol. 1a. Incipit prologus beati Jheronimi presbyteri in danielem prophetam. Fol. 108b. Explicit commentum super danielem. Incipit de Susanna. Fol. 107b. Presens liber sive libellus, in domo nove lucis prope Traiectum Carthusiensis ordinis scriptus et finitus anno domini Millesimo CCCC^{mo} Quinquagesimo octavo in vigilia visitationis gloriose semper virginis marie, pertinet ad eandem domum. Orate propter deum pro fratribus dicte domus qui ad proficiendum praetactum librum siue libellum aut materiam praeparando scribendo illuminando corrigendo ligando seu alias cujus modo laborauerunt.

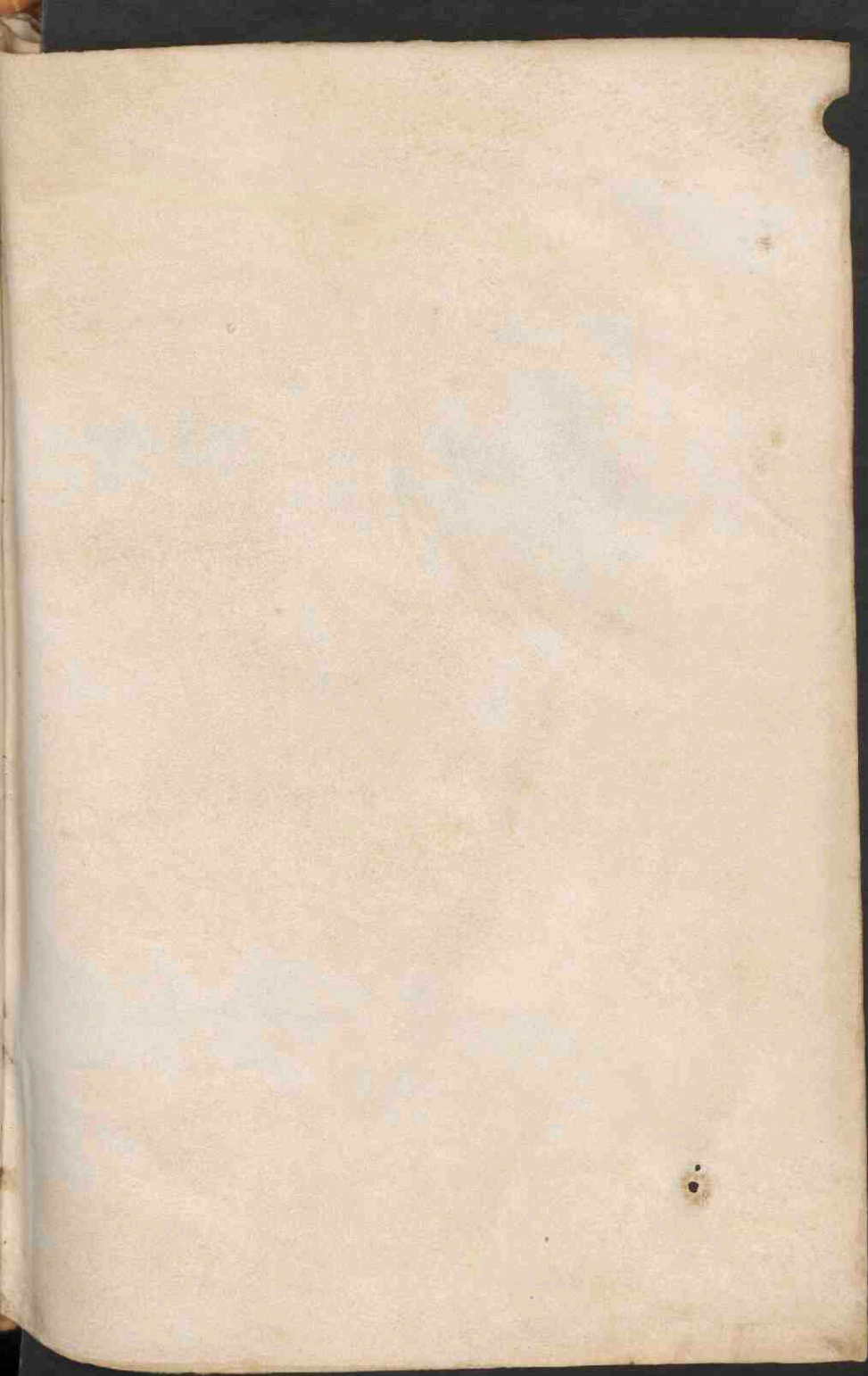
„Pertinet Carthusiensibus prope Traiectum.

Hs.
2 E 1

Band gerepareerd
Mei 1960

, Pertinet carthusiensebus ppe fictu iferius.

n° 252 . m.

n° 295 . m.

Incipit plogus be

thionimi pbrū In
damele pphetam

Contra danielē
pphetā duodecimū

librū scribit porphi
rius. nolēs eū ab

ipso cui mscriptus
est noīe esse cōpositū.

sed a quodā qui tēporibz anthiochy qui appel
latus est epyphianes fuerit in iudea nō tā
danielē ventura dixisse q̄ illū narrasse
p̄terita Deniqz q̄qd usqz ad anthiochum
dixerit verā hystoriā continere. si qd autē
ult^o opinatus sit q̄a futura nescierit. esse
mentitū Cui sollertissime responderunt
Eusebius cesariensis Epūs. tribz volumibz.
Octauodecimo et nonodecimo et vicesimo Apollu
naris qz vno grandi libro. hoc est vicesimo
sexto Et ante hos ex pte methodius Verū
q̄a nobis ppositū nō adūsari calūpnys
respondere q̄ longo sermone indiget s̄ ea q̄
a ppha dicta sūt. nostris differere id ē xpia

nis. illud prefatione gmonco. nullū pphetarū tā
apte dixisse de xpo Non enī solū scribit eū esse
uenturū qd est cōmune cū cetis. s; quo tēpore
vēturus sit docet. Et reges p ordine digerit
et ānos enumerat. et manifestissima signa
pnuat. Que qā vidit porphyrus vniūsa cō-
pleta et tñfacta negare nō poterat. Superatus
hystorie veritate. in hāc prupit calūpniā. ut
ea q in cōsumatiōe mūdi de antixpo futura
dicuntur. pte gestoz in qbusdā similitudinē sub
anthiocho epyphane cōpleta esse contendit.
Cui? impugnatō testimoniū veritatis ē. Tāta
enī dictozū fides fuit. ut ppha incredulis ho-
mibz nō videat futura pducere. s; narrasse p-
terita. Et tamē siubi in explanatiōe volu-
minis eiusdē dederit calūpnie illius occasio-
nē. strictim respondere conabor et philosophic
artibz. ymo malicie seculari p quā subuertere
nititur veritatē et qbusdā prestigis clarū
oculoz lūmē auferre. explanatiōe simplia
gtrare. Itaq; obsecro vos pāmachi philoma-
testate et merrella vnicū romē scitatis ex-
emplar. iūctos fide et sanguīe ut conatus

meos adiuuetis. ut dñs atq; saluator p̄ causa
 sua suo sensu meo ore respondeat qui loquitur
 ad p̄phetas. **A**peri os tuū et implebo illud. **S**i
 enī cū apprehensi fuerim⁹ ante iudices et tri
 bunalia monet ne cogitem⁹ qđ respondere de
 beam⁹. q̄ntomagis cont̄ aduersarios blasphem
 mantes sua potest bella bellare. et in seruis
 suis vncere. **U**nde et psalmi plurimu illud
 hebraicū qđ in titulis ponit lamanaissa p̄
 quo septuaginta tr̄stulerūt in fine magistro
 victoriā cōtinēt. Aquila enī interpretatus est
 contropio hoc ē ei qui p̄bat victoriā. **S**yma
 chus ep̄michyon. qđ p̄p̄e tūphū palmāq;
 significat. **S**ed et hoc nosse debem⁹ mē ceteru.
 porphiriū in damel nobis libro obire. idēto
 illū apparere q̄fictū. nec haberi apud hebreos
 s; greci sermonis esse q̄mentū. q̄a in suzane
 fabula q̄tineat. dicēte damiele ad p̄sbros. a
 potu s; chymi s; hise. **A** potu p̄m̄ p̄tē quā ethi
 uologia magis greco sermone quēntē q̄
 hebreo. **C**ui et eusebius et apollinaris pari
 sententia viderē suzane belisq; ac draconis fabu
 las nō q̄tineri in hebraico s; p̄tē eē p̄phetic

abacuc filij ihu de tribu leui. sicut iij septuaginta
ta interpretes in titulo eiusde belis fabule post
Homo quidam erat sacerdos nomine daniel fili
us abday coniuua regis babylonis. cum danie
le et tres pueros de tribu iuda fuisse scriptura
sca testatur. Unde et nos cum ante annos pluri
mos viderem⁹ danielē. has visiones obelo
pnotauim⁹ significantes eas in hebraico non
haberi. Et miror quosdam lapsi morosis in
dignari michi quasi ego decurtauerim librum.
cum et origenes et eusebius et appollinaris
aliqui ecclesiastica viri et doctores grecie. has
ut dixi visiones non haberi apud hebreos fa
ceantur. nec se debere respondere porphrio
pro his que nullam scripturę sęe auctoritate pbeant
Illud quoque lectorē amoneo. danielē non iuxta
septuaginta interpretes sed iuxta theodotionem
legē ecclias. qui utique post aduentū xpi marce
dulus fuit. licet quosdam dicant eū ebionitā qui
altero genere iudeus est. Sed et origenes de
theodotionis ope in editione vulgata asteris
cos posuit. docens desuisse que addita sunt. Et
cursum quosdam usus obelis pnotauit. supflua

queq; designas **L**uq; omis xpi ecclie ta grecoz q̄ pla
 tinorū syrorūq; et egyptioz hōc sub asteris et
 obelis edicioez legāt. ignoscat iudi labori meo.
 q̄ volui habere mōs qd̄ greci in aquile et theodori
 onis et symachi edicioib; lectitat. Et si illi i tatis
 diuicis doctrinarū nō cōtēpnūt studia hōm iudeo
 nū. tur latina paupertas despiciat xpianū. Cui
 ut opus displiceat. certe volūtas recipienda est.
Verū iā tēpus ē ut ipius pphē ūba texam⁹ non
 iux̄ q̄suetudinē nr̄az pponētes oīa. et oīa differe
 tes ut in duodācim pphetis fecim⁹. s; breuiter et
 p̄ intualla ea q̄ obscura sūt tātū explanātes.
 ne libroz numerabiliū mīgnitudo lectorū fasti
 diū faciat. Ad intelligēdas autē extremas p
 tes danielis. mltiplex grecoz hystoria necessa
 ria est. Sutorū videlicet Callitini Diodori
 Herodoti Poliby Possidomy Claudy Senonis
 et andronici cognomēto alipy. q̄s et porphyrius
 fecitū se esse dicit Josephi q̄s et eoz quos iose
 phus ponit. Papeq; nr̄i liuy et pompeij
 trogi atq; iustini. qui oēz extreme visiois nar
 rant hystoriā. et post alexandru usq; ad resa
 re augustū. syrie et egypti id est seleuci et

antiochi et ptolomeoz bella describunt. Et si quōdo
cognitur hūmū sc̄larū recordari et aliq̄ ex hīs
dicere q̄ olim omisim⁹. nō mē ē volūtatis. sed
ut ita dicā gr̄uissime necessitatis. ut pbemus
ea q̄ a sc̄is pphetis ante sc̄la mlta p̄dca sūt. tā
grecorū q̄ latinorū et aliarū gentiū lris ḡneri.

Explicit plogus Incipit explana^o theoⁱ i damiele

Anno tercio regni pphiaz Ca^m 1^m

Joachi regis iude. venit nabu-
chodonosor rex babilonis ihe-
rusale et obsedit eam.

Joachim filius Josie cuius
tercio decimo anno pphetare ex-
orsus ē iheremias. ip̄e est
qui alio noīe appellatus est heliachim. sub quo
etiā holda mulier pphetavit. et regnavit sup
tribū iuda et ih̄k̄ annis vndecim. cui successit
in regnū filius eius joachim. cognomēto ihecho-
nias. qui tercio mense regni sui die decima
raptus ā duabus nabuchodonosor. ductusq̄
in babilonē. et in loco eius q̄stitutus ē sede-
thias filius Josie. patruus eius. cui⁹ āno vn-
decimo ih̄k̄ capta atq̄ subuersa ē. Nemo

igitur putet eundē in danielis principio esse
 ioachim. qui in ezechielis exordio ioachim scri-
 bitur. Iste enim extrema sillaz chym habet. ille
 chym. Et ob hanc causā in euāgelio sēd̄ mathe-
 um vna videtur deesse generatio. q̄a sēda teste
 vedecus in ioachim desinit filiū iosie. et tertia
 incipit ex ioachim filio ioachim. Quod ignoras
 porphyrius calūpniā struit ecclie. suā ostēdēs
 impericiā dū in euāgelista matheo arguere
 nititur falsitatē. Et tradidit dñs in manu
 eius ioachim regē iude et parte vasorū dom⁹
 dei. Quod traditus scribit ioachim. mōstrat
 nō adūsarioꝝ fuisse fortitudis victoriā. s; dñi
 volūtatē. Et parte vasorū domus dei. et aspor-
tabat ea in tra sennaar in domū dei sui. Et
vasa intulit in domū thesauri dei sui. Terra
 sennaar locus ē babilois. in quo fuit cāpus
 duran. et turris quā usq; ad celū hī qui ab
 oriente mouerat pedes suos edificare conati
 sūt. Unde et a ḡfusione linguarū locus no-
 men accepit babilon q̄ in lingua nostram
 trāfertur confusio. Simulq; aiāduertedum
 sēd̄ anagoge qd̄ rex babilonis nō potuerit

vniuersa vasa dei trāsferre et in ydolo qđ sibi finxe-
 rat collocare. si partē vasorū repli dei. q̄ intellige-
 da sūt dogmata veritatis. Si enī auctos phie
 reuoluas libros. necesse est ut in hys reperias
 aliquā partē vasorū dei. Et apud platonē fabu-
 latore mūdi deū. Et apud zenonē stoꝝ pñci-
 pē. inferos et imortales aīas et vnū bonū ho-
 nestatē. S; qā iūgūt mendaciū veritati. et na-
 ture bonū pđūt nullis malis. iteo pte vasorū
 dei. et nō omnia vasa integra atq; pfecta acce-
 pisse mēorātur. Et ait rex affanes pposito eu-
 nuchoz suoz ut introducēt de filijs israel et
 de semine regno et tyrānoz pueros in qbz nulla
 est macula. Pro affanes in editione vul-
 gata abieꝝ descriptū repperi. et pro ythomim
 qđ theodosion posuit. septuagita et aquila
 lectos trāsulerūt. Symachus patros pro ūbo
 nomē gentis intelligēs. qđ nos iux' editionē
 hebreoz que kata akpibiā legitur in tyrā-
 nos vtim⁹. maxie qā pđicit de semine regno
 vnde et arbitrat' hebrei. daniele. anamiam
 et misael et azariā fuisse eunuchos. imple-
 ta illa ppheta q̄ ad ezechnā p ysaiā ppheta

diatur. et de femine tuo tollēt et faciet eunuchos
 in domo regis **S**i autē de femine regio. nulli du-
 bium qn de genere sine dauid nisi forte hinc sen-
 su sit contrū illud qd seqt. pueros siue iuue-
 nes in qbz nlla est macula. ut doceret eos leās
 et linguā chaldeoz **Philo** arbitrat. linguā he-
 breoz ipoz esse caldaitā. qā abrahā de caldeis
 fuit **Ad** si recipiam. qrendū ē quomō nūc
 hebrei pueri linguā quā nō nouerat doceri ui-
 deantur. nisi forte iux quorūdā opinioez. duas
 abrahā linguas et hebreoz et caldeoz fuisse
 dicam **Et** iposuit eis ppositus eunuchozū
noīa. danieli balthasar. et ananie sidrach. mi-
saclī misach. et azarie abdenago **N**on solū pposi-
 tus eunuchoz siue magister ut alij trāstulerūt
 artheunuchus sīs imutat noīa. s; et pharao
 ioseph in egypto appellauit somithophanech.
 nolentes eos in tīa captiuitatis uocabula habe-
 re iudee **Unde** et ppha dicit in psalmo **Quomō**
cantabim? canticū dñi in tīa aliena **Porro**
 dñs in bonā pte noīa mutat antiqua. et ex
 rebus iponit virtutū uocabula. ut abram appel-
 laret abrahā et saray saram **In euāgelio** qz

quondam symon petri nomine accepit. et filij zebedi
 appellati sunt filij tonitru. quod non ut plerique putant
 boanerges si emendatius legitur banerghem

Proposuit autem daniel in corde suo. ne pollue-
 retur de mensa regis. neque de vno potus eius.

¶ Qui de mensa regis et vno potus eius non
 vult coedere ne polluat. utique si sapias atque
 doctrinam babilonis sciret esse perit. nunquam ac-
 quiesceret discere quod non licebat. Disiuit autem
 non ut sequatur. sed ut iudicet atque convincant
 Quomodo si quisquam aduersus mathematicos ve-
 lit scribere iperitus mathematicus. risu pate-
 at. et aduersus philosophos disputas. si ignoret dog-
 mata philosophorum Disiuit ergo ea mente doctrinam
 caldaicam. qua et moyses omnem sapiam egyptio-
 rum didicerat **¶** Dedit autem deus danieli
 gratiam et miras in conspectu principis eunuchorum

¶ Qui propter peccata maiorum ductus est in captiui-
 tatem. propter virtutum suarum magnitudinem statim
 mercede accepit. proposuerat enim in corde suo
 ne pollueretur de mensa regis. et epulis re-
 gis proposuerat viles cibos. idcirco gratiam et mi-
 sericordiam in conspectu principis eunuchorum acce-

6
1.
pit dño largiente Ex quo intelligim⁹ pro necessi-
tate rerū si qñdo sancti diligūtur ab infidelibz
dei esse miserie. nō bonitatis hōim puerforū

Cep̄ta nos obsecro seruos tuos diebz decem
et dentur nobis legumīa ad vestendū et aq̄
ad bibendū. ¶ Incredibilis fidei magnitudo.
nō solū sibi corpulentia polluceri esu vilioris cibi
sed et tēpus q̄stituere. Non est ergo temeritatis
s̄ fidei ob quā regias dapes contēpserāt. ¶ Pue-
ris autē hys dedit deus sc̄iaz et disciplinā in
om̄i libro et sapia. Danieli autē dedit intelli-
gentiā om̄i visionū et sompniū. ¶ Nota q̄ de-
us dederit sc̄iaz pueris sc̄iaz et disciplinā sc̄larū
hr̄arū in om̄i libro et sapia. pro quo Symachus
int̄pretatus est. artē ḡmaticā. ut cūcta q̄ lege-
bant intelligeret et sp̄itu dei de chaldeorū
sc̄ia iudicaret. Daniel autē hoc ext̄ tres pue-
ros habebat. insigne. qd̄ visiones et sompna
quibz p̄ simbola quedā et emigmata futura
monstrantur. sagaci mente cernebat. ut qd̄
alij videbāt in fantasmate. hic oculis cordis
aspiceret. ¶ Completis itaqz diebz post quos
dixerat rex ut introducerētur. introduxit eos

propositus eunuchorum in aspectu nabuchodonosor

Cōpletos dies triēny tēpus intellige qd rex cō-
stituerat ut enutriti tribz ānis postea starent
in aspectu regis **C** Et omne ūbū sapie et intel-
lectus qd suscitatus est ab eis rex inuenit in
eis decapliū sup auctos magos et ariolos qui
erāt in uniuerso regno eius // Pro ariolis et
magis. vulgata editio sophistas et phos tras-
tulit. nō iux hāc phiam et sophistica disci-
plina quā grecorū eruditio pollicet. s; doctrina
gētis barbare quā usq; hodie caldei philoso-
phantur **C** fuit autē daniel usq; ad ānū pri-
mū cyri regis // Dicem⁹ in gsequētibz quomō
qui usq; ad ānū pīmū cyri regis hic fuisse de-
scribitur postea trō āno eiusdē cyri regis.
et pīmo dari fuisse mēoratur **Caplm. 2^m**

In āno scdo regni nabuchodonosor. vidit nabu-
chodonosor sopnū et reliq; // Si post tres an-
nos pueri ingressi sūt in aspectu ei⁹ ut ipse
p̄pererat. quomō nūc scdo āno regni sui sop-
nū vidisse narratur **Qd** ita solūnt hebrei.
scd; hic ānū dia regni eius om̄i gentiū bar-
bararū. nō iudee tantū et caldeorū s; assyriorū

quoque et egyptiorum et moabitari et reliquarum nationum quae domino procedente superauerat. Unde et Iosephus in deo antiquitatum scribit libro. post annum secundum egyptie vastitatis rex nabuchodonosor vidit mirabile somnium. **¶ Et ceteris est spiritu. et somnium eius fugit ab eo. ¶** Vidit rex impius somnium futurorum ut interpretante suo quod viderat. deus glorificetur. et captiuorum deorum in captiuitate seruientium sit grande solacium. Hoc ite de pharao legimus. Non quo pharao et nabuchodonosor videre meruerit. sed quod Ioseph et daniel digni extiterunt qui interpretatione eorum omnibus preferrentur. **¶** Precepit ergo rex ut conuocaretur arioli et magi et malefici et caldei. **¶** Quos nos ariolos. ceteri egyptios interpretati sunt id est incantatores. Ergo incantatores michi videntur esse. qui verbis rem pagunt. magi qui de singulis philosophantur. malefici qui sanguine vitantur et victimis. et sepe contingunt corpora mortuorum. Porro in chaldeis

significari puto quos vulgus mathematicos vocat. Consuetudo autem et sermo communis. magos pro maleficis accipit. qui aliter

habentur apud gentē suā eo qđ sunt philosophi thal-
deor. et ad artis huiusmodi reges qđ et principes e-
iusde gentis oīa faciūt. Unde et in natiuitate dñi
saluatoris. ipi pmo ortū eius intellexerūt. et ve-
nientes in sanctā bethleem adorauerūt puerū
stella desup ostendete. **C** Et dixit ad eos rex.

Vidi sōpniū. et mente confusus ignoro qđ videri.

Ombra qđā et ut ita dicā aura sōpniū atq; vesti-
giū rerū mansit in corde regis. ut referētibz
alijs possit remissi q viderit. et nequaquā eū ten-
peret mentientes. **R**espondert thalzei regi

syriace. **H**uicq; q dīa sūt sermone narrat

hebreo. **A**b hoc loco usq; ad visionē anni ter-

tiy regis balthasar quā daniel vidit in suis.

hebraicis quide litteris. s; lingua scribūtur

chaldaica. quā hic syriacā vocant. **R**esi-

ndicaueritis michi sōpniū et coniecturā eius.

publis vos et dom⁹ vre publicabūt. et reliq.

Cominatus ē penā. pponit et pnia ut si po-
tuerit sōpniū dicere consequēter credat etiā

hys q incerta sūt. hoc ē qđ significet sōpniū

Quod si nō potuerit ea dice in qbz rex i pleris

q; qfusius poterat recordari. etiā future intp

41

tationis pdant fide Demqz seqt' **I**tem dicit michi. ut sciam qd' interpretatioez qz vera michi loqm' At illi dixerit. Sermo que tu rex qris grauis est nec repletur qsq' qui indi-
 cet illu' in q'spau regis exceptis dys quoz no est cu homibz quersatio // **C**onfidentur magi
 onfidentur arioli. et ois scia scilaris hrature p'sciaz futuroz no esse hoim sz dei Ex quo
 pphetas pbatur dei spitu locutos qui futura renerit // **Q**uo audito rex in furore et ira magna pcepit ut periret ois sapientes
 babilonis Et egressa sententia sapientes int' ficebatur **Q**uereretur aute daniel et sonj
 eius ut periret // **Q**uerut hebrei cur daniel et tres pueri no sut ingressi ad regem cu alyz
 sapientibz et plata sententia iubeat' perire cu retis **Q**id ita edisserut ut eo tepore quo
 rex p'mia et dona et honore maximu' pro mittebat ire noluerut ne ipudenter diuina et dignitate
 chaldaica videantur appetere **A**ut certe ipi chaldei inuidetes gl'ie eoz et sine. solu ingressi sut. qsi
 solu p'mia pcepturi. et postea in piculo voluerut habere q'sortes q's

in spe glorie refutauerunt. **E**t interrogauit eum
 daniel qui a rege acceperat p̄tate. quā ob causā
 tam crudelis sententia a facie regis esset egressa.

Scientes caldei qd̄ deciplū suū cūctos ariolos et
 magos qui erāt in vniūsa caldea daniel et tres
 pueri saperēt et mtelligerēt. relauerūt eos int̄
 rogatiōez regis. ne p̄ferretur sibi in mt̄p̄ta
 tione s̄p̄ni. et ob hanc causā mt̄rogat daniel
 de crudelitate sententiae. q̄a causā sui piculi ne
 sciebat. **D**aniel ingressus rogauit regem
 ut tēpus sibi daret ad solutiōez mdicandam
 regi. **T**empus postulat nō quo tractatione et
 sagaatate mentis occulta p̄quiret. s̄ quo oc
 cultoz dñz p̄c̄retur. Et iteo ananiā et misa
 helē et azariā iūgit ad preces. ne solus de
 suo merito p̄sumere videretur. ut quoz cōe
 erat discrimen. cōis esset oratio. **T**ūc daniel
 p̄ visionē nocte misteriiū reuelatū ē. **S**ōp
 niū regis suo disat s̄p̄nio. p̄mo et s̄p̄niūm
 et mt̄p̄tatiōez eius dei reuelatiōe cognoscat.
 qd̄ demones ignorabāt. sapientes sc̄li scire nō
 poterāt. **U**nde et apli misteriiū qd̄ cūctis retro
 generatiōibz fuerat ignotū. dño reuelate aḡsūt.

Et Daniel bñdixit deo celi. ¶ Ad destructi
 onē eorū qui versatur in t̄ra et demonia
 tis artibz atq; p̄stigijs t̄rena deludunt.
 Daniel deo celi bñdicat. Dy enī qui non
fecerūt celū et terrā peribūt. ¶ Ip̄e enī
mutat t̄ra et etates. h̄m̄ificat regna
atq; constituit. ¶ Nō ergo miremur
 si qñ certumq; et regibus reges. et reg
 nis regna succed̄. que dñi gubernātur
 mutātur et firmant̄ arbitrio. causasq;
 singulorū novit ille. qui conditor om̄
 est. et sepe patit̄ malos reges suscitā.
 ut mali malos puniāt. Siquis s̄bōndit
 et genāli disputatōe p̄parat̄ auditore.
 s̄p̄mū qđ vidit eē de mutatione et suc
 cessione regnorū. ¶ Dat disciplinam
sapientibus. et suā intelligētibus disci
plinā. ¶ Iuxta illud qđ sc̄ptū est. audiet
sapiens et apponet sapiām. q̄ em̄ habz
dabit̄ ei. et aīe que feruet amore sa
p̄ie libent̄ spū dei infudit̄. in p̄isā at̄
aiām nō introibit sapiā. ¶ Ip̄e reuelat
profūdi et abscondita. et novit in

tenebris constituta. et lux cum eo est. Cui
 deus reuelat profunda. et potest dicere. **O** profundum
 domini dicitur sapientie et scientie dei. iste habitate
 in se spiritu dei scrutatur etiam profunda dei et
 in profundo anime sue fodit puteos altissime
 et omnem terram egerit. que profunda aquas
 optime consuevit. seruatque mandatum dicen-
 tis. bibe aquas de tuis uasis et de pu-
 teorum tuorum fonte. **Q**uodque festum nouit
 in tenebris constituta. et lux cum eo est.
 tenebre significant ignorantiam. lux scientiam
 atque doctrinam. Itaque deum ut pueri non celat.
 ita recta ambiunt atque circueunt. **S**icut
 ita interpretandum est. quod tenebrosa misti-
 ca queque et profunda significet. iuxta illud
 quod legitur in prophetis. intelligit quod parabola
 et tenebrosus sermo. **H**oc ipsum
 significat quod in psalmo legitur. tenebrosa
 aqua in nubibus aeris. **Q**ui enim ad
 excelsa conscendit et terra deserens. in-
 stat in uentum tenuissimum aerem et ethera
 queque desiderat. iste nubes efficit. ad quam
 ueritas dei peruenit et que super sanctos

pluere consuevit. impletusque sine multitudine
 digne habet multas aquas in corde suo
 tenebrosas et involutas caligine. quā
 solus moyses ingreditur et loquitur cum deo
 facie ad faciem. de quo scriptum est. posuit
 tenebras latibulum suum. ¶ Tibi deus patrum
meorum confiteor teque laudo. ¶ De sui
videat meritum quod impetravit. refert ad
 patrum iustitiam et ad veritatem dei. qui
 semis eorum etiam in captivitate miseretur.
 ¶ Et nunc ostendisti que in rogatione te.
 ¶ Quod quatuor rogant. vni ostendit. ut
 arrogantiā fugiat. ne solus impetrasse
 videatur. et agat gratias. quia misterium super
 omnia solus audierat. ¶ Sapientes babilonis
ne perdas. ¶ Imitat clementiam
domini. qui pro persecutoribus deprecatur. et non
 vult eos perire propter quos ipse fuerat
 periturus. ¶ Inueni homines de filiis
transmigrationis iude. qui solutionem regni
 amittent. ¶ Dei gratiam ad suam refert id
gentiam. et inuenisse se dicit. cum daniel
 se ultro optulerit. ut introduceretur ad regem.

8 id est 11

In quo mos ondit maioru qm bona
 nuntiant sua videri voluit. Qui autē
 solutionē sopniy remittit. utiqz ante
 narratus est sopniū. Et nota qd de filio
 iuda sit daniel nō sacerdos sicut i titulo
 belis fabula cōtinet. **¶** Et dicit rex. Pu
tasne v̄ potes m̄ iudicare sopniū qd
vidi et interpretationē eius. **¶** Seruat
 ordinē questionis. ut pmū sopniū qd
 se magi ignorare r̄ndiūt. et p̄ea q̄rat
 interpretationē sopni. ut cū sopniū audi
 erit. et que viderat recognouit. tūc cōdit
 et interpretationē q̄ v̄riū rapit cōiecturā
¶ Mysteriū qd rex introgat. sapientes
 magi et arioni et aruspices nō queūt
 iudicare regi. **¶** Pro aruspiciy qd nos
 vertim̄ in hebraico gazarenos h̄t. qd
 solus symachus eugus interpretatus ē.
 et q̄s greci solent ypatoz kopoyz ap
 pellare qui extra inspicat. et ex hys
 futura p̄dicat. Mysteriū autē vocans
 ordinē sopniy reuelati ondit. q̄quid
 hoī occultū est et ab hoībus ignorat.

posse mysteriū micupari. Tollit quoqz
 regi malā suspitionē. ne hūana est
 met iueneri posse sollertia. qd̄ dei
 solus noticie referuat. ¶ Sed est de
in celo reuelans mysteria ¶ Frustra
 igit̄ ab hoībus q̄ris in terra qd̄ deus
 solus nouit in celo. et occulte ret̄et
 eū a mltorū deorū cultu. ad vni⁹ dei
 noticiā dirigit. ¶ Qui iudicabit tibi
 rex nabugodonos. q̄ vetera sūt noui
 ssimis t̄pibz ¶ Absqz adulationis vicio
 veritate sonatu blandit̄ regi. q̄ illi
 a deo sint mysteria reuelatū q̄ nouissi
 mis sūt vetera t̄pibus. Nouissim at̄
 dies aut ex eo t̄p̄e sūt m̄andi quo da
 meli sopniū reuelatū est usqz ad i sum
 mationē mūdi. aut certe h̄o sciendū
 est. q̄ vni⁹sa mēpretatio sopni m̄dit
 ad finē in quo ymago statue q̄ tenet̄
 cōterenda ē ¶ Sopniū tuū et visiones
capitū tuū i cubiculo tuo hui⁹ temoi
sūt ¶ Nō dixit visiones oculorū tuo
 rū. ne qd̄ putarem⁹ corporeū sc̄ip̄e

Sapientis enim oculi in caput eius in pri-
 cipali videlicet cordis. iuxta illud quod in
 euangelio legimus. boni mundo corde. quoniam
 ipsi deum videbunt. et quod cogitatis in cordibus
 vestris. alij ex huiusmodi occore capiti contem-
 nikon non in corde. sed iuxta platonem
 in cerebro suspiciunt. ¶ Tu rex cogitare
 cepisti in stratibus tuis. quod esset futurum
 post hec. ¶ Pro eo quod est post hec soli
 septuaginta dies nouissimos tristulerit
 Quod si ita legitur sollicitius requiramus
 ubi dies nouissimi scripti sunt. et redargu-
 amus eos. qui mundum non putant esse peri-
 turum. Iniqui enim dies appellauerunt nouissimi.
 si mundus esset eternus. ¶ Respondit tu
 rex cogitare cepisti. indicat tunc somnium.
 quod idcirco ei deus futurorum misteria
 reuelauit. quia ipse rex voluit scire ve-
 titia. et ut nabugodonosor diuine inspi-
 rationis mereret gratiam non solum quod
 in somnio videt. sed ante somnium quod
 tacitus cogitauerit. exponit. ¶ Et qui
 reuelat misteria. ostendit tibi quod uentura

sunt. **I**llud qd in euangelio legimus qd
 sole suu oriri facit sup bonos et ma
 los. etia sup nabugodonosor itelligi
 ee copletu. Tanta em clemetia est
 oipotetis dei. ut etia nabugodonosor
 dispesationis sue qmudu regit miste
 ria reuelaret. Introgem9 eos qui
 diuisas asserunt ee naturas. cui mate
 nabugo. itelligat bone an male. Si
 bone cur impius dicitur. Si male ut
 certu est. cur malo atqz treno id est.
 cordis. sua de fac metra mostrauit.

Cyriachi qd no in sapia q est i me plq
 in cuctis vmetibz facti in hoc tuelatu
 est. sed ut interpretatio regi manifesta
 fiet. et cogitotoes metis tue scies.

Putauit rex noticia futurorum
 solertia metis huane posse cophendi.
 et ido sapientes babilonis interfici
 iusserat. Ergo damel et eos excusat q
 dice no potuerunt et iudria fugit. ne
 qd est met eu que dcurus est ppria
 dixisse sapia. Causa at tuelatois pphice

9 mirabilu

regis est desideriu. q̄ voluit v̄tūm cog
 nosce. Ergo honorat regē q̄n̄q̄ illi
 sciām sibi dicit a deo misteria reue
 lata. Et hoc q̄siderandū q̄sōp̄ma ī
 quibus aliq̄ v̄tūna signat̄ et q̄si p̄
 nichilū veritas demonstrat̄. nō patent
 cōiectozibz et huāne mētis arbitrio. s̄ dei
 solius scientie. **C** Tu rex videbas. et ecce
 q̄si statua vna grandis statua illa maḡ
 et statua sublimis stabat cōtra te. et intū
 itus eius erat terribilis. **I** Unius statue
 caput ex auro optimo erat. pectus autē
 et brachia de argēto. porio venter et
 femora ex ere. tibeē at̄ ferree. pedū q̄dā
 pars ferrea erat quēdā fictilis. Videbas
 ita donec lapis abscisus est de monte
 sine manibus. et percussit statuā ī pedi
 bus eius ferreis et fictilibz. et īnmut eos.
 Tūc cōtrita sūt p̄ter ferrū testa es argē
 tū et auri et redacta q̄si ī fraullam.
 estine arce. et iuxta sūt vento. nullusq̄
 locus inuentus est eis. Lapis at̄ q̄ percussit
 statuā frūus est mons magnus. et īpleuit

vniuersa terra ¶ Pro statua idz andru
 atea qd solus interpretatus est symachy
 ceteri ymagine tustulerut volentes hoc
 noie silitudine onde futuozu. Seqm
 interpretatione pphetia et danielis uba
 calculates que ab illo breuit ducta sut.
 lacius exponamus ¶ Caput inquit
 aureu tu es rex. ¶ Per qd ondit regnu
 pnu babilomoru antro ptiouissis gpa
 ratu ¶ Et post te cosurget aliud reg
 nu minus te. ¶ Medoru videlz et psaru
 qd argenti habet silitudine. minus
 pize et manus sequete ¶ Et regnu
 terciu aliud eneu qd impabit vni
 uise terre. ¶ Alexandru significat et
 regnu macedonu successoz qz alexa
 dri. qd rex eneu dz. inter oia em me
 talla es vralius est et refuit clari
 et sonitus eius longe lateqz diffudit.
 ut no solu fama et potentia regni.
 sed et eloquentia gretu sermone on
 deret ¶ Et regnu quarta eit velut
 ferreu ¶ Regnu qtu qd pspitue pta

ad romanos ferreū est. qd' conūmat et do-
 mat oīa. **S**ed pedes eius et digiti ex pte
 ferrei. ex pte fictiles sūt. qd' hoc tempe
 manifeste cōprobat. **S**icut em̄ in princi-
 pio nichil rōno impio fortius et dur-
 us fuit. ita in fine rerū nichil imbe-
 cillius. qm̄ et in bellis ciuilibz et adūsq̄
 diuisas nationes aliarū gentiū barba-
 rarū indigem̄ auxilio. In fine. iute
 horū om̄ regnorū auri argentiqz
 eris et ferri. absasus est lapis dñs
 atqz saluator. sine manibz at. idz sine
 cotu et huāno semine de utero virgi-
 nali. et cōtritis oībus regnis. frūs
 est mons magnus. et impleuit vni-
 uersā terrā. **Q**uō uidei et ipius por-
 phyrus male ad pplm̄ eferūt isrl.
 quē in fine sclozū volūt eē fortissimū
 et oīa regna cōtere et regnāe ietnū
¶ **D**eus magnus oñdit regi q̄ ven-
 tura sūt postea. **¶** **P**arsus reuelatoz
 sopniū sūi dicit meriti. sed ut ita
 platio regi manifesta fiet et doceat

regē. q̄ deus solus esset colendus. **C**
Tūc rex nabugo^o cecidit in faciem
suā et daniele adoravit. et hostias et in
cenſu p̄cepit ut sacrificaret ei. **H**unc
 locū ita calumpnat porphyrius. q̄ nūquā
 ſup̄biſſimū rex captivū adorare potuit
 q̄ nō lyones ob ſignorū magnitudinē
 paulo et barnabe voluerūt hostias ī
 molare. **E**roz ergo getilū qui omne
 qd̄ ſup̄ ſe eſt deos putat ſcripturę nō debz
 imputari. q̄ ſimplē refert uniuersa
 que geſta ſūt. **S**ed et hoc poſſu9 dicē.
 q̄ cauſas adorandi et īmolatarū hoſti
 arū et incenſi atq; ſacrificij ip̄e expo
 ſuit dicens ad danielem. **V**ere d̄s v̄r
deus deorū eſt et d̄ns d̄nantū et re
uelans miſteria. quū potuiſti ap̄ire
ſacr̄m hoc. **E**rgo nō tā danielem
 q̄ in daniele adorat deū. q̄ miſterū
 reuelauit. **R**d̄ et alexandrū regem
 macedonū in p̄otifice iuda feciſſe
 legimus. **R**d̄ ſi diſplicet hoc d̄cedū
 eſt nabugo^o ſignorū magnitudinē et

stupore confusū nō faceret ignorasse. ut qui
 verū deū nō intelligebat et dnm regū
 serm̄ eius adoraret. et illi adolet iuentū
¶ Tunc rex danielē in sublimē extulit &
munera magna et multa dedit. et con-
stituit eū p̄ncipē sup omēs p̄uicias
babilonis et p̄fectū magistratū super
cūctos sapientes babilonis ¶ Et in h̄
 calūpnator ecclie p̄phetā rephēdē intit.
 q̄re nō recusauit munera. et honorem
 babiloniū libeter suscepit. nō cōsiderans
 ideo regē vidisse sōpnū. et it̄ptatōis
 mysteria p̄ puerū reuelata. ut daniel
 crescit. et in loco captiuitatis p̄nceps om̄i
 fiet caldeorū et dei oīpotētia noscetur.
 Qd̄ quidē et in ioseph apud pharaonē
 et egyptū factū legim⁹ et in mardocheo
 apud assuerū. vt in utraq; gente habe
 rent captiuū et p̄grinātes ex iudeis
 solacia. Videtes homē gentis sue
 egyptiorū eē p̄ncipē uel caldeorū.
¶ Daniel autē postulauit a rege et
constituit sup opa p̄uicie babilonis

szdrach misach et abdenago ¶ Nō obli-
uiscit̄ eorū cū q̄bus dñm̄ deprecatus
est. et q̄ secū p̄clitatu fuerat. ¶ Itaq̄
fecit eos iudices p̄uiciariū. ip̄se autē a
regis late nō recedit. ¶ Capitūlū tertiu

Nabugodonosor rex fecit statuā
aureā altitudine cubitorum
sexaginta. latitudine cubitorū sex. ¶

Delos obliuio ueritatis. et q̄ didū suū
dei q̄si deū adrauciat. nūc statuā sibi
fieri iubet. ut ip̄e adoret̄ in statuā. Cō-
at aurea sit et ifinitū p̄dētis illud in
causa ē. ut stupore uideat̄. ut
res inanimata adoret̄ ut deus. dū uinis
q̄sq̄ suā cōsecrat̄ auariciā. Datur̄ q̄q̄
p̄ occasione captiuorū barbaris natio-
nibus salutis occasio. ut qui p̄mū per
danielis reuelationē potētā agno-
uerāt unius dei. in trū q̄ p̄uiciorū
fortitudine discat̄ mortē debē. p̄p̄mi
et ydola nō coli. ¶ Et statuit eā
in cāpo diuā p̄uicie babilonis. ¶
Pro diuā theodorio donum symach

dozam septuaginta ypbolon tristic
 lerit. qd' nos in varem ul' conclusu locu
 possumus dice **C** Misit ad congregandos
satrapas magistratus et iudices. dices
et tyrannos et pfectos omnesq' principes
regionu ¶ **E**xcelsa piculis suis stat.
 et cecius corruunt que sublimia sut.
 Principes congregat ad adoranda
 statua. ut p' principes seducatur et
 gentes. Qui em' dices sut et potetes.
 du' timet care dices et potentia
 facile supplantat. Seductis at ma
 gistratibz subditi ppli maioru ex
 plo pereunt. **C** Et precu clamabat
 valeret. **N**obis de pplis tubus et
 linguis in hora qua audieritis so
 nitu tube et fistule et cythare et sam
 buce et psalterij et siphonie et vni
 usi generis musicoru cadetes ad via
 te statua aurea qua constituit na
 bugodonosor rex. Si q' dat no' ce
 derit et no' adorauerit. eadem hora
 mittetur in fornace ignis arde' tis

Nō q̄ oēs ppli vniūsarū gentiū in eā
 po diuā potuerit conuēgere et adorāre
 aureā statuā. s̄ q̄ in p̄cipibz vniūsarū
 gentiū oēs gētes et ppli adorasse cre
 datur. **O**mnē scām scripturā mente
 p̄tutens nisi tū me fallit obliuio
 nequaq̄ reperio. q̄ scōrū quisq̄ deu
 cadens adorauit. sed q̄cuq̄ ydola &
 deones et res illicitas adorauerit
 cadens dē adorasse ut in p̄nti loco nō
 semel sed crebrius. **E**t in euāgelio dy
 abolus loq̄t ad dnm̄ hec oīa t̄ dabo
 si cadens adoraueris me. **S**ed et hoc
 duendū oēs hētiros qui fulgore elo
 quētie secularis falsū dogma cōpo
 nūt aureā statuā facē et q̄ntū in se
 est p̄suasione p̄pellē ut cades et ado
 rent ydolu falsitatis. **S**icutim ut
audierūt oēs ppli sonitū tube fistu
le et cythare // **E**odē sensu accipien
 dū quo sup̄. ut oēs pplōs itelligam̄
 in p̄cipibz. **N**eq̄ em̄ adesse simul
 vniūse poterat nationes. **S**icutim

et in ipso tpe accedentes viri calderi accusate
 rūt iudeos. Quos ppositos i babilone
 regis opibus iudebat et offendeabant
 peregrino cultu et nisione ydolorū nacti
 occasione criminatur ad regē. Deniqz
 seqt. **Sūt viri iudei q̄s constituiti**
sup opa regione babilome sydrach
misach et abdenago q̄ contēserunt
decretū tuū. Et quodimō sic loquūt;
 Q̄s ptulisti nobis et captiuos ac seruos
 p̄ncipes eē fecisti. h̄i elati in supbia
 tua p̄cepta contēp̄rūt. **Deos tuos**
nō colūt et statuā aureā quā erexisti
nō adorant. Q̄d in p̄ncipio hui⁹ visi
 om̄is diximus. h̄ic manifestius p̄bat̄.
 alios eē deos nabugo^{or}. et aliā esse
 statuā aureā quā in cultus sui venerati
 one iussit erigi. Nā et in tōsequētibz
 ip̄e rex loquitur. **Deos meos nō colitis**
et statuā aureā quā constitui nō adoratis
Alij dicūt hanc septimā scē. s̄uetudīez.
 ut ydolu v̄mū appellat plurimū. ut ē illud
 in exod. de vitulo. isti sūt d̄j tui isrl̄ q̄

re eduxerunt de terra egypti. Et in regni volu-
 mine ierobabam ponens vitulum aureum in
 bethel ydola fecisse narrat. Et contrario
 multa deo singulari modo appellat in ysaiam.
Inclinavit se et adoravit illud. et votum faci-
ens dicit deus meus es tu. **P**sternite vos
et adorante statua quam feci. **Q**uod si non adorave-
ritis. eadem hora mittam in fornace ignis
ardentis. **Q**uoniam in furore precepit adduci
 pueros. tunc datur spatium penitentis. ut si ceci-
 derint et adoraverint pro culpa veniam conse-
 quant. Similiter adorare contempserint. presens
 pena sit fœnatis ardetis. **E**t quod est deus
qui eripiat vos de manu mea. **I**lle videtur
 cui servum dudum adorastis. quem vobis deum
 deorum et dominum vestrum esse dixisti. **N**abu-
 cho rex non oportet nos de hac re in-
 dere tibi. **I**n hebreos non habet regem.
 ne adulari videret impio aut regem
 vocare qui ad iniqua compelleret. **Q**uod si quis
 contumaciter regem qui legem ducimus eos
 non propter regem ad effusionem sui sanguinis
 provocare. sed ita reddere regi debitum

honore. ut dei cultus nō ledat. Quā autē ait
 nō oportet nos de hac re rīdē tibi ille est
 sensus. Nō debes audire ūba. quorū iā
 rebus ipis pbabis fortitudinē atq; con-
 stantiā. Ecce deus n̄r quē colimus p̄t
nos eripe de camino ignis ardetis et
de manibus tuis o rex liberare. ¶ Unde
 se putauerūt terrē p̄uere. inde cernit
 in eis materia fortitudis. nec ī longū
 differētes. sed p̄us sibi pollicēt auxiliū
 dicētes. Ecce em̄ deus n̄r quē colim⁹
ip̄e nos et de eo qđ minaris incendio et
de tuis p̄t manibus liberare. ¶ Quod si
nolueit. ¶ Vulchre ad id qđ dixerat p̄t
 eripe nos. nō intulit cōtrū. si nō potuit.
 sed si nolueit. ut nō impossibilitatis dei
 s̄ volūtatis dei sit si perierit. ¶ Notū
 tibi sit rex qđ deos tuos nō colimus et
statuā aureā quā erexisti nō adoram⁹
 ¶ Sive statuā ut h̄machus sive yma-
 ginē aureā ut ceteri t̄n̄sulerūt. volue-
 rimus legē. cultores dei cō adorare nō
 debent. Ergo iudices et p̄ncipes seculi

qui imperitoru statuas adorant et p̄m
 gmes. hoc se face intelligat. qd tres
 pueri nolentes face placuerunt deo. Et
 notanda proprietat. Deos cole. ymaginē
 adorare dicit. qd vtrūq; seuius dei non
 couemt. Tuc nabucho^o repletus est
fiuore. et aspectus faciei illius gmutat⁹
est. ¶ In psalmis qbusda tituli pnotat²
 inscriptio pro hys qui comutabūt. Ver
 mo igit comutationis ambiguus est et
 de bono in malu. et de malo in bonu.
 ¶ Deq; em gmutio vultus nabucho^o
 bone parti poterit coaptari. licet quida
 et inscriptione psalmoru de bono ad malu
 referat. p hñ qui nãlit debuerat itellige
 deũ. cõtin xpm et scõs eius cõturbatioe
 mētis et fiuore mutati sut. ¶ Et pcepit
ut succenderet fornax septiupli q̄ suc
tendi cõsueuerat. ¶ Quasi non posset
 simplex et solutus ignis triu pueroru
 cõsimē corpa. Sed fiuor et ira q̄ insanie
 p̄xima est modũ tenere nõ p̄t. et vult
 eos mltiplicis pene comminacõe terreat

quos patos videbat ad mortē. **¶** Et cōfēti
 viri illi vincti cū braciis suis et thyraris et
 calciamentis et vestibus missi sūt in mediū
 fornacis ignis ardentis. **¶** Pro braciis quas
 symachus anaxeridas int̄p̄tatus ē aquila
 et theodotio saraballa dixerūt. et ut nō
 corrupte legit̄ saraballa. **¶** Lingua autē
 chaldeorū saraballa cetera hominū vocātur
 et tibi. et onomimios etiā bracie eorum
 quibus cura teguntur et tibi. quī ceterales
 et tibiales appellati sūt. **¶** Thyrarū autē
 verbū grecū est. et vsu versū in latinū.
 de quo et virgilius scriptū ē sacris thyrarū
 Est autē gēnis pillioli. quo psarū caldeorūq;
 gēnis vtitur. **¶** Porro viros illos quī miserāt
 sydrach misach et abdenago. int̄fecit flāma
 ignis. **¶** eos viros de quibus sup̄ dixerat. et viros
 fortissimos de exercitu suo iussit. ut ligatis manib;
 et pedibus sydrach misach et abdenago int̄
 terēt eos in fornacē ignis ardentis. **¶** Nō ergo
 fortuitos quoscuq; ministrōs p̄didit nabucho.
 sed viros fortes de toto exercitu suo. et ad bella
 p̄mptissimos. ut nō solū miraculo p̄tinerēt.

sed et exitus sui digna sentiret. **Q**uoniam
 autem hyrcos. id est sydrach misach et abdenago
 ceciderunt in medio camini ignis ardentis
 colligati. **¶** Grande miraculum ligati mit-
 titur in fornace et cadunt in medium
 ignis ardentis. ardent vicula quibus ligati
 sunt. et victorum corpora tumens flamma
 non tangit. Hucusque hebrei legunt media
 que sequuntur usque ad finem cantici tui puerorum
 in hebreo non habentur. De quibus. ne omnino
 preterisse videamur pauca dicenda sunt.

Benedicis es domine deus patrum nostrorum.
 et laudabile et gloriosum nomen tuum in secula.
 quia iustus es in omnibus que fecisti nobis.
 et universa opera tua vera. et omnes vires
 tue vere. et omnia iudicia tua vera. Iudicia
 enim vera fecisti iuxta omnia que induxisti
 super nos. **¶** Quando divisis preminimus. angu-
 stis ex toto cordis hoc loquimur affertum.
 et quod nobis accidit iuste nos sustinere
 fateamur. et compleat in nobis illud quod
 scriptum est. Exultaverunt et letate sunt
 filie iude in omnibus iudiciis tuis domine.

¶ Peccauimus enim et inique egimus recedentes a te. et deliquimus in omnibus. ¶ Et certe tres pueri non peccauerunt nec ei 9 etatis erant. quoniam ducti sunt in captiuitate. ut propter sua uicia puniretur. Ergo quod hic ex persona populi loquitur. sic illud apostoli legendum est. non enim quod uolo hoc ago. sed quod nolo illud operor. et cetera que in eodem loco scripta sunt. ¶ Quod domine immutatus sum plusquam omnes gentes et similes huic in uniuersa terra hodie propter peccata nostra. et non est in tempore hoc princeps et propheta. et dux neque holocaustum neque sacrificium neque oblatio. neque incensum neque locus primitiarum coram te. ut possim inuenire misericordiam. ¶ In his uerficulis utendum est. si quoniam etiam propter peccata populi. sanctorum uirorum et magistorum qui in lege dei doctissimi sunt. sustinet penam. et quando in persecutionibus non offert sacrificium et oblatio. Quidam hunc locum ad celestem referunt iherusalem. quod ante ad tirona dilapsa. et in loco lacrimarum et confusions posite plangunt antiqua delicta. et cetera que prophetas

sermo cōplectit. s̄ her nō recipit etiā de.
C Sed in aīa cōtrita et in spū hūilitatis
 suscipiam. **C** Ex p̄nti loco et ex eo quod
 seq̄tur. b̄ndicite spūs et aīe iustorū d̄no.
 et in psalmo. sacrificiū deo spūs cōtribulat̄
 cor cōtritū et hūiliatū de d̄no despiciet.
 sūt qui aliū sp̄m velint esse in homine
 excepto spū sc̄o. et aliā aīam. s̄ laborā
 dū erit eis. quō absq; carne et grā spūs
 sc̄i due substācie et duo iteriores hoīes
 in vno hoīe esse dicātur. **C** Et nō cessabat
qui miserat eos mīstri regis succende
fornacē naphtha et stupa et pice et mal
leolis // Et salustius sc̄bit in hystoria.
 q̄ naphit genus fomitis sit apud p̄sas
 quo ul maxie nutriat̄ mēdia. Alij
 ossa oliuarū que picuūt cū amurca
 aresta nappā appellari putat. vñ et
 grece p̄uene dr ab eo q̄ p̄r. idz ignem
 nutriat. **C** Angelus aut̄ d̄ni descendit cū
azaria et socijs eius in fornacē. et excu
sit flāmā ignis de fornacē. et fecit
medū fornacis q̄si ventū rois flante

et nō tetigit eos oīno ignis neq̄ contristauit.
nec quicq̄ molestie intulit. ¶ **O**ppressa
 pturbatiombz aīa et varijs molestijs
 occupata cū hoīni desperavit auxiliū
 tota ad deū fuit mēte cōuersa. descendit
 ad eā angelus dñi. sc̄i sermo dñus. et exu-
 tit flāme estuātis ardore. ut nequaq̄ igni
 ta iacula inimici cordis nri cathana pene-
 trent. nec illius fornace claudamur. ¶
Bndicite sc̄i et hūilas corde dñm. ¶ **H**ū-
 litatē cordis habē p̄ns vsiculus docet. et
 illud qđ in euāgelio d̄r. discite a me qz
 mitis sū et hūilis corde et inuenietis regē
 aiābus v̄ris. Cordis autē illa est hūili-
 tas. q̄ in alio loco paup̄tas sp̄us appellat̄.
 ut nō erigam̄. sup̄bia. nec fictā gloriā
 hūilitatē q̄ramus. s̄ toto corde inclinem̄.
 ¶ **B**ndicite oīa opa dñi dñm. ¶ **G**rali
 laudatione p̄missa. q̄ oīs creatura de-
 beat deū laudare in seq̄tibz per partes
 singulas cohortat̄ angelos celos aquas
 atq̄ ritutes. solē et lunā. p̄mbz et rore.
 sp̄m et ignē frigus et estū et cetera q̄

longū est texē. ita ut fontes q̄ et maria
 et cete et volucres bestiasq; et pecora
 ad laudē dei puocet et filios hom̄.
 et p̄ omē hom̄ genus israhelē. et de
 nō isrl' sacerdotes et seruos dñi. spūs
 et aiās iustorū scōs et hūiles corde et ad
 extremū ananiā azariā et misabel q̄
 ad laudē dei p̄nti bñficio puocat. Omnis
 autē creatura nō voce sed ope laudat
 deū. q̄ ex araturis cōsequēter creator
 intelligit. et in singulis opibus atq;
 effribus dei magnificētia demonstrat.

Tūc nabuchō rex obstupuit. et sur-
 rexit p̄ire et ait optimatibus suis.

Hucusq; de theodotionis int̄ptatioe
 pauca p̄strinxim; cōfessiois et laudū
 trū puerorū. que nō habēt in hebreo.
 exinde seq̄m̄ur hebraicā veritatē.

Et surrexit p̄ire. et ait optimatib;
 suis. **N**ōne tres vnus misim; in fornace
 ignis cōpeditos. **Q**ui ruderūt. **W**eire rex.

Punitis p̄ncipib; rex corripit. ut vnus
 glorificet deū. Int̄rogat at̄ optimates suos.

quorū accusatione et cōsilio tres pueros
 in igne formatis misciat. ut illis rñdētibz
 se misisse tres pueros in fornace. ista eis
 nūciat et oñdat. ¶ Ecce ego video vnos
q̄tuor solutos et ābulantes in medio
ignis. et nichil ē eis corruptionis ē.
et spē q̄ti filii filio dei. ¶ In sū dicit.
 o qm̄ sapiens ignis. q̄ ienarrabilis di
 potētia. vīculis stricta sūt corpa. vnt
 vīcula corpa nō vnt ut. Specie autē
 quarti quē silēm dicit filio dei. ul' an
 gelū debem accipi ut septuaginta
 tūstulerūt. ul' certe ut pleriq; arbitrat̄
 dnm̄ saluatore. Sed nescio quō rex ipius
 dei filiū vidē mereat. Ergo iux̄ symachū
 qui interpretatus ē. spē autē quarti
 similitudo filiorū nō dei sed deorū angeli
 fecerū sūt. qui et dei et deorū uel dei
 filij sepissime nūcipantur. Hoc uigē hystoria
 Ceterū in typo p̄figurant iste angelus
 siue filius dei dnm̄ in m̄ ih̄m̄ xp̄m̄. qui
 ad fornacē descendit inferri in q̄ clausē
 et iustorū et peccorū aīe tenebant. ut

absq̄ eruptione sua et noxa sui eos qui
tenebāt inclusi mortis viculis liberaret

Tūc accessit nabucho^o ad ostiū for
nacia ignis ardens et ait **P**auore p
t̄ritus nō p̄ muros q̄rit a pueris. sed
nē eos ex noīe vocat. seruos dei excelsi
appellans et petens ut ad se egi rediūt
quos viuctos in fornacē miserat. **T**
Endēus deus **S**drach misach et abdena
go. q̄ misit angelū suū et eripuit ser
uos suos **Q**uē sup̄ filiū dei hic angelū
vocat. q̄m̄q̄ in superioribz filitudo di filij.
nō veritas appellata sit. **F**ur sū argo na
bueho^o dei cōfessionē incipit. et dāpnatis
ydolus laudat tres pueros q̄ noluerūt
seruire et adorare oēm deū excepto
deo suo. et mirat q̄ scos dei ignis tūge
nō potuit. **Q**uāte aut **S**i me ppositū
est hoc decretū ut oīs plūs tribus et
lingue q̄rūq̄ locutus fuat blasphēiā
cōtra deū **S**drach misach et abdenago.
disperat et dom̄ seius vastret. **N**ep̄ enī
est deus alius qui possit ita saluare **Q**uā

pessime ad diabolū referūt. q̄ in consu-
 matione mūdi etiā ip̄e recipiat notā
 etiā dei. et oēs ad penitentiā cohercet.
 et hūc volūt eē regē nimis. q̄ nouissi-
 me descendit de throno sup̄bie. et hū-
 litatis p̄mia cōsecutus est. **T**ūc rex
 p̄mouit sydrach nirsach et abdenago
 in p̄uicia babilonis. **Q**ui dicit sup̄
 tres pueros nō iudices p̄uiciariū sed
 p̄fectos operū singulorū fuisse in ba-
 bilone. hūc volūt eos etiā iudices p̄u-
 ciariū cōstitutos. **N**abuchō rex oibz
 gentibus et linguis q̄ habitat in un-
 uersa t̄ra. **P**ax vobis multiplicetur.
Ep̄la nabuchō in p̄phete volūne p̄it
 ut nō fictus ab alio postea liber sicut
 sytophanta metit. s̄ ip̄i dū d̄ eē credit.
Ego nabuchō q̄tus. **H**istōia q̄tū
 etiā in domo mea. **H**istōia q̄tū
 manifesta est. et nō magna it̄ptatiōe
 indiget. q̄ p̄ offensa dei nabuchō
 versus in amētiā septē ānis iter bruta
 alalia dixerit et herbarū iudiciū.

alitus fit. Et postea in ira dei restitutus
in regnū laudauit et gloriificauit
deum regē celi. qz oīa opa eius uera et uie
eius iudicia. et p̄dientes in supbia p̄t
hūiliare. Sed qui uolūt p̄ nabucho^{o2}
cōtrā intelligi fortitudinē. de qua dñs
loquit̄ in euāgelio. Videbā sathanā q̄si
fulgur de celo cadentē. et ioh̄is apocalyps
qz draco cadens secū terciā p̄tē stellarū
in terrā traxit. et ysaias quō cecidit
lucifer q̄ mane oriebat̄. asserūt nequaq̄
potuisse fieri ut feno per septem annos
uescētur homo qui nutritus ē in delicijs.
et septē ānis absqz ulla lacrimōe corpis
sui iter bestias uixit. et quō tū potētissi
mū regnū amenti hōi p̄ septē ānos ipe
uūqz reseruatū sit. et absqz rege tanto
tpe fuit. aut si alius illi successit i regnū.
cuius uerordie est ināduis sit ut cedet
imperio qd̄ tūto tpe possidebat. p̄fertū tū
historie chaldeorū nichil tale contineat.
nec potuisse fieri. ut qui de nimioribus
sēpserint. maiora retinuerūt. Hec autē

oia que querunt et replicant. ut cum hystoria
 non steterit. p nabucho^o. dyabolus significet.
 qd nos nequaquam recipimus. ne oia q legimus
 vmbre et fabule videant. Quis enim amens
 hoies non cernat instar brutorum animalium
 in agris vult. locisq; siluestribus. Et
 ut cuncta preterea cum multa incredibilia
 et grece et romane hystorie accidisse
 hoibusq; viderint. scilla q; et chymicam
 hydrant atq; centaurios. aues et ferus
 flores et arbores stellas et lapides fros
 ex hoibus narrent fabule. qd mirum e
 si ad ostendendam potentiam dei et humilianda
 regna superbia. hoc dei iudicio sit paratum.
¶ Quinetus enim in domo mea et flores
in pallatio meo. **¶** Diue in throno ut iter
ptatus est theodoro. Domum aut dyaboli
 qui sensu sequitur contrarium. mundum istum
 intelligi voluit. de quo et in euangelio
 ipse loquitur ad saluatorem. Hec oia nichil
 tradita sunt. Et apud iohes dicit. mundus
 in maligno positus est. **¶** Topium vidi
qd preterruit me. **¶** Respondent quale

sopnū vidit cōtinua fortitudo. n̄ forte
 omē qd̄ in hoc mūdo videt̄ h̄re sopnū
 et umbra est ¶ Et visiones capitis mei
cōturbauerūt me ¶ Nota q̄ nabucho²²
 visiones nō oculorū sed cordis s̄ capitis
 nouerit. q̄ p̄t̄ gloriā seruorū d̄i futu
 rorū illi misteria reuelātur ¶ Donc
collega ingressus est in consp̄ū meo
daniel ¶ Exceptis septuagīta t̄nsla
toribus. qui hec oīa nescio qua r̄acōe
 p̄terierūt tres reliqui collegā int̄p̄tati
 sūt. Vñ et iudicio magīorū etiā editio
 eorū in hoc volūne repudiata est et the
 odonomis vulgo legit̄. que et hebraico
 et ceteris t̄nslatoribz cōgruit. Vñ et
 origenes in nono stromatū libro asserit
 se que sequūt̄ ab hoc loco in p̄ph̄a danielē
 nō iuxta septuagīta it̄p̄tes qui multū
 ab hebraica v̄ritate discordāt. sed iuxta
 theodonomis differē editionē ¶ Quī habz
sp̄m sc̄orū deorū in semetip̄o ¶ Pro eo
 qd̄ h̄c d̄r deorū sc̄orū lingua caldea qua
 scriptus est daniel. legim̄. ¶ elam chald̄sm.

qd' deos scōs. et nō deū scōm significat. ut
 theodotio interpretatus est. Nec mirū si
 erret nabucho^o. et q̄cquid sup se ceruit.
 nō deū sed deos arbitret. ¶ Deniq; et in
 cōsequētibz dicit. Balthasar inq̄t p̄nceps
ariolorū quē ego scio. q̄ sp̄m̄ deoz scōzū
habeas in te. ¶ Balthasar p̄nceps ariolorū.
 siue incantatorū. ut alij int̄ptati sūt. Nō
 mirū si p̄nceps om̄ ariolorū cōstitutū
 sit. qui ad p̄ceptū regis sapiam didicāt
 caldeozū. et discipulū om̄ sapientiorū fu
 erāt iuentus. Quorūm Iab hys. qui in
 hac visione nō r̄cipiūt historiā. q̄s sit
 iste nabucho^o. qui sōpniū vidit. et quis
 daniel q̄ sōpniū eius edisserat et vētā
 p̄dicat. et quō huc ip̄e daniel. q̄ utiq; iux
 eos scōm̄ intelligenda est fortitudo a na
 bucho^o. p̄nceps ariolorū eius cōstituit
 et collega appellat. ¶ Videbā et erit
arbor in medio tre. et altitudo e' nimia.
magna arbor et fortis et q̄teritas eius
cōtingens celū asp̄tū illius erat usq; ad
tiōs vniūse tre. ¶ Nō solū de rege nabuch^o.

rege chaldeo. sed de oibus impijs propheta
 loquit. vidi impiū superexaltatū et eleua
 tū sicut cedros libani. Qui nō virtutū mag
 nitudinē. sed suakleniā² superbia. et ideo
 excidūt² et torruūt. Vñ bonū est illud
 sectari qđ dñs docet in euāgelio. Discite
 a me qđ mitis sū et hūilis corde. Qđ autē
 iux̄ theodosione cōtinos. id est altitudo
 eius. siue ethiopia ut postea ipse interpretat^r
 est. id est dñatio eius. pro quo nos vertim⁹
 aspectus eius. id est cōreptores historie calūpniāt.
 qđ nequaquā dñatio nabuch² orbe terrū
 possidet. Neq; em̄ grecis et barbaris cūc
 tisq; septētrionis et occidentis nationibus
 imperauit. sed tm̄ orientis p̄nicias tenuit.
 id est asiā. nō europā et libiā. Ex quo itelligi
 volūt. ad dyabolū cūcta referēda. cū hec
 oīa nos ypobolice dñā accipe debeamus
 ob superbiā regis impij. qui tm̄ gloriatur in
 ysaia. ut celū se tenē iactet. et orbem
 terrarū quasi mōū et oua volucrum.
C Et ecce vigil et scūs de celo descendit. **P**
 vigili theodoro chaldaicū verbū posuit.

hinc qd per tres hanc am iothi res scribit.
 Significat at angelos. qd sp vigilent et
 ad dei imperium sint parati. Un et nos cre
 bris pnoctationibz imitauer officia
 angelorum. Et de dno dz. No dormitabit
 neq; obdormiet qui custodit isrl. Demq;
 et i osephibus legimus. In fina vigilia
 hoc est angelorum dicitur est. et sero scoz
 et peticio. Consuetudo aute grau lati
 niq; sermone hinc vocat que p mlti
 colore arcu ad tunc dndere dz. Tunc
Daniel cuius nome balthasar cepit itra
femetipm tacitus cogitare qd vna hora
et cogitationes eius pturbabant eu.
Indensq; rex ait. Balthasar somnu et
interptatio eius no coturbet te. Tacitus
 intellexit somnu es cotra regem. et timore
 cordis pallore vultus sigibat. Dolebatq;
 pro eo qui ei honoris plurimu cotulerat
 Et ne videtur insultare atq; letari cotra
 regem. Demq; detestans illud quod
 intelligebat. loquit ad eu. Quis mi somnu
hoc sit hinc qui oderunt te. et intptatio

eius hostibus timeat. **V**idens ergo nabucho.^{us} eū metue. ne sinistrū quid. aut cōtrariū cōtra regē dicē vidēt. cohortatur. ut simplicit et vē loquat qd̄ itelligit. nec q̄sq̄ metuat. **A**rborē quam vidisti sublime atq; robustā tu es rex. qui magnificatus es et ualuisi. et magnitudo tua creuit et puenit usq; ad cēlū et ptās tua in tios uniuēse tū. **A**bsq; iuria regis explicat ueritatē. ut nō eti sup̄bie sed potētie uideat arguē. **Q**uā autē rex uidit uigilē ac sem̄ dñdē de celo et dicē succidite arborē et dissipate illā. attamē germē radicū ei in terra dmittite. Et vinciat ferro et ere in herbis foris. et roze celi conspignatur et cū feris sit pabulū eius. donec septē tpa gmutet sup̄ eū. **E**t sup̄ siliter scriptū est. Querūt ergo a nobis q̄ hystorie cōtradicūt. quō in uinculo ferro et ere fuit nabucho.^{us} aut quis eū uinuerit et cōpedibus alligauerit. cū p̄spiciū sit omēs furiosos. ne se

precipitent et alios iuadant seris cathe-
nisq; ligari. **H**ec est interpretatio serietie
altissimi que venit sup dnm meū regē.

Austeritate sine tpat uborū blandimē-
tis. et cū dura p̄resserit. mitioribz repro-
missis releuat aīm territi. Deniq; infert.

Regnū tuū tibi manebit postq; cognoueris
p̄tātē eē celestē. **D**ñi hñ qui hystorie cōfident.
et volūt diabolo reddi p̄stima dignitatē i
hoc loco vādicat. q post tormēta p̄ effra-
tionē post herbarū et fem cabos et septem
ānorū circulos cōfiteat dñm. et sit qui p̄us
fuciat. Quibus r̄nderi debet. Quō p̄gruat
ut angeli qui m̄q̄ corruerūt. eū r̄uersi
p̄ncipē habeat. q̄ per p̄tētā sit reuersus.

Quōbz r̄ rex consiliū meū placeat tibi.
et p̄tā tua elemosinis redime. et iūgates
tuas in misericordijs paupm forsitā igno-
scat ductis tuis. **S**i p̄dixit sentētā dei
que nō p̄t imutari. quō hortat ad demo-
smas et m̄am paupm ut dei smā cōmu-
tetur. **Q**d finale soluit. **S**erthe r̄gis exēplo
quē ysaias dixerat eē moriturū. et immutat

ad quos dicit adhuc dies et nimue
 subuertetur. et tñ ad p̄res ezechie et nimue
 dei sm̄a cōmutata est. nō v̄itate iudicij
 sed eorū cōfusione q̄ meruerit idulgeriā.
 Alioqñ et in iheremia loq̄tur deus se mala
 minari sup̄ gentē. et si bona fecerit mi-
 nas in clemētia ḡmutare k̄asū bona
 genti se asserit polliceri. et si mala fecerit
 dicit se suā mutare sm̄am. nō in hoies
 sed in opa que mutata sūt. Neq̄ em̄ deus
 hoibus sed vicijs irasat. que cū in homie
 nō fuerit. nequaquā p̄unt qd̄ mutatu est
 Dicimus et aliter. fecit qd̄ nabucho
 iuxta danielis cōsilū misericordias ī paupes.
 et idcirco usq̄ ad mensē duodecimū ī eū
 est dilata sm̄a. Sed q̄ postea ambulans
 in aula babilonis gl̄atur et dicit **Nōne**
hec est babilon maḡ quā ego edificavi
in domū regni. in robore fortitudis
mee et in gl̄a noīs mei. // Bonū misericordie
 p̄didit malo sup̄bie // **Forsitā ignoscat**
delictis tuis // Cū bt̄us daniel prescius
 futurorū de sm̄a dei dubitat. rem teme

no

varia faciūt. qui audacter p̄cedibus in
 dulgētiā pollicētur. Et tñ sciendū q̄ si
 nabucho^o. bona opa facienti venia rego
 mittit. in tomagie alijs p̄mittit^z qui
 leuioza peccauerūt. Legimus et in ihe
 rima p̄ceptū pplō iudeorū. ut orent pro
 babilomje. q̄ in pace eorū sit pax capti
 uorū. Cū adhuc eēt fermo in ore regis.
vox de celo ruit. Tibi dī nabucho^o rex
regnū tuū tranſit a te. ¶ Arrogans glatio
 ſtatū punit a dno. et ideo nō differt ſetētia.
 ne videat unā in paupes mīne p̄ſuſſe.
 ſed ſtatū ut locutus eſt per ſiḡbiā. p̄didit
 regnū qd̄ ob elemoſinas fuerat reſeruatū
 ¶ Donet ſcias q̄ dñatur excelsus i regno
hōm. ¶ Magna miſerie cōſolatio. qm̄ in
 tormēto poſitus ſcit p̄ſperā ſecutiua q̄ p̄
 nabucho^o. tanti furoris ſit et amentie.
 ut malorū t̄pe bonorū que ei d̄gnificat
 nō fuerit recordatus. Ego nabucho^o o
culos meos ad celū leuaui. et ſenſus
meus redditus eſt michi. ¶ Miſi oculos
 leuaſſe ad celū. ſenſū p̄ſtū nō recipere

¶ Quia autē dicit sensū sibi redditū. ostendit
 nō formā amississe sed mentem. **¶** Et
regnū eius in generatione et generatoz
¶ Et si hoc qd' in scripturis dicitur in generatione
 et generatione simpliciter accipimus pro eo
 qd' est in oīa futūra tpa. nulla questio ē.
¶ Sim autē ut sepe diximus generatio et ge-
 neratio duas significationes significat legis
 et euangely. qd' vidēdū est. quō nabucho-
 dei mysteria cognouit. Nisi forte hoc di-
 camus. qd' postq' oculos leuauit ad celū.
 tūc recepit pristinū sensū. et exaltauit
 et bñdixit deū uiuentē in sempiternū.
 etiā hoc cognouit. Juxta uolūtatem
 eū suā cā fecit in celo qm̄ in t'ra. et non
 est q' resistat manū eius. et dicat q're
 fecisti. Et hoc loquit' q'si hō seculi.
 Nō em̄ qd' uult hoc facit. sed qd' bonū
 est. hoc uult deus. Nabucho- autē
 sic locutus est. ut dū potentiam dei
 p'dicat. iusticiā eius uideat' arguere.
 q' m̄ merito penas sustinuerit. **¶** Et op-
timates mei et ministrus mei cōsuerūt

me. et in regnū meū restitutus sion. et
 magnificētia amplior addita est michi.

¶ Ergo iuxta eos q̄ historie cōtradictūt.
 om̄is angelice fortitudines req̄sire sūt
 dyabolū. et in tantā crescet potentia q̄
 quidā adūsus deū sup̄biant. ut maior fu-
 turus sit. q̄ fuit ante peccatū.

¶ Quia oīa
 opa eius vera et me eius iudicia. et gra-
 dientes in sup̄bia p̄t hūiliare. **¶** Intellexit
 nabucho^{oz} q̄re septem sustinuit penas
 et idcirco hūiliatū se dicit q̄ cōt̄ deū sup̄bierit.

Balthasar rex fecit **¶** Caplm̄ q̄ntū
 grande cōuiuū optimatibus
 suis mille et vniūsq̄q̄ scdm̄ suā bibebit
 etate. **¶** Sciendū est nō esse hūc filiū
 nabucho^{oz}. vt vulgo legētes arbitrat̄.
 sed iuxta berofū qui caldeā scripsit historia
 et iosephū q̄ berofū seq̄tur. p̄ nabucho^{oz}
 qui regnit̄ annis q̄dragita et bus successisse
 in regnū eius filiū q̄ vocat̄ euilmeiro
 dach. de quo et iheremias scribit. q̄ in
 p̄mo āno regni sui leuauerit caput
 ioachim regis iude et eduxerit eū de

domo carceris Refert idem iosephus,
 q post morte euilmerodachi i igni
 p̄is successit filius eius neglisan. post
 quē rursus filius eius labor sordoch. quo
 mortuo balthasar filius eius regnū te
 merit. quē nūc septuaginta memorat. q.
 interfecto a dario rege medorū. qui cyri
 regis psarū auūculus fuit. et quo perse
 que duo regna psaias ascensore bige
 tammeli et asini vocat destructū est
 imperiū caldeorū. Quod quidē et venepho
 in cyri maioris describit infācia. et
 Hæpæus trogus. et multi alij q barbaris
 scripserūt historias. Nūc dariū i grecis
 volūbus quidā astiagē. alij astiagus fi
 liū putat. alio apud eos noīe appellari
 siathares. Omnisq; autē p̄ncipiū vo
 catorū inx suā bibeat etate. Sive ut ce
 teri itēp̄tes trāstulerūt. bibeat ip̄e rex
 Vinū corā cūctis p̄ncipibus q̄s vocauit.
Precepit ergo iā temuletus ut asse
 reretur vasa aurea et argētea q̄ aspor
 tauerunt nabucho^{or} p̄i eius de templo

qd̄ fuit in iherlm̄. ut biberet in eis rex et
 optimates eius. vxoresq; eius et concubine
Tradit̄ hebrei huiusmodi fabulā
 usq; ad septuagesimū annū q̄ ihermas
 captiuitatē ppli iudeorū dixit eē soluedū.
 de quo et p̄ncipio volūis sui loq̄t̄. n̄ritū
 putans dei pollutionē balthasar. fal
 siq; p̄missū. versus in gaudiū fecit
 grande cōuiuū insultans quodāmo
 spei iudeorū et vasis templi dei. s̄ stati
 vltio cōsecuta est. **Q**uāt̄ balthasar is
 p̄rem nabucho^o. vocat. nō faciat errore
 scientib; sc̄e scripture et suetudinē. quia
 p̄res om̄es paui et maiores vocantur.
 Et hoc cōsida adn̄. q̄ sobrius ista nō
 faciat sed temulētus. oblitusq; pene
 que nabucho^o. paui illi q̄ cōsecuta
 est. **B**ibebant vnu et laudabant
deos suos aureos et argēteos et creos
ferreos ligneosq; et lapideos. **C**ūta
 demētia in vasis aureis bibētes deos
 ligneos laudabit atq; lapideos. **C**ū
 diu vasa fuerūt in ydolio babilonis

nō est natus dñs. Videbāt enim rem
 dei sedm opinionē prauā quidē tamē
 dño cultu cōseruisse. Postqm̄ autē
 huānis vsibus diuina cōtaminant.
 statī pena post sac legū cōsecuta est
 Laudat autē deos suos insultātes deo
 iudeorū q̄ illis victoriā tribuentibus
 bibant in vasis eius. In tropologia
 hoc dicendū est. q̄ oēs hētici et doctna
 cōtrā veritati que assumit verba p
 phetarū et testimonijs diuine sēpturę
 abutit ad sensū suū. et dat bibē hñs
 q̄s decipit. ut cū q̄bus forcaty et tollat
 vasa tēpli dei et iēbriet̄ in eis. et nō
 deū cui vasa sūt. sed deos laudat au
 reos atq; argēteos et exeos ferreos
 ligneosq; et lapideos. Aurei m̄ vidēt̄
 dñi q̄ sclari rōne cōpositi sūt. Argētei
 qui habēt eloqui venustatē et retho
 rica arte cōstructi sūt. Qui at̄ iferūt
 fabulas poetarū et vetustis vtūtur
 Edicombz hñtes inter se militā uel
 Elegātie ul stulticie dram. isti vocāt̄

enei et ferrei. Qui autē peritus inepta
 promittit lignei appellat et lapidei. quos
 omnes in duas partes de utronomii diuidit
 scribens. maledictus qui facit sculptile atq;
 coflatile opus manuum artificis et ponit
 illud in abscondito. Abscondit enim oēs
 hētici et operiūt meditationū suorū dog-
 mata. ut sagittēt in obscuris rōs corde.

In eadē hora apparuerūt digiti quasi
 manus hoīs scribētis cōtra candelabrū i
 sup̄ fine parietis aule regie. et rex aspici-
 ebat articulos manus scribētis. **P**ulchre
 dixit in eadē hora sicut et sup̄ legimus
 de nabucho. cū adhuc eēt sermo in ore
 regis vox de celo ruit. ne ob aliud sibi
 oblata supplicia sed ob blasphemiam cog-
 noscēt. Vident autē digiti in pariete
 scribē cōtra candelabrū. ne et manus et
 id qd scribēbat longius a lumine nō pnerat
 Et scribūt in pariete aule regie. ut intelli-
 gat rex ad se ptinē qd scribūt. **T**unc
 regie facies immutata est. **E**t hic notan-
 dū. **H**ic eos psalmos qui hūt titulos p

hys qui gmutabūt. q̄ imutatio nō solū
 sc̄i sed p̄dōris q̄ sit. Ita et in cōsequētibus
legimus Rex balthasar satis cōtra batus
est. et vultus illius imutatus est **C** Exta
manit itaq; rex solitē. ut introducerent
magos caldeos et aruspices **¶** Oblitus
 corū que nabucho^o accidit antiquū
 et molitū gentis sue sequit̄ errorem. ut
 nō dei p̄phetas. sed magos et caldeos et
 aruspices vocet **C** Una pura vestiet̄ et
torquē aurā habebit in collo **¶** Rem q̄dē
 fatio ridiculā. ut in expōne p̄ hūm de ver
 borū geneib; q̄si ḡmaticus dispute. s; q̄
 a quodā nichil sciente et oīa pollente
 reprehensus sū. cur torquē aurā genere
 feīneo t̄stulerū. breuit̄ anotabo. q̄ t̄nc
 in matris torquē genē feīneo. titus liu
 masculino dixerit **C** Et tertius i regno
meo erit **¶** Vel tertius post me. vel
vnus de tribus p̄ncipib; quos alibi
cristatus legimus **C** Regina autem pro
re que regi accideat et optimatibus
eius domū cōmū ingressa est. et plo

queus ait. **H**anc iosephus amia baltha-
 saris et origenes in rem scribit. vnde et
 nouit pterita que rex ignorabat. **E**u-
 galet g. porphyrus. q. hanc balthasaris
 sopnauit vxore et illudit plus scire
 q. maritu. **E**st vir in regno tuo qui
 spm deoru scdm habet in se. **P**roter
 synachiu qui caldaica veritate scutus
 est. ceteri spm dei iterptati sut. **E**t
 in diebus prius tui sapia et sciencia ineta
 fut in eo. **P**ater vocat nabucho. ut
 sup dymn spm eius scdm q. suctudis
 septentrionu. **M**unda aute est sci vni
 et iter barbaros q. satio. ut rps amia
 ul mater p. ututu magtudie tantis
 eu laudibus elenet. **Q**uod que respodens
 daniel cora rege ait. **M**unera tua tibi
 sunt. et dona domi tue alteri da. **S**cp-
 tura aute lega tibi rex. et mtpracoem
 eius onda tibi o rex. **E**mulemur
 daniel. regis dignitate et munera con-
 tepnente. qui absq. pno pferens veri-
 tate. in illo tpe pceptu euagelicu seqbat.

gratis accepistis. gratis date. Alioquin et
 tristitia mitiante indicens erit liberer
 dona suscipe. ¶ Quos volebat interfi
ciebat et quos volebat percutiebat quos vole
bat exaltabat. et quos volebat humiliabat
 ¶ Nabuchodonosor panis ponit exemplum
 ut et dei iusticia doceat. et propter superbia
 etiam pro merito sustine filia confirmet.
 Si autem nabuchodonosor quos volebat interficiebat.
 et quos volebat percutiebat. quos volebat
 exaltabat. et quos volebat humiliabat. in
 huiusmodi honoribus et percussione. exalta
 tione et humiliacone non est dei providencia
 vel preceptum. sed eorum voluntas qui percutiunt
 quos voluerit et exaltent. Sed cum ita
 sit. querendum est quo sensu illud intelligat.
 cor regis in manu dei. quocumque voluerit
 illud declinabit. nisi forte dicamus
 semper quemque regem. cuius non regnat preteritum
 in mortali corpore. et cuius ideo servat
 cor. quia in manu dei est. Quicquid autem
 in manu dei presens fuerit. nullus potest
 rapere ex ea. et quocumque captus fuerit intelli

igitur in manu domini non fuisse. **¶** Tu quod filius
 eius balthasar non humiliasti cor tuum. cum
 scires hec omnia. **¶** Vanus tuus quod eleuatum
 est cor eius et spiritus illius obfirmatus est
 ad superbiam. depositus est de solio regni sui
 et gloria eius ablata est et reliqua. Et tu igitur
 cum hoc de parente cognouisses et scires.
 quoniam deus superbis resistit. humilibus autem
 dat gratiam. non debueras aduersus dominatorem
 celi eleuare cor tuum et insultare maiestati
 illius et facere ea que fecisti. Hunc locum quidam
 ad antiochum referunt. quod imitans patris sui
 dyaboli superbiam contra deum erectus sit. Sed
 querendum ab eis est. quod sit daniel. qui ei
 scripturam dei interpretatur. et qui medi et perse
 occidetes et succedetes in regnum eius.
 Nulli enim dubium quod post antiochum sui
 regnum sint. **¶** Hec est scriptura que digesta
 est. mane thethel. phares. Et hec est inter
 pretatio sermonis. mane inuenerunt de regnum
 tuum et compleuit illud. Thethel. appensum
 est in statem et inuentum est inimicum habens.
 Phares. diuisum est regnum tuum et datum est

medis et parsis ¶ **T**ria tantū ūba ī pietate
 scripta sīgnerat. quorū prius mām. scdm
 appensione. tertiu dīsiōne sonat. ¶ Non
 solū autē laōne opus fuit. sed et interp
 tatione eorū que legebat ut intelligerēt
 qđ hec ūba pđicerēt. ¶ **Q** si munerasset
 deus regnū eius atq; cōplessēt et appen
 disse in statem iudicij sui. ut ante eū
 iugularet gladius. qđ natiam dissoluēt
 et imperiū eius in medos diuidetur et
 persas. ¶ **C**yrus em ut atē tā dnom⁹ rex
 psarū iūcto sibi dario amiculo suo subū
 tit imperiū caldeorū ¶ **T**ūc iubēte rege
 indutus est daniel purpura. et circū
 data est torques aurea circa collū eius
 et pđicatu est de eo. qđ haberet ptatē ter
 tius in regno siue terciā partē regni ¶
 Accēpit autē insigne regni torquē au
 reā et purpurā. ut dario qđ erāt successur⁹
 in regnū fieri notior. et p noticiā hono
 rator. ¶ **N**ec mirū si balthasar audiens
 tristia soluet p̄mū qđ pollicitus ē. ¶ **A**ut
 em longo p̄tō tpe credidit venturū que

dicat. aut dū dei ppheta honorat. sperat
 se venia cōsecuturū. quā si nō ipetruuit
 magis fuisse credendū est saclegū m
 dei q̄ honorē m hoīem. **E**adē nocte
 nū fr̄s est balthasar rex chaldeus et
 darius medus successit m regnū ānos
 natus sexaginta duos. **J**osephus scribit
 m decimo iudice antiq̄tatis libro. obsessa
 babilone a medis et p̄sis. dario viz
 et cyro. m tantā venisse balthasar r̄ge
 babilonis obliuione sui ut celebrimū
 iniret cōuiuū et m basis tēpli biberet
 et obsessus vacaret epulis. Unde potest
 stare historia. q̄ eadē nocte sit captus
 atq̄ iugulatus. dū omēs aut visionis
 m̄p̄tationis q̄ pauore t̄rent. aut
 occupati sūt festiuitate et ebrietate
 cōuiuū. **Q** aut v̄nitate cyro r̄ge p̄sarū
 et dario rege medorū. solus dary m
 regnū successisse scribit. ordo etatis et
 p̄m̄q̄tatis et regni est Darius enim
 sexaginta duorū ānorū erit. et maior
 regni medorū q̄ p̄sarū legimus. et

amiculum q̄ prior erat uire nature suc-
 cessor regni debuit mutari. Unde et in
 visione que cōt̄ babilonē in ysaiā
 legit. post mltā que longū est ponē.
 hec futura narrat. Ecce ego suscitabo
 sup̄ eos medos qui argētū nō querūt
 nec aurū velint. sed sagittis puulos
 inficiat. et lactetibz uter nō misent̄
 Et ihennias. Sificate inqt̄ cōtra eā
 gētes reges medie duces eius et vniū
 soe magistratus eius cūctiqz trā ptatis
 eius. Et in cōsequētibz. filia babilon q̄
 area tēpus tritice eius. adh̄ modicū
 et venet tēpus messiomis eius. Quā
 aut̄ in quibus captā sit babilon quā
 hortat̄ ad pugnā manifestius sc̄bit
 ysaias. Babilon dilectā mea facta est
 michi in miraculū. pone mēsa. ut e-
 place in specula comedetes et bibetes
 Surgite p̄ncipes et arripite clipeū
Dixit d̄us. et cō. **C**apitū vi.
 statuit sup̄ regnū suū centū
 viginti sat̄pas. ut eent̄ i toto regno

suo. et sup eos principes tres. ex quibus
 Daniel vnus erat. **J**osephus de q^o sup
 diximus huius loci scribens historiam
 ita locutus est. Darius autē qui babylō
 morū destruxit imperiū uiuente se
 et pater dimicāte cōro p̄p̄quo suo.
 aūm vite agebat sexagesimū sedm̄ qm̄
 cepit babylōnē. Eratq; filius astyagus
 qui alio apud grecos vocat̄ nomē
 siathares. tulitq; senū danielē p̄phetā.
 et adduxit in mediā et fecit vnu de
 tribus p̄ncipib; qui vniūso regio eius
 perant. Ex quo itelligim; subūsa baby
 lone dariū reūsi ad regnū suū i me
 dia serūq; adduxisse danielē in eodem
 honore quo a balthasar p̄uertū accepit.
Nec ambigū est audisse. eū signū
 atq; portentū qd balthasari acciderat
 et int̄p̄tationē quā daniel exposuerat.
 et quō medorū regnū atq; psarūm
 p̄dixit. Nemo igit̄ turbet. q̄ nūc
 in regno darij. nūc in regno cū
 daniel fuisse dicit̄. Pro dario septua

q̄cūq; assūm; d̄

ignita araxerxes interpretati fuit. **Q**uod at
ordo posterus est. ut ante sub dario
narrat historia. quod sub balthasar quod
postea dicitur summus qui a dario inter-
fectus est. Allud in videtur in causa. quod statim
historia historie copulavit. In fine enim
superioris visionis dixerat et dario medius
successit in regnum annos natus sexagi-
ta duos. Sub hoc igitur dario qui interfecit
balthasar hec gesta sunt quod dicitur summus
¶ Darius rex cogitavit constituere eum
super omne regnum. Vnum principes et satrapes
querat occasione ut inueniret dach
ex latere regis. ¶ Pro principibus quos
Symachus trinitulit theodorico tacticos.
aquila simetivos interpretatus est. Cuius
quere qui cent isti principes tactica ul
simetiva in septuaginta editione legi
manifestius qui dixerunt. et duos
vnos quos constituit cum eo et satrapes
centum viginti. Quia igitur duobus prin-
cipibus inter quos trius erat. hinc primum
facie cogitavit invidie et infidiam nata

occasio est. Quererebat enim occasionem ut i-
 ueniret dameli ex latere regis. Et in h^o
 loco hebrei tale nescio quid suspicantur.
Latus regis regina est uel **S**oubma
 ceteraque uoces que ex latere dormiunt. Gre-
 bant octoem in rebus hystemodi si in
 sermone tactu. mutu. iterum ad possent
 accusare damelē. **N**ullā inquit causam
 et suspicionem reperire potuerūt. q̄ enim
 chus erat. et eū iure stricti arguere nō
 potuerūt. **H**oc alii dixerūt q̄pp̄ occasi-
 onē unius ubi logos solet fabulas tere
Nos interpretem. simpliciter q̄ nullam
 octoem aduersus eū repererūt in q̄ regi
 obnoxius fuerit. eo q̄ fidelis eet. et oī
 culpe suspicio nō inueniret in eo. **D**uo
 suspensione theodoro et aquila ambla-
 tilia interpretati sūt q̄ caldaice dicitur
 effauchā. cūq̄ ab hebreo q̄rit. q̄ si
 ficaret. r̄ndit unū ubi sonare dicitur
 quā illecebrā siue falma. hoc est
 errore possus dicit. Porro eripides
 in comedia amplachias per p. nō

per b. et manarias. i. patra appellat.
Quierunt ergo viri illi. no iuvene
mus danieli aliqua octoem. nisi
forte in lege dei sui. **F**elix conuatio
 in qua timiti nulla reperit octoem
 nisi in ltimis dei. **T**uc princeps et
 satrape subripuer. ut regi et sic lo
 cuti fut. **P**ulchre dixit subripuer. t.
no em locuti fut qd agere cogitabat
sed p honore regis timico moluit
insidias. **T**uc itaqz rex confirma
 smam et scribe decretu ut no inueter
 qd statutu est a iudis et phis. **P**spi
 cui fut qd supdixerunt. inm regnu
fuisse sub dario et cyro medoru atqz
psaru. **Q**uod cu daniel coepisset. idz
constitutu lege ingressus e domu sua.
et apertis fenestris in cenaculo suo cot
uluit tbus tpris in die flectebat gemia
sua. **D**e omni scriptura sca ceter me
 moria cogitandū est ubi domata.
 q latine dicit mema ul terta siue
 sollaria et anagia. idz cenacula legi.

Ra et dñs in pascha celebrabat i cena-
 culo. et in actibz apłozū sup tetū viginti
 aias crederim spūs scūs descendit in ce-
 naculo. Et mīc daniel regis iussa
 cōtēpnens et in deo habens fiducia. nō
 orat in hūili loco sed in extēso. et fe-
 nestras aperit cōtra iherlm ubi erat
 visio pacis. Orat autē scđm pceptū
 dei deūq; salomonis q̄ cōtra templū
 orandū ē incozant. Tria at tēpora
 q̄bz deo flectēdi sūt yenna. tertiā
 horā. et sextā et nonā ecclāstia tōdicio
 intelligit. Demq; dūdit tētia hora sup
 apłoe spūs scūs. sexta volens petrus
 comedē ascendit ad orōne in cenaculo. nona
 petrus et iohes p̄gebat ad tēpli. **¶** ¶
 igit illi curiosius inq̄retes. inoperūt dan-
 ele orante et obsecrante deū suū. **¶** Ex hoc
 loco discim. Ine temē nos offeram⁹ peri-
 culis. sed quātū in nobis est. infidias
 declinam. **¶** Quādam uō in foro nō in
 plateis stātebat sōna regis imperiū. sed i
 abscondito. ut dñi dei veri omnipotētis iussa

nō negligēt **R**ex uōq; nō constituisti
 ut dīs hō qui rogaret quēq; de dīs &
 hōibz usq; ad dies triginta nisi te rex
 metētur in lacū leonū. **T**acent de
 danielis noīe. ut cū rex gūaliter se
 uisisset eī dēt. ubi suo teneat. ne alit
 sup danielē faciat q̄ locutus ē. **W**erq;
 sermo iuxta decretū medorū atq; per
 sarū. q̄ p̄uariat nō licet **C**icērius
 anotam; ubi rōq; dē regnū medorum
 atq; psarū. ut soluan; difficultuam
 questionē qua nūc sub dario. nūc sub
 cyro daniel fuisse memorat **D**aniel
 de filijs captiuitatis iude **U**t maior sit
 indignitas cōtēpntis. eū qui iussa
 regis cōtēpnt. dicit esse captiuū.
Quōd ubi cū audisset rex satis cōsta
 tus est. et pro danielē posuit cor ut
 liberaret eū **I**ntellecit se p̄p̄a infioē
 deceptū. et q̄ causa insidiarū eēt iudicia
 Itaq; ne cōtra sua legē agē videatur.
 nō aucte regia sed ratione atq; con
 silio uult danielē de disamine liberare.

gradus a damiele erant flamas vi-
 casse babilonis et damiel milia miste-
 ria ruelata vñ et dilugebat eū ho-
 minēq; captiuū habebat in honore
 maxio ¶ Allatusq; est lapis vnus et
positus est sup os laty que obsiguit
rex anulo suo et anulo optimatu
suorū ¶ Obsiguit anulo suo lapide
 quo os laty clauderat. ne quid contra
 damiele moliant inuici. Credit enim
 eū dei potēte. et q; de leonibz securus
 est. de hoibz p̄miserit. Obsiguit aut
 et anulo optimatū suorū. ne quid
 suspitione cōtra eos habē videret
¶ Et abiit rex in domū suā et dor-
miuit in tēna tua. tibiq; nō st allati
corā eo. in sup et sopnus recessit ab
eo ¶ Quata regis benivolētia ut tibi
 nec die nec nocte tapet. sopnū om-
 nē nō cōcedit. sed cū p̄dicatē p̄p̄ha
 tpe penderet affrū. Si at rex nescies
 de hoc facit p̄ alio que vult a dyc-
 tūne liberare quātomagie nos pro

prius primo. media et vigilijs debemus
 deum ad clementiam flectere. **T**unc rex primo
 diluculo se surgens. festinus ad lacum
 proxit. **L**acum vocat depressam in altum
 foueam vel arenam cisternam in qua leones
 nutrebat. Festinus ergo primo diluculo
 progit ad lacum credens eum viuere. lacus
 latine aquarum dulcium congregatio nuncupatur
 ut lacus venatus et larius et ceteri.
 que greci aminim id est stagnum vocant
Appropinquans lacum danielem voce
 lacrimabili clamauit. **C**ordis affectum
 lacrimis indicat. et oblitus regie digni-
 tatis. victor ad captiuum. dominus currit
 ad seruum. **D**aniel serue dei uiuentis.
Viuente vocat ad distinctionem domum
 gentium que simulachra sunt hominum mortuorum.
Deus tuus cui tu seruis sepe putasti
 ualuit te liberare a leonibus. **N**on
 quo dubitet de dei potentia de qua siquid
 dicitur. deus tuus cui tu seruis semper
 liberabit te. Sed abigua finem operatur.
 ut cum daniel illesus apparuerit. quanto

res incredibilior est. tanto aduersus principes
 iustior idignitas sit. **¶** Rex in eum viue
¶ Honorat honorate. et ei vitam impre
 cat etna. **¶** Deus meus misit angeli
 suu et coclusit ora leonu. et no nocuerit
 ni q cora eo iustina ineta est me in et
 cora te rex delictu no feci. **¶** No leonu
 feritas imutata e sed uictus eorum et
 rabies coclusa est ab angelo. Et idcirco
 clausa q prophete bona opa prefferant. ut
 no ta gra libeationis sit qm iusticie
 retribuo. **¶** Has aute voces ois viri
 pferunt qui erutus e de ore leonu iusti
 bilu et de lacu inferni q credidit i deu
 suu. **¶** Tunc darius rex scripsit vniuersis
 p^olis tribubz et linguis habitantibus
 in vniuersa tra. **¶** Sicut nabucho^o
 scribente linguis et gentibz qda imp
 tatus e in cotras fortitudies. ita
 et darianu imp^o ptat q aeg ad peiticia
 fuoret. Et qrit an hoc vtru i isto
 mudo futuru sit. an in altero uel
 rre post alios mudos. **¶** Que nor q

deliramentis et cassis ducētes fabulis.
hoc solū dicimus. Ideo signa fieri p
seruos dei apud barbaras nationes.
vt vnus dei cultus et religio p̄dicat

¶ Verbo daniel p̄seuerauit usq; ad
regnū dārii et regnū cyri p̄se. Ergo
q̄ sup̄ p̄m̄e legimus visionis. Fuit
autē daniel usq; ad annū p̄mū cyri
regis. nō vite illius tēpus accipiendū
est. Siquidē in vltia visionis huius p̄te
legim⁹. anno tertio cyri regis p̄sarū
iubū reuelatū est danieli cognome
to balthasar. Et hoc significat q̄ usq;
ad p̄mū annū cyri regis q̄ caldeoꝝ
destruxit īperū. daniel potens
fuit in caldea. postea vō a dario i
medos t̄nslocatus est. **¶** Capitū vñ.

A nno p̄mo balthasar regis
babylone daniel sapiētiā vidit

¶ Hec pericope quā nō conam
expona. et sequens de qua dicitur
sumus. potes fuit iuxta hystoria q̄
due superiores. Ista em̄ et sequens

primo et tertio anno balthasar regis acci-
 disse memorat. illa autem que in superiore
 lecta est. nouissimo anno primo nouissimo
 die regni balthasar scribitur. Et hoc non
 solum in danieli. sed in iheremia que et in
 ezechiele legitur. sicut in locis istis
 si vita comes fuerit docere poterimus
 Et in superioribus hystorie ordo sequitur.
 quod sub nabutho. et balthasar et
 dario siue cyro mirabilium signorum
 accideit. in his vero narratur somnia
 que singulis visa sunt temporibus. quorum
 solus propheta conscius est. et nullam habuit
 apud barbaros signi vel reuelationis
 magnitudinem. sed tamen scribitur ut apud
 posteros memoria eorum que visa sunt preseruet
 ¶ Uidebam in visione mea nocte. et
ecce quatuor venti celi pugnant in
mari magno. et quatuor bestie grades
ascendebat de mari diuersimode inter se.
 ¶ Quatuor ventos celi. quatuor arbi-
 trum angelicas potestates. quibus principalia
 regna commissa sunt. in illud quod in

deutronomo legitur. Quia diuidebat
 altissimus gentes. quia sepabat filios
 adam. Constituit tres populum iuxta
 numerum angelorum dei. Vnde ait dominus
 populus eius. iacob summius hereditatis
 eius. Vnde ait mundum istum scilicet sig
 ficat falsis amarisque fluctibus edum
 dante. sicut dominus in parabola sagene
 misit in mare in portans. Vnde et
 draco rex dicit omnia que in aquis sunt
 et eius secundum dauid in mari confugerunt
 capita. Et in amos legitur. Si desien
 derit in profundum maris ibi mandabo
 draconem et mordebit eum. Quatuor
 autem bestias que ascendeant de mari et
 erant diuise inter se. angelo differente
 noscuntur. Hec sunt quatuor bestie regne
 quatuor regna sunt que consurgunt de
 terra. Quatuor autem venti qui pug
 nabant in mari magno angeli cele
 stes dicuntur. quia unusquisque angelus facit
 pro suo regno quod sibi est creditum.
 Et hoc notandum. quod regnorum scilicet

atq; crudelitas bestiaru noie demōstrat
Quia q̄i leona et alas habebt aquile
Aspiratibā donec emulse sūt ale eius et
sublatu est & tra. et sup pedes quasi
homo stetit. et tor eius datū est ei.
Regnu babilonu ppter ferociam et
 crudelitatem suam ppter luxuriam et vitium
 libidini feruente. nō leo s̄ leona ap
 pellat. dicit em̄ h̄m q̄ de bestiaru sc̄pse
 naturis. leonas eē ferociores maxie si
 catulos nutriat et sp̄ gesture ad comū
Quā habebat alas aquile significat
 siḡbiā regni potētissimi cuius p̄ncipis
 loq̄t p̄ ysaiā. **S**up sidera celi ponam
 thronū meū. et ero filius altissimi.
Un̄ d̄r ad eū. **S**ialte feruris ut aq̄la
 inde te detrahā. illoq̄n̄ ut leo inter
 bestias. ita aquila ūter aues regnū
 tenet. **S**ed et hoc dicendū aquilā
 multo tpe uiuē et regnū affirmiorū
 m̄tris etatibz fuisse dn̄atū. **Q**d
 at̄ emulse sūt ale eius. id̄ leone siue
 aquile ceterā regna significat q̄bus

pius impabat. et volitabat in mundo
 Et sublata est inq̄r de terra sub iſo ſcilz
 iperio caldeorū. **Ord̄q̄ ſeq̄tur.** Et ſup
 pedes q̄ſi hō ſtetit et cor eius datū ē ei.
 ſi de nabuchō^o. itelligim[?]. p̄ſpiciū ē
 poſtq̄ p̄didit regnū et potētia eius
 ablata eſt ruiſus in p̄ſtiniū ſtatū iſti
 tutus ſit et nō leena ſed hōiēm ſe eē
 didicēit et cor receperit qd̄ amiſerat
Sim autē ḡnālī d̄ regno caldeorū hoc
 ſentiendū. q̄ in ſecto balthaſar. et me
 dis p̄ſiſq̄ in n̄t̄porū ſuccedentibus.
 babyloni hōiēs huius ſinguliſq̄ natē
 eē ſe intelleverūt. **Nota ordm̄.** Qui
 in ymagine caput aureū d̄. h̄ leena
 appellatur. **¶ Et ecce beſtia alia ſiliis**
uſo in p̄te ſtetit. et tres ordines erūt
in ore eius et in dentibz eius. et ſic ei
dicebat. Surge comedē crines plūmas
¶ Beſtia ſcđū ſiliis uſo. ip̄a eſt d̄. q̄
 in viſione ſtatue legimus. pectus
 eius et brachia de argēto. **Hec ob**
 duritiā et ferocitate uſo comparatur

Figurā em̄ et p̄tioris victus in more
lacedemoniorū regnū fuit p̄sarum.
ita ut pro pulmēto sale vtētur et
cardamo. Legim⁹ q̄ri maioris ifatīa.
Q̄q̄ d̄ in p̄te vna stetit. hebrei iter
p̄tant nichil eos adūsū isrl̄ crudele
gessisse. Vñ et in zacharia p̄phā equi
albi appellat. Tres autē ordines si
ue v̄sus q̄ erant in ore eius et in
dentibus eius q̄d̄ sic int̄pretatus ē.
ut regnū p̄sarū in tres p̄ncipes di
teret fuisse diuisū. sicut in pericope
balthasar et darī legim⁹. tres fuisse
p̄ncipes qui centū viginti s̄c̄p̄ns p̄fue
runt. Alij at̄ tres reges post cytū
fuisse p̄sarū autumat et que illis sūt
noīa reticent. Nos v̄d̄ cū p̄t̄ cyrum
qui t̄ginta annis regnauit. summus
apud p̄sas regnasse cambysen filiū
eius et fr̄es magos. et deinceps darī
cū 9 s̄c̄d̄o anno edificari ceptū ē tēplū
in iherl̄m̄. quātū yersen sibiū darī. sextū
artabanū. septimū artayercen qui

mathrobier cognouitatus est. octauū
 xerfen nomū sochdramū. decimū darū
 cognouitoto noton. Undecimū artaxerxe
 qui appellatus ē inuemon. duodecimū
 alū artaxerxen qui et ipse cognouitatus ē
 othus. tercuodecimū arfen othi filiū.
 quatuodecimū darū arsam filiū. qui ab
 alexandro macedonū rege supatus est.
 quō tres reges psarū dixerūt fuisse.
 nisi forte legam⁹ aliquōs se uissimos quos
 ex hystorijs repne nō possimus. Ergo
 tres ordines in ore regni psarū et in
 dentibus eius tria regna abe⁹ artaxe.
 babyloniōrū medorū atq; psarū que
 in vnu redacta sūt regnū. Quid⁹ fert
 et sic dicebat ei surge comedē carnes
 plūmas illud tēpus significat qñ sub
 assuero que septuaginta uocat artax
 Zerzen ad suggestionē amian agamite
 vna die oēs iudei iussi sūt trucidari
 Et pulchre nō ait deuorabit eos. sic
 dicebat ei. ut conatus tñ fuerit. et ne
 quaq; rei exitus cofecturus. Post h⁹

aspiciēbā et erit alia q̄si pardus.
 et alas hēbat auis q̄tuor sup se.
 et q̄tuor capita erūt in bestia et
 potestas data est ei. ¶ Terciu regni
 macedonū. de quo in statua legunt
 denter et femora eius ex ere. pardo
 bestie velocissie et ozmentike copat.
 que p̄eps fertur ad sanguine et saltu
 in morte ruit. Et alas hēbat q̄tuor.
 Nichil enī alexandri victoria veloci
 fuit qui ab illirico et adriatico mari
 usq; ad induū orreamū et gangē
 fluum. nō tā plijs q̄ victorijs p̄cu
 ruit. et sex cōs europe ptē et
 dem sibi asiam subiugauit. ¶ Quor
 autē capita eosdē dicit duces eius.
 qui postea successores regni extiterūt
 ptolomeū philippū. seleucū. antigonū
 P̄p̄ addit et ptas data est ei. ondat
 nō alexandri fortitudie. s; dñi volū
 tatis fuisse. ¶ Post hec aspiciēbam
in visione mea nocte et erit bestia
quarta terribilis et fortis nimis. Ores

ferreos habebat magnos. comedens
 atq; commuens. et reliqua pedibus
 suis coculans. ¶ Quartū qd̄ nūc
 optinet orbē impēriū rōnorū est.
 De quo in statua d̄r. tibiē eius ferrea.
 pedū quoda pars ferrea. qd̄ fictilis
 Et tñ ipius ferri ex pte nūc memit
 dētes eius magnos et ferreos esse
 cōtestans. Satisq; miror. qd̄ cū supra
 leonā et vrsū et pardū in tibus r̄gms
 posuit. rōnū regnū nulli bestie cō
 paruit. nisi forte formidolosā faceret
 bestia vocabulū tacuit. ut quicqd̄
 feroci⁹ cognauēim⁹ in bestis hoc
 rōnos itelligam⁹. Hebrei qd̄ hic ta
 citū est in psalms dictū putat. Insta
 bat eā aper de silua et singularis
 ferus de pastue est eā. Pro q. i hebreo
 habet oēs bestie laterauerūt illam
 Dū in vno impio rōnorū. oīa simul
 regnū cognoscim⁹. Cōnūcta q̄ prius
 fuerat separata. Illud autē qd̄ sequit̄
 comedens atq; commuens et reliqua

pedibus suis calcans. significat oēs
 nationes. ul' infectas ab eis. ul' tri-
 buto ul' seruituti subiugatas. **C** Dis-
 milis at' inqt' erat ceteris bestis q's
 videri p'us. **I**n portibz em' singula.
 in hac o'ia fuit. **C** Et habebat cornua
 decē. **P**orphyrus duas p'ores bestias
 macedoni et rōionū in vno
 macedoni regno ponit et diuidit.
 Dardā volens intelligi p'm alexandri.
 bestia at' dissilem ceteris bestis quoz
 alexandri successores. Et deinde ad a-
 thiochi cognomēto ephiphane. decē
 reges emiat qui fuerūt scissimū. ip-
 sosq' reges nō vni p'ponit regnū. verbi
 grā. macedonie. syrie. asie. et egypti. s'
 de diuisis regnis vni efficit regnū.
 p' ordine. vt v' ca. q's p'm s' os loquens
 ingētia. nō de antiocho. sed de antiocho
 dicta credi videat'. **C** Consideranda cornua
 et ecce cornū aliud p'mulu' ortū est de
 medio eorū. et tria de cornibus p'mus
 euulsa fuit a facie eius. et ecce or' uli

quasi oculi hoīs erant in cornu isto et
os loquens ingētia // Frustra porphyrus
 cornu puulū qd' post decē cornua ortū
 est. ephiphane anthiochū suspicat. et
 de decē cornibz tria emulsa cornua. sex
 tū ptholomeū cognomēto philome
 tore. et septimū eūgeten et artaxian r
 gē ~~armenie~~ armenie. quorū pōres multo
 p' anthiochus nascēt mortui sūt. Cōt'
 artaxian vō dimicasse qd' anthiochū
 nouim⁹ sed illū in igno p'stino p'man
 sisse. Ergo dicim⁹. q' omēs scriptores
 eccl'astici tōiderūt. in cōsumatione
 mūdi qñ regnū destruendū ē tōnorū.
 decē futuros eē reges q' orbē romanū
 int' se diuidat. et vnder unū surrectu
 rū puulū eē regē qui tres reges de
 decē regibus supaturus sit. idz; egypti
 orū affricę ethiopie sicut in g'se q'tibz
 manifestus dicem⁹. Quibz int'fectis
 etiā alij septē reges victori colla sub
 mittent. Et ecce aut oculi quasi oculi
 hoīs erant in cornu isto. *Rec em pntem?*

unū quorū dā opmionē ul diabolu ee
ul demonē. sed unū de hoībus in quo
totus sathanas habitaturus ē corporalit̄
Et os loquens in gētia. Est em homo
pccā filius p dicitōis. ita ut in templo
dei sedē audeat. faciens se quasi deū.

Aspiratēba donec thronū positi sūt
et antiquus dierū sedit. Et reliqua.

¶ Simile quiddā in iohis apocalypsi le
gimus. Post hec statū fui in spū. et
ecce thronus positus erat in celo. et
sup thronū sedens. Et q̄ sedebat filis
erat aspectu lapidis iaspidis et sar
dy et yris erat in circuitu sedis filis
visiom smaragdine. et circa thronū
alij throni viginti quor. et sup viginti
quor thronos viginti quatuor senes
sedētes amicti vestibuo candidis et
sup capita eoru corone auree. Et de
throno eḡ diebat fulgura et voces
et tonitrua et septē lāpades ignis
ardentis in conspēu throni que sūt
septē spūs dei. et in conspēu throni

sicut mare vitreū simile cristallo.
Multi igit̃ throni quos vidit daniel.
 hii in esse videt̃ q̃s iohes in ip̃a reue
 latione viginti quor̃ thronos miratur.
Vetustus at̃ dicit̃ ille est qui apud
 iohem solus in throno sedet. Filius
 q̃ hoīs q̃ venit ad vetustū dicit̃. n̄p̄
 est q̃ apud iohem leo d̄r de t̄bu iuda
 radix dauid et cetera hys filia. Hos
 thronos eē reor̃ & q̃bus apl̄us paul̄
 loquit̃. siue throni siue dn̄ationes.
 Et in euāgelio legim̄. Posat̃ se debi
 tis sup̄ sedes duodecim iudicantes duo
 decim tribus isrl̄. Sedens at̃ et vetust̄
 dicit̃ d̄r deus. ut et in iudiciis habit̄
 demōstret. **V**estimentū eius q̃ si
 nix candidū. et capilli capitis eius
 q̃ lana mūdi. **E**t saluator̄ t̄ssort̄
 in monte. et gl̄am diuine maiestatis
 assumens. in candidis vixit̃ vestibus
 q̃q̃ capilli eius lane mūdi sic̄ cap̄
 tatur. purū ondit̃ sincerūq̃ iudiciū
 et nullā p̄sonā in iudicando sp̄icēs

sedens q̄ descendit. ut maturitas sine
 cōp̄betur. **C**hromus eꝝ flāme ignis
¶ Ut pat̄res tormetoruꝝ magnitudie
 p̄tremescat. et iusti saluet̄. sic in q̄si.
 p̄ igne. **P**ote eius ignis accensus.
 siue carnis eius. **¶** Et in ezechiele.
 q̄dige sedens inducat deus. et om̄ia
 dei flāmea sūt. de quo et alibi dicit̄
 Deus n̄r ignis cōsumens est. ut
 lignū femū stipulā arsurā in die iudicij
 noneris. Et in psalms legimus Ignis
 aū ip̄m p̄cedet. et inflam̄ab it in cir
 cuitu inimicos eius. **F**lammis igneus
 rapidusq̄ egrediebāt a facie eius. **¶** Ut
 pat̄res t̄heret in gēhenā. **M**ilia mi
 lū m̄strabat ei. et decies milies cen
 tena milia assistebāt ei. **N**ō quo iste
 m̄s m̄stroꝝ dei diffinitio sit. sed quo
 maiore multitudine h̄mānus sermo expli
 care nō querit. Ita sūt milia et iste
 meriades de q̄bus et in psalms legimus
 Carus dei decē milibꝝ m̄plex milia
 letancū. dñe in eis. Et in alio loco. Qui

facit angelos suos spūs. et ministros
suos igne vrentē. Duplex autē angelorū
officiū est. aliorū q̄ p̄mia iustis tribuat.
aliorū q̄ singulis p̄sint cruciatibus.

Iudiciū sedit et libri aperti sūt. **C**ō
scientie et op̄a singulorū in v̄tq; p̄te
ul' bona ul' mala oibus r̄uelāt. **L**iber
liber iste quē sepe legimus. liber viuētū
et malus liber q̄ in accusatoris tenetur
manū. q̄ est inimicus et v̄ndex. De quo
et in apocalypsi legim⁹ accusator s̄m
mōrū. liber iste tremus ē. de quo p̄ph̄a
dicit in tra s̄c̄bāt. **A**spiciebā p̄pter
voce sermonū gradū q̄s coram illud
loq̄bat. **D**e iudiciū venit p̄t hūi
andā s̄q̄bia. idcirco r̄mū delectatur
regni. q̄ coram illud loquet̄ grandia
Et vidi qm̄ interfū est bestia. et
perisset corpus eius et triditū esset
ad comburendū igni. **A**liarū q̄ bestia
ablata ē p̄tus. et t̄p̄a vite constituta
eēt eis usq; ad tēpus et tempus. **I**n
vno iūuo m̄p̄io p̄t ant̄xpm̄ blasphemē

morte oia sil regna deleta sunt.
 et nequaquam tremu imperiu erit.
 sed storum consatio et aductus
 filij dei triumphantis de quo dicitur. **¶ Et**
ecce veniebat cum nubibus celi qui filius
hominis. **¶ Qui in somno nabucho lapis**
 scribit sine manibus absissus et creuisse
 in monte magno et comminuisse bestia
 ferru es. argentu et auru. nuc sub p
 sona filij hominis introducit. ut assumptio
 carnis humane significet in filio dei. **¶**
 illud qd in actibus apostolorum legitur. **¶**
 galilei qd stantis aspicientes in celu. hic
 ihesus qui assumptus est a vobis in celu. sic
 veniet quodmodu vidistis eu emitem
 in celu. **¶ Et usq ad antiquu dierum**
puent. **¶ Totu qd dicitur oblatu eu oipote**
 tenti deo et accepisse pate et honore
 et regnu iuxta illud apli accipiendu
 est. qui tu in forma dei eet. no rapina
 arbitus est esse se equali deo. s. sempiternu
 emanavit forma serui accipiens in
 similitudine hominis factus et habitu tuentis

ut homo. Inuidiauit se metipso
 factus obediens usque ad mortem.
 morte autem crucis. **¶** Et omnes
populi tibi et lingue tibi seruiet. **¶** Utas
eius pias et na. q. no aufetur. et reg
 nu eius qd no corrupet. **¶** Hoc cui
 pot conuenire homi rñd. at porphiri
 aut qd iste rñ potens sit q coram puu
 que anthiochi in ptae. si regit atq
 cotruerit. Si rñd. anthiochi pncipes
 a iuda machabeo fuisse supatos. do
 cere debet qndmodu cu nubibz celi
 ueniat q. filius hois. et offeat uetusto
 diu. et detur ei pias et regnu. et
 omne populi tibi et lingue seruiant ei.
 pias ei. et na sit. q. nullo fine claudat
¶ Hee qtuor bestie marie. quatuor
regna rōfinget de tra. **¶** Sustinent
at regnu sci dei altissim. **¶** Quoz
regna de qbus sup diuim. fuerit t
rena. **¶** Omne em qd de tra eruetet
in teria. si at nequa. habet treme
regnu. sed celeste. **¶** Esset ergo mille

auzū fabula **C** Et obtinebūt regnū
 usq; in sēla flōzū **S** h' & macha
 beis itelligit. docet q̄ ista ḡtendit.
 quō regnū eozū p̄t nū sit **C** Et ser
 mones cōt̄ exrellsū loq̄tia **B**ue ut
 me p̄tatus est p̄ mach' sermōnes
 q̄i dē loq̄tur. Et q̄ dēi assumit poten
 tia. vba q̄ dīne sibi venduet p̄tātis
C Et s̄cōs altissī cōt̄erit. et p̄bit.
 q̄ possit mūre t̄pa et leges **P**olia
 bit em̄ aut̄epus cōt̄ s̄cōs et sup̄ab̄t̄
 eos. et in tātū eriget sup̄bia. ut leges
 dēi et c̄rimōnās imutare conetur et
 eluet sup̄ om̄e qd̄ dēns d̄i. et religio
 tūcta sūe subiciet̄ p̄tātī **C** Et t̄ndet̄
 in manus eius usq; ad tēpus et t̄pa
 et didm̄ tēpus **T**ēpus am̄i significat
 et t̄pa iux̄ hebraica s̄mōnis q̄p̄tate
 qui et ip̄i dualē numerū h̄nt. duos
 ānos p̄figurāt. Dimidiū autē tēpōis
 sex mēses. q̄bus s̄cī p̄tātī aut̄ t̄p̄i per
 mittendi sūt. ut ḡd̄p̄nēt̄ iudei. q̄
 nō credēs veritati suscipēt̄ me n

daciū de quo tpe et saluator in euā
 gelio loquitur. Nisi abbreviati essent
 dies illi nequaquam salua eēt ulla caro
 Nō conuenire hec tpa in antiocho
 in extrema visione dicem⁹. **E**t iu
 ditiū sedebit ut aufert⁹ potentia.
 et cōtem⁹ et disperiat usq; in finē
Hoc de antitypō. idē de cornu par
 uulo qđ grādia loqbat. qđ regnū
 eius destruendū sit iꝑpetuū. **R**eg
 nū at et p̄tas et magnitudo regni
 que est subter om̄e celū. **H**oc de xpi
 impio qđ sempiternū est. **H**ucusq;
 finis ubi. **I**stius ubi atq; finis
 que in in p̄nti visione dūc r̄uelant
Ego daniel mltū cogitōib; meis
 cōturbabar. et facies mea mutata
 est in me. ubi at in cordē meo suauis
Hactenus liber danielis chaldaico
 syriacoq; sermone cōscriptus ē. ceterā
 que sequit⁹ usq; ad finē voluminis
 hebraice legimus. **C**apitū viii.
Inno tertio regni balthasar

regis visio apparuit michi. **P**ost duos
annos superioris reuelationis apparuit
hec visio. Illa enim primo anno balthasar.
hec in tertio cernit. **V**n infect. **P**ost
id qd videri in principio. **V**idi in visio
ne mea cu essem in susis castro. qd est
in elam regione. siue ut symachus
int' ptatus e ciuitate. **A** qua etia
regio nome accepit. ut a babylone
babyloni. et ab elam elamite. p quo
septuaginta elamade regione int'pre
tati sut. **S**usis aute metropolis est regio
nis elamitaru. in qua daniel scdm hystoria
iusephi turri extruxit excelsu et quidam
edificata marmore. tanteq; magnitudinis
ac pulchritudinis. ut usq; in pns noua esse
videat. In eaq; regu pfaru atq; medoru
condit' relique et custos siue edituus
ac sacerdos eius. loci iudeus est. **C**um
esse in susis castro. **N**o quo castrum fit
vrbis ut drem' metropol' potentissima
sed quo tata firmitate edificata ut castri
ee videat. **V**idi aute in visione me esse

sup portā ulai ¶ Pro quo aquila transtulit
 super ubal ulai. theodoro sup ubal. symach⁹
 sup palude ulai. septuaginta iuxta portā
 ulai. Triendū est autē. ulai esse nomen
 loci siue porte. ut in troia scia porta. et
 apud rōnos carmetalīs dē. habētes singule
 ex pprijs causis origines nomī ¶ Et leuauit
oculos meos et vidi ¶ Quāuis in sopnis
 videant^r que vidēt^r in ūbra videlicet et y
 magmetū ne ipā quidē videre possim⁹
 sine oculis eleuatis ¶ Et ecce aries vnus
stabat ante paludē siue ante portā qd̄ hebra
ice dē ubal. hns cornua excelsa. et vnu
excelsius alteo atq; succrescens ¶ Ariete
 dāriū vocat auūculū cyri. q̄ post astra gē
 p̄m̄ regit in medīs. Cornu autē vnu
 excelsius alteo atq; succrescens. ipsū cyrū
 significat. qui post astra gē auū maternū
 tū auūculo dario quē greci siatharem
 vocant. medīs impanit et p̄sis ¶ Postea
vidi ariete cornibz ventilante cōt^r occi
dente et cōtra aquilonē et cōt^r meridie
 ¶ Nō ipsū ariete cyrū videlicet ul' dāriū

sed eiusdem regni arietē. idē dāriū alterū.
 qui vltim⁹ potētie p̄fise rex fuit. et quē
 superauit alexander philippi filius rex
 macedonū. Quē autē dārius iste rex pote
 tissimus atq; ditissim⁹ fuit. tā gr̄ce qm̄
 latine ac barbare narrāt historie. **E**t
 ego m̄q̄t intelligebā. **E**x superioribus
 enī visionib; in q̄bus scdm̄ regnū per
 arietē et v̄sū significatū est etiā nūc in
 telligit qd̄ medorū atq; p̄sarū cernat
 imperiū. **E**cce at̄ hircus caprarū v̄re
 bat ab occidēte sup̄ facie t̄re totius. et
 nō t̄ungebat t̄rā. Porro hircus hebat
 cornū insigne ūter oculos suos. et v̄it
 usq; ad arietē illū cornutū quē viderā
 stantē ante portā. Et cucurrit ad eū
 in impetu fortitudis sue. Cūq; opp̄m
 quasset p̄ arietē. comminuit duo cornua
 eius. et nō potēat aries resistē ei. Cūq;
 misisset eū in terrā cōculcabat et nō
 quibat eū liberare de manibus eius.
 Hircus at̄ caprarū magn⁹ fr̄us est
 nimis. Cūq; creuisset fractū ē cornū

magnū. et orta sūt cornua quatuor sup illd
 p quatuor ventos celi De vno aute ex hys
 egressū est cornu vnu modicu. et fenu
 est grande. **M**ne q̄s me putet. p̄p̄riū
 sensū ponē danielis exponētis visionē
 p̄phete ūba dicamus. Aries inqt̄ quē
 vidisti habē cornua duo. rex medorū
 est atq̄ psarū. darius vidz filii acesam.
 in quo medorū atq̄ psarū regnum
 destructū est. Porro hyrcus caprarū
 qui veniat ab occidente. et p̄t̄ minima
 velocitatē terrā tangē nō videbat.
 alexander est rex grecorū. qui subisit
 thebis. in psie arma corripuit et
 apud granicū fluvium ūto certamine
 darij duces superavit. et ad extremū
 ipm̄ percussit arictē. et duo eorū confregit
 cornua. medos atq̄ psas. misitq̄ eū sub
 pedibus suis. et vtrūq̄ cornu suo sub
 iugavit impio. Cornu at̄ grande. ipse
 est rex p̄mus alexander. quo tricesimo
 scđō etatis sue āno mortuo ī babilone.
 sui reixerūt pro eo quatuor duces eius q̄

sibi imperii diuiserunt. **E**gyptu enim ptho-
 lomeus lagi filius tenuit. macedonas
 philippus qui et aridens se alexander si-
 ria et babilonia. et oia regna orientis
 seleucus mitanor. asie regna **A**ntigonus
 Sed no inquit in fortitudine **C** nullus
 em magnitudm alexandri **P**otuit
 coequari. Et p multa tēpa **S**irie rex
 impudens facie. et intelliges **P**positores
 cosurgēt. anthiochus epiphanes filius
 seleuci qui et philopater **A**ppellatus est
Qui cū obses fuisset rome. et nesciente
 senatu per dolū cepisset imperiū cōtra
 phtolomeū philometore dimicauit. hoc
 est cōtra meridiē et cōtra egyptios.
Parsūq; ad orientē cōtra eos qui res
 nouas in pside moliebāt. ad extēmiū
 cōtra iudeos dimicans captū iudē in
 gressus est iherlm. et in tēplo dei simula-
 chrū iouis olympi statuit. et usq; ad
 fortitudinē celi. idē filios israhel qui
 angelorū ballabāt auribus crexit mag-
 nificētia suā. ut ut de sas pluri mos

ydolatrie subiret et velut stellas reli cō
 cularet pedibus suis. Atq; ita factū est
 ut et meridie et oriente. id; egyptū et
 p̄sede suo retineret imperio. Qu; aut. et
 usq; ad **S** p̄nitq; fortitudis magni
 finitus ē. **H**oc significat q; erectus sit
 cōtra deu et scōs illius p̄secutus tulcit
 eulelechū **S**imon. id; iuge sacrificiū.
 qd̄ manu offēbat et veste. et pollucit
 atq; deridet locū sacrificatiōis eius. et h̄
 no sua utute. sed. p̄t p̄m̄ p̄li. atq; ita
 factū est. ut v̄ritas. p̄stet n̄t in terra
 et cultu ydolorū flozēte. dei religio
 cōquiescet. **¶ Et audiui v̄m̄ de factis**
loquentē. et dixit vnus sc̄us alteri.
nescio tū loquenti. **¶** Pro altero nescio
 quo symachus int̄ptatus est timote
 quē et nos secuti sumus. aquila et the
 odotion et septuaginta yhelmon x̄p̄sū
 ūbū hebraicū posuerūt. Nomen ergo
 angeli tatenz gr̄alū v̄m̄ q̄libet de an
 gelis indicauit. **¶** Uquequo visio et
iuge sacrificiū et p̄m̄ desolatiōis q̄ facta

est. et scuarium et fortitudo concubabitur.
¶ Unus angelus interrogabat alterum
 angelum. usque ad quod tempus dei iudicio sub
 anthiocho rege syrie templum futurum sit
 desolatum et simulachrum iouis statuum in
 templo dei. **¶** Et dixit ei. Usque ad vespertinam
 et mane dies duo milia trecenti et milia
 dabit scuarium. **¶** Legimus machabeorum
 libros et iosephi historia. ubi scriptum
 reperiem. ceteris quodraginta primo tertio
 anno a seleuco qui primus regnavit
 in syria post alexandriam. ingressum
 anthiochum theosolima. vniuersa vastasse.
 reusque anno tertio. in templo posuisse
 statuam iouis. et usque ad iuda machabeum.
 id est usque ad annum ceterimum quodagesimum
 octauum. per annos vastitatis thalim sex.
 rotundioris aut templi tres. duo milia
 trecentos dies et tres menses completos
 post quos templum expurgatum est. **¶** Cui
 pro duobus milibus trecentis. duo milia
 duccentos legunt. ne sex annis tres menses
 superesse videant. **¶** Huc locum plerique. **¶** mo

riu ad antixpm referat. et qd sub athiocho
 in typo factu est. sub illo in vitate dicitur
 ee coplendu. Qd at infert nudabit stua
 riu iude machabei sufficit tempora. qui de
 vico modim sibus ac pmpius secum
 amtentibz et mlis de plō iudeoru athi
 ochi dures supat iuxta emans q nūc
 micopol dz. Qd audiens anthiochus q
 cōtra pncipē pncipiū sin rērat. idz dnm
 dnantū et regē regū in elinaide
 q regio psarū est tēplū dyane spoli
 are cupi ens qd habebat piosa donāa.
 et ibi q amisso exercitu sine manibus
 cōtutus ē. idz tristitia et morbo perit
 Wespe at et mane successione diei noctisq
 significat. **F**actu est at cū viderē ego dnm
 A visione et qere intelligerā. **V**isione
 videbat p picturā et ymaginē. et illius
 intelligerā nesciebat. Nō ergo ois qui
 videt intelligit. quō si scripturā sanctā
 legamus. oculis et corde nō intelligam?
Ecce stetit in cōspēu meo quasi species
 vi. **N**ō em̄ vici sūt angeli. s̄m specie

videntur videri sicut abrahe ad quartū mā
 bre tres vni visi sūt. qui vtiq; nō erant
 vni. e qbus vnus adorat ut dñs. Vnde
 et saluator loquitur in euāgēlio abraha
 vidit diē meū et letatus est. **¶ Et audiu**
voce vni. iter vlti et clamauit et ait.
Gabriel fac intellige istū visionē. Vni
 istū qui gabriel p̄cipit ut danielē faciat
 intellige visionē. uidei michaelē autumat
 Consequenter autē p̄ visio de p̄lys erat
 regnū certamibz. ymo regnorū successio
 nibus. gabriel qui p̄positus p̄elys est
 huic officio mācipat. Gabriel em̄ in
 lingua m̄am vertit fortitudo ul' robustus
 dei. Vñ eo tpe quo erat dñs nasciturus
 et iudicaturus bellū demonibz et triū
 phaturus de mūdo. gabriel venit ad Za
 chariā et mariā. Et postea in psalms
 de dñō legim' triumphante quis est iste
 rex glorie. dñs fortis et potens dñs po
 tens in p̄lio. tpe est rex glorie. Vbiūq;
 autē medicina ul' sanatio neciā est. ra
 phael mittit. qui interpretatur curatio vel

medicini dei. si autem placuerit thobie
 libri recipe. **V**ox ubi populo pspira pmit
 titur et plasmos quod nos et ppiationem
 ul' expiationem possit dice nucia e. mychael
 dirigis. qui interpretatur. quis ut deus.
 hoc videlicet nois interpretatur signante.
 q' in deo sit vera medicina. **E**t aut ad
 me intellige fili hois. **E**t ezethiel et
 daniel et zacharias. q' sepe inter se an
 gelos esse cernunt. ne eleuet' in supbia et
 angelice ul' nature ul' dignitatis esse se
 credunt. amonet' fragilitatis sue et filij
 hoim nicipat'. ut hoies se esse nouerit
Et tetigit me et statuit me in gradu
 meo. **A**pheta q' pauore collapsus q'den
 pes et p'nis iacebat in terra. a tactu
 angeli erigit'. ut possit absq' formidine
 audire et intellige que dicit'. **Tu es**
 signa visionem. q' post multos dies erit.
Exposita gabriel angelus visionem. qua
 sup' ut potuimus differuimus. ponit in
 fine. tu ergo signa visionem. q' post dies
 multos erit. ex uerbo ostendens signaculi

obscura sē que dicebūt. et non parere
 mltorū auribus. nec posse an̄ itelligi
 nisi rebus et opibus. **¶** Et ego daniel
 languui et egrotui p̄ dies. **¶** Hoc est
 illud. qđ in genesi de abrahā legimus.
 qđ postq̄ audiuit deū loquente sibi. t̄ra
 et emere eē se dixit. Ergo daniel ad
 visionis horrozē languisse et egstasse
 se dicit. et cū surrexisset fecisse opera
 que sibi a rege fuerat impata. idē s̄
 oibus oīa et euāgelici illud sciens
 Reddite q̄ sūt cesaris cesari. et que dei
 sūt deo. **¶** Et stupebū ad visionē. et non
 erat qui int̄pretaret. **¶** Si nō erat q̄ int̄pre
 taret. quō sup̄ interpretatus est angelus.
 Sed qđ dicit hoc est. reges audiat. et eorū
 nom̄a nesciebat. futura cognoueat et quo
 futura eēt tpe dubius fluctuabat.
 Itaq; qđ solū face potat stupebat. ad
 visionē et dei cūcta scientie relinquēbat.

Anno p̄mo d̄ni. **¶** Caplū. x.
 filij assueri de semine medozū
 q̄ impant sup̄ regnū chaldorū.

Hic darus qui cū cyro chaldeos babilonia
 mosq; supavit. ne putem? Illū dicitur cō
 2° año tēpli edificatū est. qd' porphyrus
 suspicatur. ut años danielis extendat ut cū
 qui ab alexandro macedonū rege supavatus
 est. addit ergo nomē patris. additq; victoriā
 qz p̄mus de semine medozū subūit rēgnū
 chaldeozū. ut auferat p̄t' multitudinē no
 minis. lōms errorē. **E**go daniel itelleca
 in libris numerū ānozū de quo factus est
 sermo ad iheremiā p̄phetā. ut cōplerent
 desolationis iherusalem septuaginta āni. **E**t
 posui faciem meā ad dñm deū rogare et
 deprecari in ieiunijs factis et timere. **P**
 diceat iheremias septuaginta ānos desola
 tionis tēpli. post quos cursu p̄p̄tis veni
 ret in iudēā et edificaret tēpli et iherusalem.
 Que res danielē nō facit negligentem.
 sed magis puocat ad rogandū. ut qd' de
 p̄ suā p̄misit clemētiā. per eius implet
 p̄ces ne que negligentia et supbia pariat
 offensā. Deniq; in genesi legim; centū
 viginti ānos p̄nitentiē cōstitutos ante

diluuiū. et q̄ tanto tpe hoc ē cētū āms.
 noluerūt agē penitentiā. nequaquā exspectat
 ut viginti alij āni cōplerēt. sed infert
 ante qd̄ postea fuat̄ ymnatus. Et ibemus
 d̄. ob duriciā cordis ppli iudeorū. ne ores
 pro pplō hoc. qz nō exaudiā te. Et ad
 samuel. usq̄quo iuges sup̄ saul. cū ego
 abicere eū. In cinere igit̄ et sacco pos
 tular̄ impleri qd̄ p̄miserat d̄. non quo
 incredulus eēt futurorū. sed ne securitas
 negligētiā et negligētia paret̄ offensa.
Quē d̄ns magne et terribilis. **A**duersū
 eos qui p̄cepta tua cōtempnit. **C**ustodies
 pactū et m̄iam diligētibz te et custodiētibz
 mādātā tuā. **N**ō ergo qd̄ polliret d̄ns
 statū futurū est. sed in eos sua promissa
 cōplet. q̄ custodiūt mādātā illius. **P**ec
 cānum inique eximus impie gessim.
Pecā ppli dimuat̄ ex p̄sona sua. qd̄ et
 eplm̄ in eplā ad rōnos facere legitimus.
Tibi d̄ne iusticia. **I**uste em̄ patimur
 qd̄ meremur. **T**ibi d̄no d̄o mō misericōdia
 et p̄pitiatio. **D**e quo et sup̄ dixerat tibi

Dñe iustitia unice q̄ dñs nō solū iustus sed
 et misericors est dicit tibi misericordia. ut p̄
 sinam iudicatis eū p̄noceat ad clemētiā.
¶ Et stillauit sup nos maledictio ¶ Non
 totā effudisti nos in ira quā ferire non
 poteram. sed stillā furoris tui. ut correpti
 in plaga ad te reuiterem. **¶ Maledictio**
et detestatio que scripta est in libro moysi
serui dei ¶ In deutiono nō maledictōnes et
 bndictōnes dei legimus. que postea dñs fuit
 in monte garizim et hebal sup iustos
 et p̄nores. Omne malū hoc uenit sup
 nos et nō rogauim. facie tuā dñe de
 nr. ut reuiterem. ab iniquitatibz nr̄is et
 cogitarem. ueritate tuā **¶ Grandis dñe**
tia ut et in plagis positi dñm non
 rogauerunt. Qd̄ et si nō rogauerunt q̄ nō
 sūt reuersi ab iniquitatibz suis. reuersio
 aut̄ ab iniquitate. est cogitare ueritate dei
¶ Et uigilauit dñs sup malicia et
adduxit eā sup nos ¶ Quia p̄pter p̄cā
 corripim. uigilat sup nos et uisitat
 nos. quia uero a deo deseruit. et nō iudicam.

indigni q̄ sumus correptione dei. tunc
 dormire dē. **W**ū et in psalmis legimus
Surrexit q̄ dormiens dñs. et quasi
 ampulatus a vino. qualiter enim nra
 inebriat deū que qñ in nob̄ corripit.
 euigilare dē et de sua sobetate q̄surgē
 ut nos pctō ebrios euigilare faciat
 iusticie. **E**t nūc dñe deus q̄ eduxisti
populū tuū de terra egypti ī manu forti
Nemoz est antiqui bñfici. ut ad
 similitudinē eius dñi clemētiā p̄soret.
Quōde facie tuā sup̄ sruarū tuam
q̄ desertū est. Inclina dē me aure
tuā et audi me. aperi oculos tuos
et uide desolationē nrām et ciuitatē
sup̄ quā iuratu est nomē tuū. **D**ñi
 tropopatos hec loq̄tur: ut qñ exaudi
 mur inclinare deus uidet̄ aurē suā.
 qñ uero auitit facie suā. et oculis ei
 et auribz uideam. indigni. **C**ūq̄ adh̄
 loq̄ar et orare. et cōfiterar pctā mea
 et pctā ppli mei isrl. **E**rgo ut sup̄
 dixim̄ ius ppli tm̄ pctā s̄ et sua r̄plicat

q̄ vnus e p̄lo est. sine hūlter cū pct̄m
 n̄p̄e nō fecerit. se iūgit p̄lo pct̄m. ut ex
 hūlitate veniā cōsequat̄. Nota qd̄ hic
 dicit cōfiteri pct̄a mea. In multis em̄
 sc̄e scripture locis cōfessio nō p̄niam sed
 laudē sonat. **A**d huc me loquēte ī orōe
 ecce vn̄ gabriel quē viderā in visione
 in p̄ncipio. **P**ncipm̄ vocat p̄teritā
 visionē quā hęc s̄q̄tur. Et gr̄adis orō
 nis effusus est. impletusq; p̄missio dñi q̄
 ut. adhuc te loquēte dicit̄ ecce assum̄.
Videtur aut̄ gabriel nō angelus uel
 archangelus. sed vn̄. nequaquā serū sed
 nomē iūritis ondē. **E**t cito volans te
 tigit me in tpe sacrificij vesptm̄. **V**o
 lan̄ dī qui ut vn̄ appuerat. et in tpe
 sacrificij vesptm̄. q̄ orō p̄ph̄e a sacrificio
 matutino usq; ad sacrificiū vesptm̄
 p̄seuerabat. Et p̄tēa dei in se flectit
 in iūdiā. **E**t docuit me. **T**ā obscura
 est visio ut p̄pheta āgeli doctrina idigeat.
Daniel nūc egressus sū ut docere te
 et intelligeres. **H**uc ad te missus sū

et egressus a facie dñi. nō q̄ ab eo recede
rē. sed ut ad te venire ¶ **A**b exordio p̄cū
tuarū egressus est sermo. ¶ **U**t rogare ce
pisti statim impetrastr misericordā dei. et egissa
sima est. et ego idcirco missus sū ut tibi
exponerē que ignoras. ¶ **Q**uia vir desi
deriorū es. ¶ **H**inc amabilis et di amore
dignus. ut salomon appellatus est ydida
Hinc vir desideriorū q̄ pro desiderio tuo
dei secreta audire merearis et eē cōsciū
futurorū ¶ **T**u em̄ māduerte sermone
et intellige visionē. ¶ **S**i dameli diliger
dē. attende ut audias et intelligas qd̄
vides. qd̄ nos facē oportet quorū oculi
ignorantie tenebris obreantur sūt. ¶ **L**ex ta
eboddes abbreviate sūt sup pplm̄ tuū et
sup urbē scām tuā. ¶ **Q**uia p̄phā dixit
eduxisti pplm̄ tuū. et nomē tuū innotatū
est sup citatē tuā et sup pplm̄ tuū. p̄tea
ex p̄sona dei loquit gabriel. neq̄q̄m̄ plus
dei est. sed plus tuus. nec urbs scā dei. s̄
scā ut dicis tibi. Simile qd̄ et in exodo
legim̄. qm̄ dō loquit̄ ad moysen. descende

petauit em̄ ip̄s tuus. Hoc est nō ip̄s
 meus q̄ me deseruit. Quia igit̄ postulas
 o p̄pheta pro iherl̄m et oras pro populo
 iudeorū audi que in septuaginta annorū
 de ebdomadibz futura sint ip̄lo tuo et
 v̄bi tue que sequūt̄. Et̄io de hac q̄stioe
 ab eruditissimis v̄ris varie disputat̄.
 et v̄nūquēq; pro captu ingenij sui
 dixisse q̄d senserat. Quia igit̄ periculosū
 est de maiorū etiā iudicare sententijs.
 et alterū p̄ferre alteri. dicit̄ q̄d v̄nūq; q;
 senserit. l̄coris arbitrio d̄mquēq; cuius
 expositionē sequi debeat. **Affricanus**
 in quinto tēporū volumine de lxx̄ ebdomadibz
 hec loquit̄. Diuisū est captiū q̄d in dem
 ele de septuaginta ebdomadibz legit̄ multa
 et admirabilia cōtinent. que nūc differere
 longū est. nulliq; dubiū q̄ de aduentu
 xp̄i p̄dicatio sit. qui post septuaginta ebdo
 das mūdo appuit. postq; consumata fut
 delicta et finē accepit p̄cc̄m. et deleta ē
 iniquitas et am̄n̄ciata iusticia septiterna.
 que legis iusticiā vincet. et impleta est

visio et prophetia q̄ lex et prophetia usq; ad
ioh̄n̄ baptistā. et unctus & sanctus sanctorū.
Que oīa priusq; v̄p̄iū hūmānū corpus
assumeret sperabat magis q̄ tenebat.
Dicit autē ip̄e angelus septuaginta
annorū obdodas id est annos q̄ daretur
nonaginta ab exitu sermōnis ut r̄nde
atur et ut edificet iherl̄m̄ vicesimū
artaxerxis regis psarū annū habere
p̄cipiū. Venias q̄ppe huius p̄tina
sicut et in esdre libro legim̄ rogāuit
regē accepit p̄r̄sū ut edificaretur
iherl̄m̄. Egressusq; est sermo q̄ extitit
de urbis et circumdande muris daret
licentiā. que usq; ad illud tēpus vici
narū gentiū patebat in cursibus.
Siquide c̄ri regis īperio q̄ volētibz
reverti iherosolimā dedit p̄tatem.
Ih̄us p̄t̄ifex et zorobabel. et p̄sa
esdras sacerdos et ceteri qui cū eis
p̄ficisti voluerūt. tēplū et urbē et
muros eius edificare conati sūt.
p̄hibētibz in circuitu nationibus

ne impleret opus. q̄ hoc t̄p̄e nō iussisset.
 mansit itaq; imp̄fectū opus usq; ad nec
 mū. et vicesimū āmū regis artaxerxis 4°
 t̄p̄e regni psarū centū et quidēcū annū
 fuerūt euoluti. captiuitatis autē ihrlm.
 centesimū octogessimū quētus ānus erat.
 et tūc p̄mū artaxerxis iussit muros extirā
 in ihrlm. Cui operi p̄fuit neennas. Et
 edificata est platea et muri curūdātī. Et
 ex illo t̄p̄e si mūtāre velis septuaginta
 ānorū ebddus usq; ad xpm̄ potis iuenire
 Qd̄ si harū p̄ncipiū ab illo t̄p̄e noluerim⁹
 sumere. et tēpora nō cōtinuēt. et mltā
 reperiem⁹ cōtraria. Nā si a gyro. et p̄ma
 eius indulgētia. qua iudeorū est laxata
 captiuitas. septuaginta mūtā⁹ ebddes.
 centū et eo āplius iueniem⁹ ānos. qui
 statutū septuaginta ebddarū excedunt
 mūm. et mltō plus. si ex qua die danieli
 locutus est angelus addit⁹ āplior mūs.
 si captiuitatis exordiū volueris ebddorū
 h̄re p̄ncipiū. Omnisit em̄ i gnm̄ psarū
 usq; ad m̄ciū macedoni. ānis duāctis

triginta. et ipsi macedones regnauerunt
 annis trecentis. atque exinde usque ad annum qui
 tunc dicitur tiberij cesaris qui passus est christum
 mori. annus sexaginta qui sic faciunt annos
 quingentos nonaginta. ita ut ceterum super sint
 anni. **I**n vicesimo autem anno artaxerxis regis
 usque ad christum completur ebdomada septuaginta
 iuxta lunarem hebreorum supputationem. qui
 menses non iuxta solis. sed iuxta lunae
 circuitum mutant. **I**ta a centesimo et quinto
 decimo regni persarum. qui artaxerxis rex est de
 imperij vicesimo regni sui habebat
 annum. erat octogesima tertia olympiadis
 annus quartus. usque ad ducesima scilicet
 olympiade. et secundum eiusdem olympiadis
 annum. tiberij cesaris annum qui tunc dicitur.
 colligitur annus quingenti septuaginta quique
 qui faciunt annos hebraeos quingentos
 nonaginta iuxta lunares ut diximus menses.
Sed in illorum supputatione possunt fieri
 per singulos menses dies viginti novae semper.
 ita ut solis circulus per annos quingentos
 nonaginta plus habeat dies trecentos

Sexaginta et quartā diei pte. et p duodeci
 menses singulorū ānorū vnderim dies
 et q̄ta diei pars āplius reperiatur. Un
 greci et iudei p octo ānos triū mensū
 embolismos faciūt. Si em octies vnderā
 et q̄ta diei pte volueis supputare. nona
 ginta dies hoc est tres mēses effices. et
 in q̄dringētis septuaginta quinq ānis octo
 narij reperiet ām quīngenta nouē et mē
 ses tres. qui sil faciūt plus minus ve ā
 nos quideri. q̄ si q̄dringētis lex annis
 addē volueis. septuaginta ānorū facies
 ebdomas. hoc est simul ānos q̄dringētos
 nonaginta. Hec affrican⁹ hysdē verbis
 que expressim⁹ locutus est. Transiam⁹
 ad eusebiū quamphili q̄ in octauo epist
 caikes apodissios libro tale nescio quid
 suspicāt. Nō in frustra videt septuaginta
 ebdomarū facta diuisio. ut p̄mū diceret
 septē. deinde sexaginta due. et ultio additur
 ebdomadi vna. que et ipā in diuis ptes
 facta est. Scriptū est em. Dies p̄ et itellu
 ges ab exitu sermōnis ut vnderatur et

edificet iherlm usq; ad xpm dnce. eb
 domadis septe et sepiginta due et
 post alia que narrat in medio.
 ponit in fine. et confortabit testa
 mentu pluris ebdomadas vna.

Hec no frustra et absq; inspiratione
 dei angelu rñdiss manifestu est.
 Que observatio cautā atq; sollicitā
 videt expete rōne. ut lcor diligeret
 attendat. et cas disionis inquirat
Sinaute necē ē et nos dnce q̄ set in i.
 iuxta aliā expōne que in pñti lōne
 versat. in eo q̄ angelus ait ab exitu
 sermone ut rñdeat et edificet iherlm
 usq; ad xpm dnce. nō alios arbit m.
 q̄ pñces qui p̄tq; hac p̄phetiā et rei
 sione de babilone iudaito p̄lo p̄fuerit
Hoc archiheres et pōtifces q̄s xpos
 ab eo q̄ vñcti sūt sc̄ptura gnominat.
 quozū pñceps fuit ihus fili iosideth
 sac̄dos magnus. et qui fuerūt usq; ad
 aduentū dñi saluatoris. Hocq; sig
 nificat vaticenniū p̄phetale dicens. ab

exit u sermone ut rindeat et edificetur
 iherusalem usque ad christum duce ebdomades
 septem. et ebdomades sexaginta due. id est ut
 septem ebdomadas et postea sexaginta due
 que faciunt annos quadringentos octoginta
 tres a cyro inuentur. At ne videamur
 parca tantum ferre sententiam. et non probare quod
 dicimus. manerem ierosolimitanos qui post iherosolimitanum
 filium iosedech usque ad aduentum saluatoris
 populo perseverant christi. id est uncti in potestati
 tati. Unius igitur ut ante iam diximus
 post danielis prophetiam que facta est sub
 cyro rege. postquam de babilone reversus
 est populus. alius filius iosedech fuit sacerdos
 magnus et zorobabel filius salathiel
 qui templi fundamenta iecerunt. impeditos
 opere a samaritanis et alijs in circuitu
 nationibus septem ebdomadarum annum completi
 sunt quadringentorum. quibus perfectum opus
 templi fuit. et quas prophetia a reliquis
 sexaginta et duabus ebdomadibus separat.
 et de qua iudeorum natio loquitur ad dominum
 quadringenta et sex annis edificatum est templum

hoc et in tribus diebus suscitabis illud.
 Tot enim sunt anni a primo anno cyri
 regis qui libertatem dedit uolentibus iudeis
 reuerti in patriam. usque ad septimum
 annum dariani regis. sub quo templi opus
 omne completum est. Porro iosephus et
 alios tres addidit in quibus peribolus
 templi et quedam alia que remanserant
 profecta sunt. qui additi quadraginta sex
 annis fuerunt annos quadraginta noue.
 id est septem annorum ebdomas. Reliquae autem
 sexaginta duas ebdomas ab eiusdem
 dariani septimo anno emittat. quo tempore
 ihesus filius iosedech et zorobabel iam
 maioris etatis populo peruenit. sub quibus
 prophetauerunt aggeus et zacharias. In
 quos esdras et neemias de babilone
 uenientes. multos iudeos extraxerunt
 tenente pontificatum ioachim filio ihu
 cognomine iosedech. Post quem suc-
 cessit in sacerdotium helias. ac deinde
 ioiada et postea iohannes primus iudas
 cuius etate alexander rex macedonum

condidit alexandriā ut iosephus in an-
 tiquitatū libris loquitur. venitq; iherosoli-
 mā et in tēplo victimas imolauit.
 Mortuo autē alexandro centesimā tercia-
 decimā olympiade. āno ducētesimo tētesimo
 sexto regni psarū. qđ cepit pmo āno
 quinquagesime quāte olympiadis. quo tēpe
 cyrus rex psarū babilonios mildeos q;
 superauit. et post mortē iude sacerdotis
 qui sub alexandro tēplo p̄fuit. suscepit
 pontificatū omas. quo tpe seleucus sub-
 iugata babilonia dyadema totius
 asie capiti suo iposuit āno duodecimo
 mortis alexandri. in qđ tēp̄ siq; putat̄
 oēs āni ā cyri imperio ducēti quadra-
 ginta octo. ex qua etate scriptura macha-
 beorū regnū grecorū emiat. Post oīa
 p̄fuit iudeis pontifex eleazarus. quo
 tpe septuaginta interpretes scripturas
 suas alexandrie in grecū dicūt v̄tisse
 Post quē alter omas. cui successit
 simon quo regēte plin. ihus filius
 syrach scripsit librū q; grece panareton

appellat. et a plerisque salomonis falso
 dicit. Cui successit in pontificatu
 alius omias. quo tpe antiochus in
 deos dno gentium imolare conebat.
 Quo mortuo iudis machabeus
 purgavit templi et ydolorum simulachrum
 cotruuit. Cui successit frater eius ionathan
 et post eum rexit populum symon frater
 utriusque. in cuius morte ductus sumus
 septuagesimo septimo regni syrie impletus
 est annus. Et usque ad hoc tempus. ma
 chabeorum primus liber historiae continetur
 supputaturque a primo anno regni cy
 ri regis persarum usque ad finem primi ma
 chabeorum voluis et morte symonis
 pontificis anni quadringenti viginti quatuor.
 Post quem iohannes tenuit pontificatum
 annis viginti novem. Quo mortuo aristo
 bulus presuit populo anno vno. qui cum
 reversus de babilone dracema usque
 regie potestatis cum honore pontificatus
 assumpsit. In cuius successor fuit alexander
 rex pater et pontifex. qui rexit populum

ānis iugitū et septē. Et hactenā a p̄mo
 āno regis cyri. et captiuorū reditu.
 q̄ in iudēā venire voluerūt. siq̄putatur
 āni q̄dringētū octogita tres. q̄s septē
 et seraginta due ebdoōdes. idē seraginta
 nouē sil efficiūt. Et hoc oī tpe p̄tifices
 reuerūt p̄lm iudeorū. quos ego nunc
 arbitros vocari xp̄s duces. Mortuo
 at̄ nouissio corū alexandro hinc usq; il
 luc in varias p̄tes absq; ullo duce gens
 iudeorū seditionib; vexabat̄. in tantū
 ut alexandra que et salma vocabatur
 eiusdē alexandri vxor optinet̄ iperū.
 et p̄tificatū quā hircano filio suo r̄
 seruaret. aristobolo autē alii filio r̄ det̄
 regnū qd̄ optinuit ānis detē. Pugna
 tibus at̄ cōtra se iustina seditione ger
 mans. et gentē iudeorū in diuisa stu
 dia trahētib; supuenit gnaus p̄per
 due romani excitus. captaq; iheoso
 lima usq; ad abdita tēpli nigressus ē
 que vocabat̄ sta sōrū. vinctūq; aristo
 bolū iunā misit seruab̄ triumpho suo

et pontificatū hyrcano fr̄i suo tradidit
 Tūc p̄nuū gēns iudeorū romanis fr̄a
 est tributaria. Post quē herodes filius
 antipatris interfecit hyrcano regnū iu-
 deorū senatus consulto accepit. et p̄-
 mus alienigena iudeis p̄fuit. **N**
 tificatū quoq̄ nequa p̄ iuxta lege
 moysi mortuus partib; ē debet
 liberis sed alienis. nec ip̄is multo
 tēpore ob gr̄tia et p̄tū dñi legis
 iussa obtemperans. **D**omit et alia idē
 eusebii explanationē quā si volu-
 erimus in latinū sermonē vertere
 libri eisdem magnitudinē. **H**ec ergo
 interpretatio eius sc̄tēria est. **A** sexto
 āno dary qui post cyrū et cambisen
 filiū eius regnuit in p̄s̄is. q̄n̄ templi
 opa cōsumata sūt usq̄ ad herodē et
 cesarē augustū. m̄iat ebdōdas septē
 et sexaginta duas. que faciūt ānos
 q̄d̄r̄ agētos octoginta tres. q̄n̄ xp̄us idē
 hyrcan̄ nouissim̄ pontifex de genere
 machabeorū ab herode iugulatus est.

Et cessauit iuxta legē pontificatus dei
 successio. citatē q̄ et ipm̄ fr̄uariū subisū
 vastauit romus exercitus. siue ip̄ herodes
 qui p̄ ambitionē in debitu in iudeos
 arripuit imperiu. Quod infert. con-
 firmabit at̄ pactu mltis ebdomas vna
 et in didia ebdomis deficiet hostia et
 sacrificiū. Hic interpretat. q̄ herode regnā-
 te apud iudeā. et augusto apud romos
 xp̄us natus sit. qui t̄bus ānis et sex
 mēsis iuxta euāgelistā iohanne
 euāgelii p̄dicauit et cōfirmat veri
 dei cultū mltis. haut dubiū q̄n apl̄is
 et credentibus. Quā post passionē d̄m̄ ī
 didia rursū ebdoma defecit hostia et
 sacrificiū. Nequid em̄ postea in tēplo
 factū est. nō fuit sacrificiū dei. s̄ ludus
 dyaboli. cūctis in cor̄e clamatibz sanguis
 eius sup nos et sup filios n̄ros. et
 nō habem̄ regē nisi cesarē. Quē locū
 in chronica eiusdē eusebii quā ante plu-
 rios ānos in latinā linguā vertimus
 diligens libr̄ plenus et disertor potit

iuennere. Quod a passione templi usque ad
 decimum augusti imperatoris annum.
 qui interfecto hyrcano herodes iudei
 optinuit. septem et sexaginta due eb-
 domades. id est quadringenti et octoginta
 tres supputat anni. sic possunt apparere
Sexagesime sexte olympiadis primo anno.
 hoc est dary sexto. completa est templi
 edificatio. et centesime vigesime sexte
 olympiadis anno tertio. id est augusti decimo
 herodes in iudeos suscepit imperium.
 qui faciunt annos quadringentos octo
 ginta tres. per singulas olympiades
 quadriennio supputato. Dicit idem euse-
 bius et alia opinionem quam ex parte
 non reprobat. quod plerique unam ebdomadem
 annorum in septuaginta annos extendunt
 per singulos ebdomadis annos decimo sup-
 putato. et voluit a passione christi usque
 ad neronis imperii annos esse triginta
 quinque. quoniam contra iudeos romana prima arma
 commota sunt. et hanc esse diuinitatem
 ebdomadam annorum septuaginta. **Ve**

vero a vestrasiano et trito et demceps
 quā iherosolima tēplūq; subūfū est
 usq; ad triniām, alios ēē ānos triginta
 quāq; et hūc ēē ebdomada de qua āgelus
 loquitur danieli. cōfirmabit autē partū
 mltris ebdoēs vna. In totū em orbē per
 aplōs euāgelū p̄dicatū est. qui usq; ad
 illud tēpus pseueruerūt tridentibus
 et rāsticis hystoris iohēm euāgelistā usq;
 ad tpa vixisse triniām. Sed nescio q̄modo
 supiores ebdoās septē et sexaginta duas
 per septenos ānos. et hūc vna p̄ denos
 idē septuaginta ānos possumus accipere
 Nec eusebius. **H**ypolitus at de hysdem
 ebdomadibus ita opmatus est. septem
 ebdoās an̄ reditū ppli supputat. et sexa
 ginta duas postremū usq; ad natitatē
 xp̄i. quarū tpa oīno nō cōgruunt. Siquē
 regnū psarū ducenti triginta supputantur
 ām. et macedomū trecenti. et post illos usq;
 ad natitatē saluatoris ām triginta. hoc est
 ab incio cyri regis psarū usq; ad aduētū
 saluatoris ām quingenti sexaginta. Nouissimā

quoque ebdōdi pōit in cōsumatione mūdi.
 quā diuidit in helie tpa et antixpi. ut tbus
 et semis ānis ultrē ebdomadie. dei notitia
 cōfirmet. de qua dictū est. confirmabit
 pactū mltis ebdomas vna. et tribz alijs
 sub antixpō deficiet hostia et sacrificiū.
 et aduemente autē xpo et iniquū spū
 oris sui mīficentia. usq; ad cōsumationē
 et finē p̄seneret desolatio. **C** Appollina
 ris laodiceus om̄i p̄teritorū tēporū se
 liberans questione nota extendit in fu
 turū. et p̄culose de incertis p̄fert s̄māz.
 que si forte h̄i qui post nos futuri sūt
 statuta tēpa cōpleta nō viderūt. aliā so
 lutionē q̄rere cōpellerēt. et magis erroris
 arguēt. Dicit ergo ut ūbo ex ūbo inter
 p̄ter. ne calūpniā videar face dicenti.
 In quadringētis et nonagita annis
 p̄tā et oīa que ex p̄tis oriūt² vicia
 cōp̄menda. postq; ventura sint bona. et
 retrosiliandū deū mūdo. in aduentu xpi
 filij eius. Ab exitu em̄ ūbi qū xp̄s de
 maria generatus est uirgine usq; ad q̄dā

gestum nouū annū. idz finē septē ebdomadarū
 isrlis expectatā penitentiā. postea vero ab
 octauo claudij cesaris anno. cōtra iudeos
 romana correpta arma sūt. Tricesio enim
 iuxta euāgelistā lucā anno etatis sue i cūe
 cepit dñs euāgelium p̄dicare. et iux̄ ioh̄em
 euāgelistā p̄ tria pascha duos postea impleuit
 ānos. et deinde sex tiberij sup̄nitat. et quor
 ganj. cognomīto caligula. et quor claudij.
 idz fil̄i āni quadraginta noue. qui faciūt eb
 domadas ānorū septē. Cū autē. quadring
 enti tēginta quor āni post hec fuerint
 euoluti. idz sexaginta due ebdomades. tūc
 ab helia qui uēturus est iuxta smonē
 dñi saluatoris. ut restituat cor patris ad filios.
 In ultra ebdomada edificandi ihelū et tem
 pli p̄ annos tres senne. uenturūqz āt̄p̄
 et iuxta aplm̄ sessurū in templo dei.
 et m̄firandū spū dñi saluatoris postq̄
 cōm̄ s̄co dimittat. atqz ita fieri ut
 media ebdomas confirmet testamētū
 dei in s̄ris. et rursū media cessatione
 uictimariū pmittet sub antyepo qui

ponet abolitionē desolationis id est
 ydolu et statuā pprii dei in tēplo. et erit
 extrema vastitas et gēpnatio ppli iudeoz
 qui spūta veritate xpi receperunt anxi p̄
 mendaciu. Afferit autē idē appollina
 ris hanc se tēporū cape cōiecturam
 qz affricanū scriptoz tpm cuius sup expo
 sitione posui ultimā ebdoā in fine
 mudi esse restet. nec posse fieri ut iucte
 diuidat̄ etates. sed oīa sibi iuxta p̄phas
 danielē eē tpa cōplenda. ¶ Clemens
 vir eruditissimū p̄b̄ alexandrie ecclie
 p̄pendens aīozū m̄m a cyro p̄sarū
 rege usqz ad vespasianū et titū impera
 tores rōnos septuagita aīozū ebdoas
 dicit eē cōpletas. idē ānos q̄dringentos
 nonaginta. additis in ip̄o m̄o duobus
 milibus trecentis diebz. de q̄bus supra
 diximus. p̄sarūqz et macedonū et ce
 sarū tpa in hīs ebdoas emiare conat̄.
 cū iuxta diligentissimā supputationē
 a p̄mo āno cyri regis p̄sarū atqz
 medorū in quo impavit darus usqz

ad vespasiani et eiusione templi si putat
 an sexcenti triginta **O**rigenes cu ipso
 fuisse hoc caplm idem hortatus est nos
 ut gramus qd no intelligim. Et quia
 locu no habebat allegoria in q libera
 est disputatio. hystorie veritate conclusus
 hec in decimo stromatu volume bunt
 anotaunt. **S**tudiosius requirenda sunt
 tpa a pmo ano darij filij assueri usq
 ad aduentu xpi. qd am sint. et que in
 eis gesta dunt. et videndu an ea possi
 aduetui dm coaptare **T**ertullianus
 qd dixit ex libro eius que cona iudeos
 scripsit. nosse poterim. cuius bunt uerba
 ponenda sut. **V**n igit ondm qz venit
 xpūs mē seragita duas ebdōdas mēmus
 a pmo ano darij qm ipō tpe ondm
 danieli visio ipā. **D**icit em ei. **I**ntellige
 et comice a pphetatōe smonis rādē me
 tibi hec. **V**n a pmo ano darij debemus
 cōputare qm hanc vidit visione daniel.
Videamus quō am impletur usq ad ad
 uentū xpi. **D**arius regit am decem et

noue. artaxerxes q̄draginta. hucusq̄ et
 cyrus ānis viginti quatuor. argus āno vno.
 alius darius qui et melas notatus est.
 ānis viginti vno. alexander macedo. du
 odecim. deinde post alexandru qui et me
 dis et psis impauit. q̄s deuicerat et in
 alexandria regnū suū firmauēat. qm̄
 noīe suo eā appellauit. Post eū regnat
 illic in alexandria soter ānos triginta
 quinq̄. cui successit philadelphus ānis tri
 ginta octo. post hūc euergetes regnauit
 ānis viginti quinq̄. deinde philopator ānis
 decē et septē. post her ephiphanes annis
 viginti quatuor. Soter ānis triginta octo. ptho
 lomeus ānis triginta septē. cleopatra an
 nis viginti mēsibus quinq̄. Itē cleopatra
 cōregnauit augusto ānis tredecim. post
 cleopatram augustus alijs ānis q̄draginta
 tribus imperauit. nā oēs āni ip̄ciū augusti
 fuerūt mō quinquaginta sex. Videmus autē
 qm̄ in q̄dragesimo et primo āno imperij augusti
 qui post mortē cleopatre impauit. nascit̄
 xp̄us. et signū ē idē augustus ex q̄ natus

est xp̄us ānos n̄os quidec̄i. Et erūt r̄liqua
 t̄pa ānorū in die n̄at̄itatis xp̄i in annū q̄
 dragesimū primū post mortē cleopatre
 ām̄ quadringētū triginta septē m̄ses q̄lq̄.
 Vñ adūpletur sexaginta due ebdomades et
 dimidia que efficiūt ānos q̄dringentos
 t̄gita septē m̄ses sex in diē n̄at̄itatis xp̄i
Et manifestata iusticia et̄na. et unct̄y
ē sc̄us sc̄orū. idē xp̄us. et signata ē visio
et p̄phetia. et dimissa sūt p̄cc̄a q̄ p̄ fide
xp̄i oib̄us in eū credentib̄ t̄buūt. Quid est
autē qd̄ dicit siḡre visū et p̄phetiā. Qm̄
oēs p̄phete m̄tiabat de ip̄o. q̄ eēt vētur̄
et q̄ pati haberet. Ignit̄ qm̄ adūpleta est
p̄phetia per aduentū eius. p̄t̄ea signare
visionē et p̄phetiā dicebat. Et qm̄ ip̄se ē
siḡculū om̄iū p̄ph̄arū adūplens oīa que de
eo retro p̄phete m̄tiabat. post passionē
aduentū et eius tā nō visio neq̄ p̄phetia
que xp̄m̄ m̄tiēt eē venturū. Et post
paululū. Videmus inq̄t alie sex et di
midia ebdomades que sūt subdivise in
abst̄ione p̄orū ebdomadarū. in q̄ actu

sunt implete. Post augustū em q̄ sup
iuxit post natitatē xpi am̄ quideñ effi
ciūt. cui successit tyberius cesar et ipe
rui habuit am̄s viginti duobꝫ mēsis
septē. diebus viginti octo. Huiꝫ quidē
āno iperij baptizatꝫ xp̄us. ānos habet
q̄si tēgintatres cū pateret. Ite gnaus
cesar qui et caligula am̄s tibus mēsis
octo diebus tēdecim. nero am̄s quōrōdē
mēsis nouē. diebus tēdecim. Galba
mensibꝫ septē. diebus viginti. Otto mē
sibus tibus diebus quinqꝫ. Vitellius mē
sibus octo. diebꝫ viginti octo. Vespasianꝫ
āno p̄mo iperij sui debellauit iudeos.
et fuit am̄ m̄o quāq̄ginta duo menses
sex. Nā impauit am̄s videri atqꝫ ita
in diē sue expugnationis iudei impleuerūt
ebdōdas septuaginta p̄dcañs a dāmele.
Hec t̄ullianus. Iudei q̄d de hoc loco
sentiant breui sermone p̄str̄m̄. fide
dictorū h̄ys a quibus dicta sūt deliquēs
Dicamꝫ igitꝫ perfracticos ut sensus
manifestor fiat. O daniel scito. qꝫ a

die qua tibi nunc loquor. erat annus primus
 dary qui occidit balthasar et regnum cal
 deorum in psas medosq; traxit usq; ad
 septuagesimam annorum ebdomade. hoc est annos
 quingentos nonaginta. hec populo tuo per
 ptes accidit. Primum precabitur tibi deus
 que nunc magnopere deprecaris et delebitur
 peccatum et finis accipiet per uariationem. Nunc
 enim in urbe deserta et templo usq; ad fundamenta
 destructo. in luctu est populus constitutus.
 sed non post grande tempus instaurabitur.
 Et non solum hoc fiet in his septuaginta
 ebdomadibus ut edificetur ciuitas et templum istaur
 retur. sed nascetur christus. ad iustitiam sem
 piterna et signabitur visio ac prophetia. ut nequaquam
 propheta inueniat in israhel. et ungetur sanctus
 sanctorum. de quo in psalterio legitur. propterea
 unxit te deus deus tuus oleo exultati
 onis pre consortibus tuis. Qui et in alio
 loco dicit de se. facti estote. quia ego sanctus
 sum. Scito igitur quoniam a die hac qua tibi nunc
 loquor et dei sermone permittitur. quod reuer
 tatur populus et iherusalem instauretur usq; ad

xpm duce. et ppetua desolatione tēpli
 ebdomades inuent sexaginta due. nō
 et alie septē ebdomades. in qbus iuxta
 ordmē suū due res fient. de qbus et
 ite iā dixi. qz iūtat pplus et edificet
 platea a neemia et esdra. In fine ergo
 ebdoarū cōplebit dei smā in āgustia
 tpm. qn rursū destruet tēplū et capi
 etia citas. Nā post sexaginta duas ebdo
 madas occidet xpus. et nō erit eius
 pplus. q eū negaturus ē. siue ut illi
 dicūt. nō se retēturū. Et qd dico de
 xpō occidendo et ppo penitq. descedo
 auxilio dei. cū et scūarū et ciuitate disti
 paturus sit pplus romanū cū duce vto
 vespasiano. Quo mortuo. tñ factis septē
 ebdo dibus. idz ānis qdraginta nouē
 helius adriani a quo postea de ruinis
 ihrlm vrbs helia condita ē. rebellātes
 iudeos cyno rufo mgro exitus pug
 nate supant. et tūc defecit hostia et
 sacrificiū. et usqz ad cōsumationē mudi
 et finē pseuerabit desolatio. Nec vos

inquit moneat. q̄ p̄mū nūent² septē
 ebdomades et postea sexaginta due
 et rursū vna q̄ in duas ptes diuidit.
 Est em̄ hoc yd̄io sermonis hebraici.
 et antiquorū sm̄onis latini. vt ate
 minore nūm̄ supputet. et p̄ka maiore
Verbi gr̄a. Nos iuxta p̄rietate lingue
 nūc nūc dicim̄ abrahā vixit annis
 centū sexagintaquē. illi. vixit abrahā
 ānis quē sexaginta et centū. Nō igit̄
 ut legit̄ ita implet̄. sed ut totū p̄t̄
 supputat̄. ita finē accipit. **Nec igno**
ramus quosdā illozū dice. q̄ vna eb
 domas. de qua scriptū est. cōfirmabit
 pactū multis ebdomas vna. diuidat̄
 in vespasiano et adriano. qd̄ iuxta
 historiā iosephi vespasianus et titus
 tibus ānis et sex mēsis pace cū
 iudeis fecerūt. tres at̄ ān et sex
 mēses sub adriano reputet̄. qū ih̄lm̄
 oīno subūsa est. et iudeorū gens ceteruati
 cesa. ita ut iudee q̄ s̄mbus pellerent̄.
Nec loquit̄ hebrei. nō magnozū ciuitates

a p̄mo año dary regis psarū usq; ad
 extremā eūsiōnē iherlīm que sub adamo
 eis accidit siq; putari olympiade cētēsimā
 septuagesimā quartā. idē ānos sex cetos
 nonagita sex qui faciūt ebodas hebicas
 nonaginta nouē et ānos tres. qñ tho
 cebas dux iudeorū oppressus. et iheroso
 līma usq; ad solū diruta est. Capitū x.

Anno tertio cyri regis psarum
 verbū reuelatū est danieli cog
 nomēto balthasar. ¶ Et quō in fine
 p̄me leḡ m̄ visionis fuit an̄ daniel
 usq; ad ānū p̄mū cyri regis. fuisse ergo
 eū apud caldeos in pristina dignitate.
 purpura bissoq; vestitū usq; ad p̄mū
 ānū cyri regis itelligim; qñ subuertit
 caldeos. et postea cepit ēē cū dario filio
 assueri de semine medorū q̄ impauit
 sup̄ regnū chaldeorū. ilut certe iam
 dario mortuo cui; āno p̄mo septua
 gita ebdorū sacmēta cognouēat. nūc
 tertio āno regis cyri hec uidisse nar
 raunt. ¶ Et verū v̄bū et fortitudo maḡ.

Sive dei qui ista feceris. Sive prophete
 q̄ hec intellectus est. **I**n diebus illis ego
 daniel iugebam triū ebdomadū diebus
 panē desiderabile nō comedi. et uino et
 uinū nō itruer ut in os meū. Sed neq̄
 ungento unctus su. donec cōplerētur
 triū ebdomadū dies. **H**oc docemur
 exēplo. tēpe ieiunij cibus delictioribus
 abstinē. q̄ ego puto nūc dicit panem
 desiderabile. nec carnes cōdē n̄. uinū
 bibē. nisiq̄ et ungenta nō q̄iere. qui
 mos apud psas et medos hodieq̄ suat
 ut pro balneis utatur ungentis. Dies at
 iūgit ebdomadis affligens aīam suā. ne
 trāitoria et fortuita uideat. deprecatio
 Sādī magogē vō hoc dicendū. q̄ qui i
 luctu est. et sponsi luget absentia. nō
 comedit panē desiderabile qui de celo
 descendit. neq̄ solidū capit cibus qui i
 telligit in carne. nec uinū bibit qd̄
 letificat cor hoīs. nec exhilaret faciē
 in oleo. iuxta illud qd̄ in psalms legi
 mus. ut exhilaret faciē in oleo. **H**oc

ante ieiunium impet bilis facit lacrimas.
 quoniam sponsus fuit ablati ab eo Fecit quod
 daniel audeat dominum deprecari. quod iam ex parte
 primo anno regis tyri iudeorum fuerat laxata
 captivitas ¶ Etiam iuxta flumen mag-
num qui est tigris ¶ Et ezechiel iuxta
flumen chobar vidit visionem magnam.
 et domino salvatori ac baptiste iohanni
 super fluenta iordanis aperuerunt celi.
 ¶ Et eleuavi oculos meos et vidi ¶
Elevatione opus est oculorum. ut visioez
misticam cernere valeam ¶ Et ecce vir
unicus vestitus lincis ¶ Pro lincis quod
interpretatus est aquila theodoro bad-
dm posuit. septuaginta biffina. aquila
excepta id est propria. Pro eo autem quod nos
iuxta hebraicum vtriusque ecce vir. sym-
machus posuit quasi vir. Non enim vir erat
sed viri habebat similitudinem ¶ Et renes
eius amicti auro obriso ¶ Pro quo in
hebreo legit ophar. quod aquila ita interpretatus
est. et lumbi eius amicti erant
colore ophar ¶ Et corpus ¶ quod resoluti

ali symach

¶ Pro crisolito qui vnus est de duodecim
 lapidibus q̄ ponit̄ in logio pontificis.
 in hebreo habet tharsis. qd̄ theodoro &
 symachus eodē ubo interpretati sūt. lxx.
 vō mare appellauerūt iuxta illud qd̄ in
 psalmis legim̄. in spū uiolēto cofriges
 naues tharsis idē maris. Et ionas fugē
 cupiebat nō in tharsis vrbe cilicie vt
 pleriq̄ estimat lram̄ ponētes pro lra.
 ul̄ indie regione. ut putat iosephus.
 sed absolute in pelagus. **¶** Vidi autē
 ego daniel solus visionē. vni autē q̄
 erant mecum nō viderūt. sed terror
 nimis reuert̄ sup̄ eos et fugerūt in
 absconditū. **¶** Et ap̄lic̄ paulus filiē
 qd̄ in actibus ap̄lorū passus est. ut
 ceteris nō ceruētibz visionē sola sp̄icit̄
¶ Et ecce manus tetigit me. **¶** In hōie
 figura videt̄ angelus et huānā ad p̄phe
 tā iacente mittit manū. ut sui genis
 corpus aspiciens nequaq̄ paveat. **¶**
¶ Et dixit ad me. daniel vni desideriorū
¶ Congruēter vni desideriorū vocatur

qui in ista vita pietati et afflictione corporis
ieiuniorumque ducit in cupit scire futura
et dei secreta cognoscere. Pro uno deside
riorum symachus interpretatus est virum
desiderabile. Omnis enim sanctus habens
in se anime pulchritudine amatur a domino.

¶ Et dixit ad me. Noli timere damel
quod ex die primo quo posuisti cor tuum ad
intelligendum. ut te affligeret. in conspectu
dei tui. exaudita sunt uerba tua. Et ego
ingressus sum ad uerba tua. ¶ Quarta quarta
die mensis primo. id est mensis expletis tribus
ebdomadis. hoc est inquit et uno diebus
terminat hanc visionem. et audit ab angelo
quod ex primo die quo orare cepit et
affligere se in conspectu domini. exaudita sunt
verba eius. Querit si statim exauditus
est. quare non statim ad eum missus est angelus.
Data est ei per moram occasio. quod plus dominum
deprecandi. ut ex eo quod plus desiderat per
laborem plus audire mereatur. Quod autem
ait. et ego ingressus sum ad uerba tua.
hunc habet sensum. postquam tu cepisti bonus

opibus et lacrimis atq; ieiunio dei invocare
 misericordia. ego accepi occasionis ut ingrede-
 rar in cōspicu dei et orare pro te. **¶** **Pri-**
nceps autē psarū regni restitit michi
viginti et vno diebus. **¶** Videt in huc
 angelus & cui psida credita sit iux-
 illud qd in deuteronomio legitur. Quā
 diuidebat altissim⁹ gentes. et disseminabat
 filios adā. Statuit tres gentiū iuxta nu-
 merū angelorū dei. Isti sūt pncipes de-
 quibus paulus apłus loquit. Sapiam loq-
 mur iter pfcos. quā nullus principū
 hui⁹ scđi cognouit. Si em cognouisset
 nūq̄ dñm glē crucifixisset. Restitit
 autē pnceps. id; angelus psarū facies
 pro credita sibi pñcia. ne captiuorū
 ois pplis dimitteretur. Et forsitā cum
 pmo die ex quo posuit cor suū pphā
 ad intelligendū exauditus sit a dño.
 idcirco nō statū missus est angelus
 qui ei dei indulgentiā nūciaret. q̄ viginti
 et vno diebus restitit ei pnceps psarū
 enumerās pctā ppli iudeorū. q̄ iuste

teneret captiuu et dimitti nō deberent

¶ Et ecce michael unus de principib⁹
 primis venit in adiutoriu michi **¶** Resiste
 te psarū angelo p̄tib⁹ tuis. et mee
 legationem qui orōnes tuas offerebā
 deo. venit in adiutoriu michi āgelus
 michael qui p̄est pplō isrl. principes
 at̄ p̄mos. archāgelos intelligimus.

¶ Et ego remansi ibi iuxta regē psarū
 ¶ Regē psarū angeli. idz p̄ncipē vocat.
 et ondit. q̄ iuxta michaelē paululum
 sit moratus. qui cōt̄ psarū p̄ncipē loq̄bat̄

¶ Veni at̄ ut docerē que ventura sūt
 pplō tuo in nouissimis diebus **¶** Quod
 daniel p̄tatus est. hoc a deo meretur
 audire qd̄ futuru sit pplō isrl. non in
 vicino tpe. sed in nouissimis diebus.

idz in cōfirmatione sc̄li **¶** Dnē in visio
 tua cōuersa sūt interiora mea in me

¶ Sic theodotus int̄p̄tatus ē iuxta illud
 qd̄ in ceterisimo sc̄dō psalmo legim⁹ **¶** Nū
 dic aīa mea dn̄m et oīa īteriora mea
 nomē sc̄m eius. Prius em̄ q̄ dī visioz

vidē meremur interiora nra foras aspiciunt
 Cū autē viderimus visionē dei cōuertūt
 in nos interiora nra et toti in illis sumus
 de quibus et alio loco scribit. **Ois gloria et
 filie regis intussecus** ¶ **Cūq; loqret̄ meū
 cōualui. et dixi loqre dñe qz cōfortasti
 me** ¶ Nisi em̄ cōfortasset tactus filij
 qz hōis. et pavor recessit de corde sacmētū
 dei audire nō potat. Et idcirco nūc ait.
 Quia cōfortasti me dñe loqre. Tu enim
 fecisti ut possi et audire et sentire que
 loqris ¶ **Et ait. Nūquid scis qre veneri
 ad te. Et nūc reuertar ut phar adūsū
 pñcipē psarū** ¶ **Qd̄ dicit hoc est. Veni
 qdē ut docerē te. exauditas pces tuas.
 et reūsus sū ut pugne cōt pñcipē psarū
 in conspū dei. qui nō vult pñcipē tuū
 de captiuitate laxari** ¶ **Cū em̄ egredi
 apparuit pñcipē grecorū iij dies** ¶ **Ego
 inqt egrediebar a conspū dei. ut tibi
 nūciare q ventura sūt p̄lō tuo in diebz
 nouissimis. licet adhuc nō sim securus
 stante psarū pñcipe. et cōt̄ dūete tuus**

pabus et mee legationi. Et ecce princeps
 grecoru. id est macedonu veniebat. et in
 gressus est in conspectu dei ut accusaret
 psaru princeps atq; macedoru. ut in locu
 eoru regnu macedonu succederet. Et ruc
 mina sacmenta dei. Lavato em de captivi
 tate plo iudeoru. psaru regnu atq; me
 doru infecto dario subicit alexander
 rex macedonu. et princeps grecoru dicit
 princeps psaru. **¶** Deruptu amirialo tibi
qd' expssu est in septima veritate. **¶** Hic
 ordo est lionis. aduc res in dubio est.
 te em pante dnm et me offerere oroes
 tuas. stat e regione princeps psaru. et non
 vult plm de captivitate lavari. Ego aute
 q' venit princeps grecoru et mteri pugt
 contra princeps psaru habens michaelem
 in adiutorio donet illi inter se duncat
 refera tibi que deus ni futuru pdixerit
 et tibi narada pcepit. Nullus oriat
 scrupulus que pro princeps macedonu
 princeps grecoru dixerit. hoc est elianon.
 alexander em rex macedonu primum

subiecta greca et subiecta patri sue in psas
 arma corripuit. **E**t nemo est adiutor meus
 in omnibus hijs nisi michael princeps vester.
Ego enim sum angelus ille qui offero deo
 orationes tuas. et nullus est alius qui adiutor
 sit meus rogando pro vobis deum. nisi michael
 archangelus. cui creditus est plus iudeorum.
 Et interii hoc ipse ego et princeps grecorum
 cum labore aduersum principem psarum dimicamus.
 Reuoluende sunt veteres historie et consideranda.
 dum. ne forte illud tepus significet. quoniam ipse a
 grecis scriptus fuit. et iuxta editionem vul-
 gata usque ad finem libri vna putetur visio
 quam anno tertio cyri regis apparuit dameli.
 Porro iuxta hebraicam veritatem scripta sunt
 que sequuntur. et scripta ordine posteriori de cuius
 causis super diximus. Non enim sub cyri anno tertio
 sed sub dary primo. qui subicit balthasar.
 narratur ista que scripta sunt. **C**apitulum vi.
Et ego inquit damel ab anno primo
 dary medi stabam ut confortarem
 et roborarem. **E**go inquit damel ab anno
 primo regis dary qui subicit caldeos. et

me de manu inimicorū quātū in se fuit li-
 beravit ob custodia meā etiā lacū leonū
 suo signans timulo ne me adūsary inter-
 ficerent. stabā ante cōspectū dei. et rogabā
 eius clemētiā pro eo qui me diligebat
 ut cōfortaret ul' ipē ul' regnū eius et
 roboraret. Cūq; in orōne p̄sisterē hec
 dno r̄ndente cognoui. Cōsuetudinis est
 autē p̄ph̄tā r̄ repente p̄sonas introduci
 sine ulla p̄fatione iūborū. ut est illud ī
 p̄o l̄casiāno. Cū em̄ rogasset dnm̄ p̄-
 pheta et dixisset. tu es refugium meū a
 tribulatione que circumdedit me. exul-
 tatio mea et ue me a circumdatib; me.
 repete p̄sona dei introduct̄ r̄ndentis.
In tellem tibi dabo et instrua te ī via
 qua ḡdieris. firmabo sup te oculos meos
 Et nūc narra te p̄phetu ab āno p̄mo
 dary medi stabā et deprecabar. ut con-
 fortaret et roboraret eius ip̄erū. deus
 repente r̄ndit. **E**t nūc v̄itate annūtiabo
 tibi. **E**st q; sensus. Quia vis nosse de
 p̄sarū regibus qd futurū sit. audi ordies

rerū. et ausculta qd' queris. ¶ **E**t ecce adh
 tres reges stabūt in p̄side et q̄rtus dita
 bit opibus nimis sup̄ oēs. et cū invalu
 erit dicitis suis. cōtatabit oēs aduersū
 regnū grecie. ¶ **Q**uatuor reges post
 cyrū dicit in p̄side suū recturos cābyse
 filiū cyri. et conerden magnū qui pan
 taptē filiā cābysen duxit uxore. Qui
 cū a septē magis fuisset occisus. et in
 loco eius darius suscepisset imperiū.
 eadē pantaptes nupsit dario. et ex eo
 xerxen filiū genuit. Qui potētissimū
 rex et ditissimū adūsū greciā inuabi
 le duxit exercitū. et ea gessit q̄ grecorū
 narrauit hystorie. Succendit em̄ athe
 nas sub p̄ncipe callia. bellūq; eo tempe
 gestū est in themopol. et apud salaminas
 nauale certamē qm̄ soffocles et erupides
 clari habebāt et themistocles in p̄sas
 fugiens hausto tauri sanguine perijt.
 Frustra igit quidā darū regē quartū
 qui ab alexandro supatus est. scripsit.
 q̄ nō q̄rtus s̄ q̄rtus dertimus post cyrum

p̄sarū rex fuit. quē septuō ip̄erij sui āno
 et signavit et occidit alexander. Et no
 tandū q̄ quatuor post cyrū regibz p̄sarū
 emiatis. nomine p̄terierit et t̄nsierit ad
 alexandru. Nō em̄ curā fuit sp̄u p̄phali
 historie ordine sequi. s̄ p̄clara queqz p̄
 strige. **Surgit vō rex fortis et dñabit**
pr̄ate mlta. et faciet qd̄ placuerit ei.
et cū steterit cōteret regnū eius. **P̄**
 sp̄icue de magno alexandro rege mace
 donū loq̄tur qui philippi filius fuit. hic
 em̄ illius tr̄cabusqz sup̄atis m̄ta ḡra
 thebisqz subūsis tr̄siuit in asiam. et
 fugatis dan̄ ducibus in b̄sardis cepit
 Posteaqz c̄pta india et urbe alexan
 dra condita. cū triginta et duos etatis
 habet ānos. et duodermū āmū ip̄erij
 in babilone veneno perijt. **Et diu**
det in quatuor v̄tos celi. et nō i posteros
eius. neqz scdm̄ pot̄riā illi q̄ dñatus
est. **P̄** Post alexandru in quatuor v̄tos
 celi. orientē vidēz et occidentē. meridie
 et septentrionē regnū illius diuisū ē.

In egypto em̄ p̄m̄ reḡiuit p̄tolomeus
 lagi filius. id̄ merid̄. In macedonia
 philippus qui et aridens fr̄ alexandri. id̄
 ad occidentē. Sine et babilonis et sup̄ior̄
 locorū selencus qui n̄tinor. id̄ ad oriētē
 asie et p̄tice ceterarūq; in ipsa plaga
 p̄nitiarū antigonus. id̄ ad septentrionē
 Hoc sc̄dm̄ totius orbis plagas dicimus
 Cerevū q̄ in iudea est. ad aq̄lonē syriā.
 et ad meridiē egyptū habet. Qd̄ autē
 ait. sed nō in posteris eius. hoc significat.
 qz̄ liberos nō habuēit. sed regnū ip̄ius
 in alienos laceratū sit. excepto fr̄e phi
 lippo q̄ macedonas tenuit. Neq; secūdu
 potētia illius qua d̄natus est. Diuisū
 em̄ in q̄tuor ptes regnū imbecille fuit.
 dū adūsū se dimicat et intestino furore
 bachant. Lacerabit em̄ regnū eius etiā
in externos exceptis hys ¶ Dixerit igna
 q̄tuor macedonie asie. sine egypti. etiā
 in alios obscuriores et minores reges.
 macedonū regnū laceratū est. Significat
 autē perdicam et traxeron et lissimachū

Na apadotia et armenia bithymia et
 heraclia bosphoruz et alie pūne de
 ptate macedoni recedentes diuos sibi reges
 constituerūt ¶ Et confortabit rex austri

¶ Ptolomeū induit lagi filiū q̄ p̄mus
 reguit in egypto. et vir prudētissim⁹
 fortissim⁹ ac ditissimus fuit. et tante
 potētie ut p̄rū regē egyptiarū expul
 sū restituet in regnū Cyp̄rūq̄ optinuit
 ac fenicē. et victo demetrio filio antigoni
 seleuco regni sui partē que ab antigono
 fuerat ablata restituet. Itariāq̄ obtinet
 et multas insulas urbesq̄ ac regiones de
 quibus nō est hui⁹ typis scribē. Idcirco
 autē cetera regna dimittens macedoniā
 videlicet et asiē. t̄m de egypti et syrie
 narat regibus. q̄ in medio iudca posi
 ta nūc ab illis. nūc aō istis regibus te
 nebat. Et sequitur scē p̄positū est. nō
 externā absq̄ iudeis hystoriā texere.
 sed eā que isrl̄i p̄plō copulata est ¶ Et
de p̄ncipibus eius p̄ualebit sup̄ eū
et dñabit ditione. Alia em̄ dñario e⁹

Ipsē est ptholomeus phyladphus scdē
 rex egypti filius ptholomei supioris sub
 quo septuaginta iter ptes alexandrie scriptū
 scdm in grecū dicūt vertisse smone. Qui
 et elegavit pōntifici mlta theosolimā et in
 tēplo donaria vasa tūsmisit. Cuius bibli
 othecē p̄fuit demetrius phalere. **I**de ap.
 grecos orator phs. tūteq; potencie fuisse
 narrat. ut ptholomeū p̄cēm vinceret.
Narrant em̄ historie habuisse eū peditū
 ducēta milia. equitū viginti milia. cū
 vō duo milia. elephantos q̄s p̄m^o adduxit
 ex ethopia q̄ dormigeros. naues longas q̄s
 liburnas vocāt. mille quingentas. alias ad
 cibaria militū deportāda mille. auri q̄
 et argēti pondus grande ita ut de egypto
 p̄ singulos ānos quatuordecim milia argēti
 et octingēta talenta auri acciperet. et fir
 menti artabas que mēsurā tres modios
 et tria p̄te modij habet. quiquies et
 decies centena milia. **E**t post finem
 ānorū federabūt. **S**ive ut theodotio iter
 p̄tatus est. Et post ānos illius cōmiserūt.

Filiaq; regis austri veniet ad regē aq;
 lome facē amicitia. et nō obtinebit for-
 titudine brachij. nec stabit semen eius.

Et tradet ipā et qui adduxerūt eā iuuenes
 eius. et qui cōfortabant eā in temporibz

I Dmū syrie regnavit ut dicitur seleucus
 cognomēto micanor. sedūs anthiochus
 qui appellatus est sother. tertius et ipse
 anthiochus q̄ appellatus est theos. idē dē.

Iste adūsū ptholomeū philadelphū. qui
 sedūs impabat egypto gessit bella qm̄
 phurā et torius babilonis atq; orientis
 vrbibus dmicavit. Volens itaq; ptho-
 lomeus philadelphus p̄ multos ānos
 modestū finire certamē. filiā suā bero-
 nicē anthiocho vxorē dedit. Qui de p̄ore
 vxore noīe laodice habebat duos filios.
 seleucū. qui cognōriatus est callinitus
 et alterū anthiochū. Deduxitq; eam
 usq; pelusū. et infinita auri et argenti
 milia dotis noīe dedit. Vñ pheriopho-
 rus dotalis est appellatus. Anthiochus
 autē beronice cōsorte regni habē se dicit

et laodiceam in concubine locum. Post non
 multum tempore amore superatus. laodiceam cum
 liberis suis reduxit in regiam. Que me-
 tuens abiguit unum animum ne beronice
 reducat. unum per ministros veneno iter
 fecit. Beronice autem cum filio qui ex an-
 thiocho natus erat. itandionem et generum
 antiochie principibus occidendum tradidit.
 filiumque suum maiorem seleucum callinicum
 in patriam locum regem constituit. Et hoc est
 quod nunc dicitur. post multos annos phylome-
 philadelphus et antiochus theos fa-
 cient alicuias. et filia regis austri-
 id est phylomei venit ad regem aeglonem
 id est ad antiochum. ut iter patrem et unum
 iugum alicuias. Et non potuit obtine-
 re inquit. nec seminem eius stare in regno
 syrie. sed ipsa beronice et que eam addux-
 erunt interficient. Rex quoque antiochus
 qui confortabat eam. hoc est propter que potuit
 pualis veneno uxoris occisus est.
 Et stabit de gemmine radicem eius
 platatio et venit cum exercitu magno

et ingreditur ²pruina regis aqloms et
 abute² eis et obtinebit insuper deos
 eorum et sculptilia. Vasa quoq; piosa
 argenti et auri captiua duet i eternu.
 Ipse pualetur ad usum regis aqloms.
 et intrabit in regnu rex austri. et reu
 tetur ad terram suam. **C**ausa beronica et
 mortuo ptholomeo philadelpho patre
 eius in egypto. fr² eius et ipse ptholome
 us cognometa euergetes tertius successit
 in regnu. **D**e plantatione et de germine
 iudicis eius. eo qd eet ignominus venit
 cu magno exercitu. et ingressus ²pruina
 regis aqloms. id est seleuci cognomento
 callitimi. qui cu matre laodice regnabat
 in syria. et abusus est eis et obtinuit.
 in terram. ut syria caperet et cilicia super
 oresq; ptes tunc eufraten et ppe modum
 vniuersa asiam. **S**icq; audisset i egypto
 seditione moueri diripiens regnu
 seleuci quadraginta milia talentorum argenti
 tulit et vasa piosa simulq; deorum
 duo milia quingenta. in quibus erant et

ali
 i egyptu

illa que cambyses capta i egypto i pfas
 apportauit. Demq; gens egyptioru
 ydolatrie dedita. q; post multos anos
 deoru eoru simulachra retulerunt eu
 getez eu appellauit. Et syria qd; ipse
 obtinuit. cilicia aute amico suo athio
 cho gubernandi tradidit. et zantippo
 alteri duri puicias trans eufraten
Filij at egyptuocabu et gignabu
multitudine exercituu planoru. et ve
mens pperans et mundanis uertet
et uirtabit. et coquidiet cu robore
eius. et exaltabit. cor eius. **P**ost fuga
 et morte seleuci callimti. duo filij eius
 seleucus cognometo keraynos et an
 thiochus q; appellatus est magnus.
 puocates se ppos spe victorie et in
 uitatione patris. exercitu congregato adu
 su phylomeu philopatore arma uol
 puut. Cuq; seleucus fr maior trio ano
 iper hocisus eet in frigia per dolian
 mytanoru et apatia. exercitus qui in
 syria eet confluit ad anthiochu fratre

eius cognomēto magnū de babilone
 vocavit ad regnū. Et p̄terea nūc
 infert q̄ duo quidē filij p̄vocati sint
 et cōgregaverūt multitudiez et c̄xi
 tū plūmū. sed v̄nus antiochus
 magnus venit de babilone ī syriā.
 que eo tpe tenebat a p̄tholomeo phi
 lopatore filio eūgetis. q̄ q̄t̄us regbat
 in egypto. Cūq̄ puḡisset ad iūsu dūces
 eius. v̄mo a p̄dione theodoti obti
 nuisset syriā. que p̄ suācessionē iā a
 regibus egypti tenebat. in tantam
 venit audaciā cōtepta luxuria philo
 patoris et magicis artib; q̄bus ī ser
 uare dicebat. ut illi egyptijs bellū
 conaret̄ inferre ¶ Et p̄vocatus rex
 austri egrediet̄ et puḡabit ad iūsu
 regē aquilonis. et p̄parabit militu
 dīnē m̄mā. Et dabit̄ m̄l̄tudo in
 manus eꝯ. et capiet̄ m̄l̄tudo m̄
 exaltabit̄ cor eius. et dicit̄ m̄l̄tā mi
 lia. sed nō p̄ualebit ¶ P̄tholomeus
 em̄ cognomēto philopator amissa

Syria p̄ditione theodoti cōgregauit plurimā
 militudine egressus est ad ius anthiochi
 magnū quē nūc regē aqlonis vocat iux
 sitū egypti a iudea p̄uita. Item vero
 locus pro q̄litate regionis alteri ad austrū
 alteri ad aqlonē situs est. Verbi gratia
Si de iudea dicant egyptiis ad aqlonē
 syris ad austrū est. In isto ergo certamine
 iuxta oppidū raphie qd̄ in foribz egypti
 est. oem anthiochus amisit exercitū. et p̄
 desertā fugiens pene captus est. Cūgressi
 sset syriā ad extremū fedare quibusdā
 cōditionibz pugna finita est. Et hoc est
 qd̄ scriptura nūc dicit. deiciet milia milia
 p̄tholomei philopator. si nō p̄ualebit.
 ad ius suū cape nō potuit. **Q**uā seq̄t̄
Et cōiuetur rex aqlonis et p̄parabit
militudine mlto maiore q̄ prius et in
sine t̄p̄m̄ auzorū veniet. p̄perans cum
exercitu magno et opibus nimis. Et in
t̄p̄ibus illis multi cōsurgent ad ius regē
austrū. Anthiochi magna significat
 qui cōcepta philopatoris p̄tholomei

em

ignavia eo qd' deperiret agathoclen p sal
 triam frimq; eius. et ipm agathoclen
 habet concubinu. que postea duce egypti
 constituit. incredibile de signoribz babyloni
 mis locis exercitu congregavit. et ptholomeo
 philopatore mortuo adusu filiu eius. q
 tuc erat qtuor annoru et vocabat' ptholo
 meus ephiphane rupto federe movit
 exercitu. Tante at dissolutionis ac superbie
 agathocles fuit. ut subdite p'us egypti
 p'nuere rebellaret. ipaq; egypti seditionibz
 veraret. Philippus q; rex macedoni et
 magny anthiochus pace facta. adusu
 agathoclen et ptholomeu ephiphane
 dimittant. sub hanc conditione ut prias
 ciuitates regno suo singuli ablatas ptho
 lomeo iungeret. Et hoc est. qd' nuc dicit.
 ml'tos consia qe adusu regē austri. ptho
 lomeu salz ephiphane q' erant erate p'ueili
¶ filij q' p'uaricatoz ppli tui extollerentur
 ut impleant visionis et corrurent. ¶ Magna
 tibus tota se magno anthiocho et ducibz
 ptholomei. in medio iudea posita i g'ra

studia semidebat. alijs antiocho. alijs ptho-
 lomeo fauētibus. Demq; omnes sacerdotes
 affūctis iudeorū plurimis fugit in egyptū.
 et a ptholomeo honorifice susceptus. accepit eā
 regionē que heliopolis vōbat̄. et cōcedente rege
 templū extruxit ī egypto simile templo
 iudeorū qd̄ p̄māsit vsq; ad iperū
 vespasiani. ducentis quingenta ānis. Ip̄a
 at̄ vrb̄s q̄ vocabat̄ omie. dimicātibz postea
 ad usū rōnos iudeis. ad solū vsq; deleta
 est. et neq; vrb̄s neq; templū restat vestigiū.
 Sub occasione igit̄ omie pōtifis infimta
 exanimā iudeorū ad egyptum cōfugerūt eo
 tpe. et cyrenorū mltitudine repleta est.
 Assēbat em̄ omias ysauē vaticinū implē
 scībentis. erit altare dñi in egypto. et
 titulus dñi in terminis eius. Et hoc est qd̄
 nūc dicit filij p̄uaricatorū ppli tui. qui
 legē dñi reliq̄rūt volentes ī alio loco
 p̄terq̄ visū erat. deo victimas imolare.
 extollētur in supbiā et vitionē. hoc est
 p̄ceptū dei se implere iactabūt. Sed corruent.
 q̄ templū et vrb̄s p̄da dēstet.

Cūq; anthiochus teneret iudeā missus
scopas aeptholi filius dux ptholomei.
Pti adūsū anthiochū fortit̄ dmnicauit.
reptiq; iudeā et optimates ptholomei
partū seclī adducens in egyptū rūsus est.
Et veniet rex agloms et cōportabit ag
gerē. et capiet vrbes munitissias. Et
brachia regis austri nō sustinebit. Et
cōsurgēt elī eius ad resistendū. et non
erit fortitudo. Et faciet veniens super
eū iuxta placitū suū. et nō erit q̄ stet
cōtra facē eius. Et stabit ī t̄ra melita.
et cōsumabit in manu eius. **A**nthioch)
em volens recupare iudeā et syrie vrbes
plurias. scopā ducē ptholomei iux̄ fōtes
acedanis. ubi nūc pamas cōdita ē victo
certamine fugavit. et cū decē milib; ar
matū obsidet clausū sidonē. Ob quē
liberandū misit ptholome; duces iclitos
aerōz et menocleam et damoxem. sed
obsidione solūc nō potuit. donec fame
supatus scopas man; dedit. et iudus in
sorcis dmnissus est. Qd̄ aut. cōportabit

aggerem illud significat. q̄ p̄fidium s̄cpe i
 arte iherosolimorum antetibus iudeis
 milio tpe oppugnauit et cepit. et alias
 iubes que p̄us a p̄tholomei p̄tibz tene
 bant. syrie cilicie et lucie. eo tpe capte
 fut. asiodesias et solee et sopliron. et
 mallus et anemoruu et selemis et co
 rocesiu et coritus et andrate et lumna
 et patera. et samethus. et ad extremu
 ephesus. De q̄bus vniuersis et greca et
 romana narrat historia. Qd̄ q̄ intulit
 stabit in t̄ra inclita et cōfirmet siue p̄fi
 ciet in manu eius. t̄ra inclita. septu
 aginta it̄r p̄tati sūt volūtatis. hoc ē
 que cōplacbat deo. iudea significat.
 et p̄x̄ie ih̄rlm̄ i quā honorifice suscepty.
 eos qui p̄cū s̄cpe erunt p̄serutus est.
 Pro t̄ra inclita. qd̄ int̄p̄tatus est aquila.
 que nos in hoc loco seruti sumus. thes
 dotio ip̄m̄ hebraicu ubi posuit sabur
 pro quo symachus v̄tit t̄ra fortitudis.
C Et ponet facie sua ut veniat ad te
neudu vniuersu regnu eius et recta faciet

cū eo et filium feminarū dabit ei ut auitat illū
Hoc est ptholomeū. Sive illud. id est
 regnū eius. Volens anthiochus non
 solū syriā et ciliciā et liciā et alios pū
 tias que ptholomei fuerūt priū posside.
 sed in egyptū q̄ regnū suū extēdē. filia
 suā cleopatā per euclen rhodium vi.
 āno regni adolescenti despondit ptholo
 meo. et tertio decimo āno tradidit. data
 ei dotis nomine in selestria et iudea filiaz
 aut feminarū p pleonasmo vocatus est.
 ut illud poetū sit ore locutus ē. voceq̄
hinc auribus hausi. ¶ Et nō stabit nec
illius erit. et cōter facie suā ad isulas.
et capiet mltas. Et cessare faciet prin
cipe olympū suū. et olympū egyptū uer
tetur in eū. Et cōtet facie suā ad
aperū tre sue. et ipmget et corruet
et nō iueniet. ¶ Neq̄ em̄ optime potest
 egyptū. q̄ ptholomeus ephiphanes 2
 duces illius sentientes doli. se raurū
 egerūt. Et cleopatra magis vni ptes
 q̄ parētis fauit. Unde vertit se ad asia

et nauali certamine adusu plurimas insulas
 diuincans cepit rodum et sacrum et colopho
 na et photea et alias multas insulas.
 Sed occurrat ei scipio nasica cum fratre suo
 publico scipione affricano qui hantibale
 uicerat. Cum enim consul nasica frater affricanum
 audieris eum inuenire. et contra regem
 potentissimum senatus ei nollet bellum esse.
 spontanea legatione obtulit affricanum
 pro fratre iniuria. Dicitur ergo antiochus
 interire regnare iussus est. et inde fugit in
 palamiam et susam. et ad ultimas regni
 sui penetrauit urbes. Inque adusus et inuicos
 pugnet. cum omni deletus est exercitu. Et hoc est
 quod nunc septimianus dicit. quod multas insulas
 cepit et vincere romano regni asyria perdidit
 et obprobrium eius conuersus sit in caput eius.
 et ad extremum de asyria fugiens reuersus sit ad
 imperium terre sue. et impigerit atque conuenit.
 et locus illius non sit inuentus. **Et stabit**
in loco ipsius uilissimae et indignae diuore
regio. et in paucis diebus ceteris neque in
finore nec in plio. Deleuam dicit cognomine

mento philopatore filium magni antiochi
 qui dignum in syrie et p[ar]tibus iherosolymorum
 et absq[ue] ullis p[ar]tibus in gloriam perijt. Por
 to porphyrius huc no[n] vult ee seleuco u[el]
 sed ptholomeu[m] ephiphane qui seleuco
 fit molitus insidias et adu[er]su[m] eu[m] ex[er]citu[m]
 sp[er]avit. et idcirco veneno sic iter suu[m]
 a duobus suis. Quid cu[m] unus ab illo q[ue]r[er]et
 tatas res moliens ubi habet pecunia.
 r[es]pondit annas sibi ee dicias. Quid cum
 divulgatu[m] est in p[ro]p[ri]os. timueru[n]t duces
 ne auferret eoru[m] substancias. et idcirco
 maleficis artib[us] eu[m] occideru[n]t. S[ed] q[ui]mo
 pot[est] in loco magni antiochi stare ptho
 lomeus. qui hoc o[mn]ino no[n] fuit. maxie
 cu[m] septuaginta na[m]pretati sunt et stabit
 de radice eius platanio. id[est] de germine
 ei[us] et semine p[ro]cipiens dignitate iherosolymorum
 et in paucis diebus coteret[ur] absq[ue] tra
 et p[ro]p[ri]o. Hebrei vilissimu[m] et indignu[m] de
 core regio triphon[em] intelligi voluit qui
 tutor pueri ar[ist]oc[ra]t[is] tyrandem. **E**t
 stabit in loco eius despicuus. et no[n] t[er]ruet

ei honor regius. et ueniet clā et obtinebit
 regnū in fraudulētia. **H**ucusq; hystorie
 ordo sequitur. et iter porphireū ac nos nullā
 cōtēnio est. Cetera q̄ sequit̄ usq; ad finē
 uolūis. ille interpretatus est sub p̄sona athi
 ochi qui cognouit se ephraphanes fratre
 seleuci filio anthochi magni q̄ p̄ seleucū
 undeci ānis regnauit in siria. obtinuitq;
 iudeā sub quo legis dei p̄secutio et marti
 beorū bella nariūt. **V**iri autē hec oīa de
 antep̄o p̄phetari arbitrat̄ qui ultio temp̄e
 futurus est. Cūq; eis uideat̄ oppom̄ quare
 tātos in medio reliquit sermo p̄pheticus.
 a seleuco usq; ad cōsumationē mūdi. n̄
 detur. qd̄ et in p̄ori hystoria ubi de regi
 bus p̄ficiis dicebat̄ q̄tuor reges tantū
 post tyrū p̄sariū posuūt. et multis in
 medio t̄nsilitis repēte uenit ad alexan
 driū regē macedonū. et hanc eē s̄pturē
 s̄re cōsuetudinē nō uniuersa narare. sed ea
 que maiora uidet̄ exponē. Cūq; multa
 q̄ postea lectū et expositū sumus. su
 peret anthochi p̄sonā. typū uolunt̄

ee antixpi. et que in illo ex pte pesserit.
 in antixpo ee toto ee coplenda. et hinc
 ee more scripture scē. ut futurorū vitatē
 pmitat in typis. iuxta illud qd de dno
 saluatore in septagesimo psalmo dz. q
 pnotat in salomone. et oia que in eo
 dicūt salomoni nō videt cōuenire. **N**eg
 em pmanfit ille cū sole et ante lunā
 generatois generationū neg dnatus
 est a mari usq; ad mare et a flumine
 usq; ad trōs orbis tē. **N**ec omēs gēt es
 ei seruierūt. nec ante solem pmanfit
 nomē eius. nec bndctē sūt in ipso omēs
 tribus tē. neg oēs gentes magnificauē
 rūt eū. **E**x pte autē et qsi in vmbra
 et ymagine veritatis in salomone p
 missa fuit. ut in dno saluatore pfectiq
 iplerent. **S**icut igit saluator habet
 salomone et ceteros scōs in typum
 aduētus sui. sic et antixpus pessimu
 regē anthiochū. q scōs psecutus est
 templūq; violauit. et tē typū suum
 habuisse credendus est. **S**equitur igit

expositoris ordine. ut iuxta utriusque expo-
 sitione quod ad usum. quid miris videat
 breuiter annotemus. **D**abitur inquit in loco
 seleuci frater eius antiochus ephiphaneus.
 cui primum ab his qui in Syria ptholomeo
 fauebant non dabatur honor regius. sed
 postea simulatione clementie obtinuit
 regnum syrie et brachia pugnatu ptho-
 lomei et vniuersa vastatis expugnata
 sunt a facie antiochi atque contrita. **B**ea-
 chia autem fortitudine vocatur. **U**nde et
 manus appellatur exercitus multitudo. **E**t
 non solum aut ptholomeum dicitur in scru-
 duloria. sed dicitur quod federis hoc est
 iuda machabeum superauit dolus. **S**ive
 quod dicitur hoc est. cum ipse optulisset pacem
 ptholomeo et fuisset dux federis. **P**ra-
 ei esset molitus insidias. **P**tholomeum
 autem hic non ephiphane significat quod quibus
 regit in egypto. sed ptholomeum phi-
 lometore filium cleopatre sororis antio-
 chi. cuius hic auunculus erat. **E**t cum
 post mortem cleopatre eulafius vinuchus

nutritus philometoris. et leneus egypti
 tu regeret. Syriaque repeteret. qua atheni-
 ochus fraude occupauit. ortu est inter
 amicum et puerum philometem plium.
 Cuius iter pelusium et motu cassium plium
 commississent. victi sunt duces philometem.
Porro antiochus puero auctas simul
 lans ascendit memphis. et ibi ex more
 regni egypti accipiens. pueri rebus
 fraude se dicens cum modico populo omnem
 egyptum subuincit. et habundantes atque ubi-
 rimas ingressus est citates. fecitque que
 non fecit patris eius neque patris illius.
Nullus enim regni sibi ita vastauit
 egyptum. et omnes eorum dissipauit diuitias.
 Et tam callidus fuit. ut prudentes cogi-
 tationes eorum que duces pueri erant.
 sua fraude subiret. **H**ec porphyrius
 sequens scutorum sermone licetiosissimo
 persecutus est. que nobis in impedio dicitur
Nam autem et melius interpretatur et iude-
 us. qui in fine mundi hec sit factururus
 antyphus. qui consurgere habet de modua

gente id est de populo iudeorum et tunc humilis e-
 rit atque despectus. ut ei non detur honor
 regis. et per insidias et fraudulentiam
 obtineat principatum. Et brachia pug-
 nantis romam expugnet ab eo et cetera
 revertatur. Et hoc faciet. quod simulabit se esse
 ducem federis. hoc est legis et testamenti di-
C Et ingredietur iherosolimam. Et fa-
 ciet que non fecit pater eius et pater patris
 illius. **N** Nullus enim iudeorum absque auxilio
 in toto neque orbe regnavit. **E**t contra fir-
 missimas cogitationes imbit consilium. facietque
 universa usque ad tempus. **D**onem enim dei
 voluntas ista facere permiserit. **E**t cetera
 fortitudo eius et cor eius aduersus regem
 austeri in exercitu magno. Et rex austeri
 invocabit ad bellum milites auxilios et
 fortibus minus. et non stabunt quod ubi
 aduersum eum consilia. et comedentes panem
 cum eo coterent illum. exortusque et oppime-
 tur. et cadent iter facti eius plurimi.
Hec porphyrius interpretatur de antiocho
 isto qui aduersus ptolemeum sororis sue

filium perfectus est in exitu magno. Sed et
 rex auster. id est duces ptholomei quibus
 ad bellum militibus auxilijs et foribus nimis.
 et non poterunt resistere antiochi consilijs
 fraudulentis qui simulavit pacem cum
 sororis filio et comedit cum eo panem. et
 postea occupavit egyptum. **N**ri autem
 secundum porce sensum omnia in parte de antiocho
 qui nascaturus de populo iudeorum et de babilone
 veteris. primum superaturus est regem
 egypti qui unus est de tribus cornibus de
 quibus ante iam diximus. **¶** Quorum quippe regni
cor erit ut male faciat et ad mesem unam
medarum loquetur. Et non proficiet. quia
adhuc finis in aliud tempus et revertetur
in terram suam cum opibus multis. **N**ulli
 dubium quod antiochus cum ptholomeo
 pacem fecerit. et ierit cum eo convivium. et
 dolos machinatus sit. et nichil profecerit
 quod regnum eius non potuerit optinere. sed
 a militibus ptholomei eiectus sit. **¶** Unus
ex eo quod scriptura nunc dicit duos fuisse
reges. quorum cor fuerit fraudulentum.

ut sibi mutuo mala faceret. Duces regis
 puuli p eo cōtra anthiochū moliti
 intelligūt insidias. Hoc scdm histo
 ria demōstrari nō p̄t. Ptholomeus
 em̄ prius etate. et deceptus fraude
 anthiochi. illi malū cogitāe qd potuit
 Vñ volūt nri her oia referri ad an
 tixp̄m et ad regē egypti quē primū
 sup̄aturus est. Et cor eius adūsū
testamentū sc̄m et faciet et rueret
ad terrā suā. Statuto tpe rueretur
et veniet ad austrū. et nō erit pozi
simile nouissimū. Et veniet trueres
et romani sup̄ eū et p̄tinet. ¶ Sive
 ut alius int̄pretatus est. et cōm̄nabit.
 Et greca et rōna narrat historia. p̄p̄
 reūsus est anthiochus expulsus ē ab
 egyptis. et venisse eū in iudeam.
 hoc est adūsū testamentū sc̄m et spo
 liasse tēplū et aurī tidisse q̄ plurimū.
 positoq; in aere p̄sidio macedonū r̄
 uersū in terrā suā. Et post biennū
 rursū cōt̄ ptholomeū exētu gignisse

et venisse ad austrū. Cūq; duo fratres
 ptholomei cleopatre filij q̄rū auūculi
 erūt obsiderēt alexandrie legatos ve
 nisse rōnos. q̄rū vnus marcus popi
 lius leuas. cū eū stante iuenisset in
 litore. et senatus cōsultū dedisset. quo
 iubebat ab aīcis recedē ppli romam
 et suo īperio eē cōtentū. et ille rufior
 ad aīcorū distulisset. orbe dē fuisse in
 harem baculo quē tenebat manu.
 et circūspēssisse regē atq; dixisse. **Beuaty**
 et pplis rōnū p̄cipiūt. ut in isto loco
 rēdeas. quid cōsiliū geras. **Quib; dīcīs**
 ille p̄ritus ait. Si hoc placet senatu
 et pplō rōno. recedendū est. Atq; ita ti
 mens mouit exītu. **Praxillus** autē eē
 dē. nō quo īteriret. s; q; oēm arrogātie
 pdidit magnitudine. **De antyppo** nlls
 ambigit. q̄n pugturus sit adūsū testa
 mentū sc̄m. et p̄mū cōt regē egypti
 dimicās. rōnorū pro eis auxilio t̄reat
Hec autē sub athnocho ephiphane sb
 vniūsp̄e p̄cesserūt. ut rex sceletūssimū

qui persecutus est pplm dei pfiget antixpm.
 q xpi pplm persecuturus est. Unde multi
 moru putat ob seuerie et turpit iudis
 magnitudinē domnicū uerone antixpiz
 fore. Et reuertet et indignabit contra
testamentū scuarū. Et faciet ac ruitet
et cogitabit de hys q deliqūt testamentū
scuarū. **H**ec plen^m in machabeorū gestis
 legimus. q postq de egypto eū repulē
 tm̄ idignās uenit cōt testamentū
 scuarū. et ab hys iuitatus sit q deliq
 uant lege dei. et se n̄ scuerat cēmonis
 et hincorū. **Q**d plen^m cōplēdu s̄b antē.
 q indignabit cōt testamentū dei. et cogi
 tabit adūsus illos q̄o uult dei legem
 relinque. **U**n significariq̄ m̄ p̄ntus est
 aquila. et cogitabit ut desent̄ pactū
 scuarū. Et brachia ex eo stabūt et
polluent scuarū fortitudis. Et au
feret iuge sacrificiū. et dabit abhoian
ones in desolationē. **P**ro brachijs
 alius m̄ p̄ntus est seima. ut signific
 ret sturpe atq̄ p̄gemē. **U**olūt at̄ eos

significari q̄ sub anthiocho missi sūt p̄
biennū qm̄ tēplū spoliaveat. et t̄bita
evigeret a iudeis. et auferret cultū
dei. et in tēplo iherlīm iouis olympi
simulacrū. et anthiochi statuas po
neret. q̄s nūc abhominaciones desolati
onis vocat. qm̄ ablatū est holocaustū
et iuge sacrificiū. Que vniuersa in typo
antixpi nri p̄cessisse cōtendūt. q̄ sessu
rus ē in tēplo dei. et se faciū. Iut deū.
Iudei at̄ hoc nec de anthiocho ephi
phane nec de antixpo. sed de romāis
intelligi volūt. de q̄bus sup̄dictū est
et veniens p̄liabit. Post milia m̄q̄t
t̄pa de ip̄is rōnis q̄ p̄tholomeo vene
rūt in auxilū et anthiocho cōmuniti
sūt. cōsurgēt rex vespasianus. surgēt
brachia eius et semina. tytus filius
cū exercitu. et polluet̄ sc̄uarū. auge
retq̄ iuge sacrificiū. et tēplū t̄dent
eterne solitudinē. Sic q̄ppe et chym
qd̄ nos trieres et rōnos int̄pretati
simus. hebrei ytalos intelligi volūt

atq; rōnos **E**t ip̄y in testamēto simula
 b̄it̄ fraudulēt. populus aut̄ sciens deū
suū obtinebit et faciet. // Et hec i macha
beis legim̄. q̄ quidā simulauerūt se
legis dei eē custodes. et postea cū gētibz
partū fecerūt. alij vō p̄māserūt i religioē
dīna. Qd̄ et in antixpi t̄p̄ibus futurū
 arbitror qm̄ refrigescit cūctas multozū.
 de q̄bus dñs loq̄tur in euāgelio. Putas
 filius hoīs veniens inueniet fidem super
 terrā **E**t docti in p̄lō doceb̄t plurios
et ruent in gladio et in flumina et
in captitate et in rapina dierū // Qm̄
 ta iudei ab anthiocho passi sūt in a
 chabeozū libri referūt. et triumph̄i eozū
 testimoniū sūt. qui pro custodia legis
 dei flāmas et gladios et frututes ac
 rapinas ultimas sustinuerūt. Que vctūa
 sub antixpo nemo q̄ dubitet. nullis re
 sistētibz potētie eius et in diuisa fugie
 tibus. Que hebrei in ultia eusionē tēpli
 que sub vespasiano et tyto accidit inter
 ptant̄ fuisse de p̄lō plurios q̄ scierūt

deū suū. et pro custodia legis eius fecerunt
 suū. **C**ūq; corruerit subleuabūt auxilio
 puulo et applicabūt eis plurimi fraudu
 lēter. Et de eruditis ruent ut cōflētur
 et eligātur et dealbētur: usq; ad tēpus
 p̄finitū. q; adhuc aliud tēpus est. **P**riū
 auxiliū mathathia sufficiū arbitratia
 porpharij de isto modū q; adūsū duces
 anthiochi rebellauerunt et cultū dei veri
 seruare conatus ē. Priū inq; consiliū
 vocat. q; mortuus ē mathathias et
 postea iudas filij eius q; vocabat ma
 thabeus pugnas cecidit. et ceteri frēs
 ei; adūsariozū fraude decepti sūt. Lege
 machabeozū libros. **H**ec oīa idcirco sc̄ta
 sūt. ut p̄bētur et eligāt sc̄i. et dealbēt
 usq; ad tēpus p̄finitū quo erat delata
 victoria. **S**ub antypo priū auxiliū
 nū intelligi volūt. q; cōgregati sancti
 resistent ei et vident auxiliū puulo.
 et postea de eruditis corruēt plurimi.
Et hoc fiet ut q̄si in fornare cōflent.
 et eligātur et dealbētur donec veniat

tempus profectum. Quia vero victoria in-
 aduentu xpi erit. Hebrei quod hoc de seuerio
 et anthonio principibus intelligunt. quod iude-
 os plurimum dilexerunt. alij vero de iuliano
 imperatore. quod quoniam oppressi fuerint a gallo ce-
 sare et in captiuitatis augustus multa
 oppressi. ille consurgat iudeos seruare si-
 mulans. et in templo eorum immolaturum se
 esse proutens. in quo propria spe habebunt
 auxilij. et applicabit illis gentium plu-
 rimum. non in veritate sed in mendatio. **Q**
 uodolorum enim cultu eis simulabunt artificias
Et hec facient. ut qui probati sunt mani-
 festi fiant. Tempus enim vere salutis eorum
 et auxilij futurum esse xpm. que falso spe-
 rant esse veterum. cum sit recepturi in xpm
Et faciet iuxta voluntatem suam rex. et
 eleuabit et magnificabit aduersum omnem
 deum. et aduersum deum deorum loquitur magni-
 fica et diriget donec compleat uanidiam
Pertrata est quippe diffinitio. **S**icut ut
 alius interpretatus est in ipso enim erit
 consummatio. Ab hoc loco hebrei dictum

putat de antiocho. q post iulianu pnu
 auxilium surrecturus fit rex qui faciat
 voluntate sua. et eleuet cotra omne qd
 de deus. et adusu deu deoru loquetur
 magnifica. ita ut sedeat i templo dei
 et seipm faciat deu et dignat voluntas
 eius donec compleat nra dei. q i ipso erit
 consumatio. **Qd** quid et nos de antiocho
 intelligim9. Porphyrius at et ceteri
 qui sequunt eu et de anthiocho ephi
 phane dicit arbitrant. q erectus fit gr
 cultu dei. et in tantu supbia venerit.
 ut in templo dei iheosolimis simulacry
 sua poni iusserit. **Qd** q sequitur. Et di
 riget donec compleat nra. q in ipso erit
 consumatio sic itelligit ta diu eu posse
 donec iustat ei ds. et ipm itan. a fici
 iubeat. **Sig** de pholubius et dy. let. odo
 rus q bybliotecariu scribit hysto. id uas
 nactut eu no solu cot deu fuisse
 in dee. f auaricie facibz accesu etia in
 tepla dyane in elimaide qd erat di
 tissimu spoliare conatu. oppressuqz

a custodibus templi et vicinis circumgentibus
 et quibusdam fantasys atque turribus versu
 in amencia ad postremum morbo iterisse.
 Et hoc ei accidisse commemorant. quod templi
 dyane violare conatus sit. Nos autem
 dicimus yerna si accidit ei. ideo accidisse.
 quod in sacris dei milita exuerat crudelitatem
 et polluit templum eius. Non enim pro eo quod
 conatus est facere. et acta peccata ipse
 desinit. sed pro eo quod fecit. punitus esse
 condendus est. **¶** Et deum patrum suorum non
 reputabit. et erit in gurgisiteris seclorum
 nec quem deorum curabit. quod ad usum vni
 uersa consueget. Deum autem maiorem in loco
 suo venerabit. et deum quem ignorauerit
 presens eius colet auro et argento lapidi
 bus. preciosis rebusque preciosis et faciet
 ut ualidius inuocet maiorem tu deo alieno
 quam uerum cognouit. et multiplicabit gloriam.
 et a dabit ei potestatem in multis. et terram
 diuidet ei gratuito. **¶** Pro eo quod nos iter
 potestati sumus. et erit in gurgisiteris
 mulierum septuaginta tristulerunt. et

concupiscens mulieru non subiacet
 Pursu pro deo maioru qd habet in he
 braico aquila trahit deu fortitudinu
 septima deu fortissimu. Quia vero i
 hebraico p eo ubi nos dicim. et erit in
 concupiscens feiaru abigge positu est.
 Dicente aqila qui ubi expisit ex verbo.
 epitheon pateru autu usiufi keepi
 thymam gmeton keep pauto thean
 usiufi. id est et sup deu patru suoru no
 intelliget. et sup concupiscencia feiaru
 et sup oem deu no intelliget. Quibz
 ubi intelligit et habe eu concupiscencia
 feiaru et no habe. Si legimus et illi
 gimus apohomov et siq concupiscencia
 feiaru no intelliget. de antypo facilioz
 interpretatio est. q idco simul et scitatem
 ut decipiat multos. Im autem ita legem
 et sup concupiscencia feiaru. ut subaudiat
 erit antiochi psona magis corruptibil
 q luxuriosissima fuisse dz. et in tantu
 dedecus per stupra et corruptelas ve
 nisse regie dignitatis. ut minus quoq

77

et fortis publice uigeret. et libidinem
 sua p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]e cōpleret. Deū maorum i
 dicule porphyrius int[er]pretatus ē ut dicit.
 in biro modm vñ fuit mathathias et
 filij eius. anthiochi duces iouis posuisse
 statuas. et cōpulisse iudeos. ut victimas
 imolarent. idē deo modm. Qd at seq[ue]t[ur]
 et deū quē ignorauerūt p[re]s eius colet.
 hoc magis aut typpō q̄ anthiocho quāt
 Legimus em anthiochi ydolorū g[ra]tie
 habuisse cultū et iudeos atq[ue] samaritanos
 ad uenerationē deorū suorū cōpulisse.
 Necnō et hoc qd infert et facit ut
 munit maorum cū deo alieno quē
 cognouit et multiplicabit glām et
 dabit ei p[ro]tate et t[er]m[en] diuidet g[ra]tuito.
 theodorus ita int[er]pretatus est. et agit
 hec ut munit p[ro]fidia cū deo alieno.
 et cū alijs oūdet multiplicabit honore.
 et dnari eos multis faciet. et t[er]m[en] didet
 gratis. Pro p[ro]fidie cōfugia it[er]pretatus
 est simachus. qd porphyrius ita disseit.
 faciet hec oia ut munit arcē iherlm

et in ceteris urbibus ponat p̄fidia et in
 deos doceat alienū adorare deū. hanc
 dubiū q̄m iouē sufficit. quē tū illis on-
 derit et adorandū eē p̄suasit. tūc dabit
 deceptis honorē et gloriā plurimā. Et
 faciet ceteris q̄ in iudea fuerint dñari.
 et pro p̄uicatione possessiones dicit.
 et dona distribuet. Antiochus q̄ multa
 deceptis munera largiet. et trā suo
 exercitū diuidet. quosq̄ t̄rore nō queit.
 subiugabit auaritia. Et in tpe p̄feto
 p̄habit adūsus eū rex austin. et q̄si
 tepesius ueniet cont̄ illū rex aq̄lois
 in ciuitatibz et equitibz. et in classe
 magna. et ingrediet̄. et ceteret
 et p̄tinet et itroibit. in tū gl̄iosa
 et multi corruent. **¶** Pro q̄ int̄ptatq̄
 est symachus. et multi milia corruent. the
 odoro. et multi uisumabūt. Multas aut̄
 corruē iuxta aquilā. ul' urbes ul' regi-
 ones ul' p̄uicias intellige. Et hec por-
 phirus ad antiochiū refert. q̄ in dēno
 āno regni sui rursus cōt̄ sororis filii

ptholomeu philometore dimicauit. Qui
 audiens venire antiochu congregauit
 milia pploru milia sed antiochus quasi
 tepeestas valida in curribus et i eqtib9
 et in classe magna inuressus sit terras
 plurimas. et transendo uniusa vastauit.
 Veneritq; ad tria milia. id; iuda qua
 symachus terra fortitudis i ptatus e
 pro quo theodorio ipm ubi hebraicu
 posuit sabbar. et arce numerit de rui
 nis nuuoru ciuitatis. et sic egyptu per
 reuert. Nri aute ad antixpm et ista
 referetes dicit. q; pmu puigturus sit
 tota regem **A**ustri. id; egypti. et
 postea libias **E**t ethiopes signatice
 que de decem **V**cornib; tria contrita
 cornua sup legimus. et q; ueturus sit
 in tria isrl. et mlte ei urbes ul pnuite
 dature sint manus **H**ec aute sole
 saluabit de manibus eius edom et
 moab et pncipiu filioru amon. **A**n
 thiochus aut festinas cotra ptholo
 meu rege austri. ydumeos et moabitas

et amonitas q̄ ex latere iudee erant non
 tetigit. ne occupatus alio plio pitholo
 meū reddet fortiore. Antropus q̄ ydu
 mea et moabitas et filios amon. id̄
 arabia relinquet itactū q̄ illuc facti
 ad deserta confugient. **¶** Et mittet manū
 suā in terris. et terra egypti nō effugiet.
 et dñabit thesaurū aurī arḡ argētī
 et in oibus p̄ciis egypti per libias q̄
 et ethiopes t̄sibit. **¶** Hec anthochū
 ex pte fecisse legitimus. Sed qd̄ sequit̄
 p̄ libias et ethiopes t̄sibit. magis m̄
 antropo asserūt cōuenire. Anthochū
 em̄ libia quā pleriq̄ affrica intelligūt.
 ethiopiaq̄ nō tenet. nisi forte q̄ ab
 ipō climate sūt p̄uicie egypti. et longe
 per deserta vicina captis egyptiis etiā
 iste p̄uicie turbate sūt. Vñ nō dicit̄
 q̄ reperit eas. s̄ p̄ libias ethiopiaq̄ t̄sibat
¶ Et firma turbabit eū ab oriente et
 ab aquilone. et veniet in multitudine
 magna. vt cōterat et interficiat plucios
 et figet tabnaculū suū inter maria sup̄

monte inclutu et san. et veniet usq; ad
similitate eius. et nemo auxiliabitur ei.
¶ Et in hoc loco porphyrus tale nescio
 qd de anthiocho soymat. Pugnas iqt
 cotra egyptios et libias ethiopesq; ptn
 siens. audiet sibi ab aquilone et ab oriēte
 plia cocitari. bn̄i regrediens capiet am
 dios resistentes. et om̄i in litore p̄henicis
 vastabit puicia. confestiq; p̄get ad a
 tariū regē armene q̄ de orientis p̄tibz
 mouebat. et iter fr̄is plurimis de
 eius exercitu ponet tabnaculū suū ī
 loco ap̄edhuo. qui iter duo latissima
 flumina est. tygri et eufraten. Cūq;
 hucusq; p̄cesserit in quo mōte sedet
 incluto. et sed. dice nō pt. Q̄q; et inter
 duo maria eū sedisse. p̄uare nō possit.
 et stultū sit duo mesopotamie flūia
 duo maria interpretari. Monte autē
 incluto. idcirco p̄terit. qz secutus ē
 theodotom̄is ī p̄tationē. q̄ aut inter
 ardeti maria sup̄ montē saba factū.
 Cūq; saba nomē motus ul armene ul

mesopotamie putet que scius sit dice
 no pot. et hac licentia metiendi possit et
 nos addi qd ille conticuit. scilicet dicit motu
 q iux errore armemorum sit ydolis
 consecutus. Et veniet magt usq ad su
 mitate quus motus. et elymaude pui
 tia que est ultia psacu ad orientem
 regio. ibiq volens tepla dyane spoli
 are qd habebat infinita donaria. fu
 gatus a barbaris est. q nua venera
 tione phanui illud suscipiebat. et mor
 tuus e merore consuptus in tabes oppido
 psidis. Hec in suggillatione mri. arti
 ficis sermone coposuit. q etia si po
 tueit appbare no de antixpo dca sed
 de anthiocho. qd ad nos. qui ex orbis
 septentrū lonis xpi pbannus aduenit
 et antixpi mēdacū. Et em hoc dicit
 de anthiocho. qd ad nos et iligionem
 manū. Quod et in superiori visione
 ubi in anthiochu ppheta gsumata
 et aliqd de antixpo dr. Dimittat itaq
 dubia. et in manifestis herreat. qui sit

ille lapis qui de monte abscisus sine manibus
 creuerit in montem magnum et orbem imple
 uerit. et quod si forme ymaginem contruerit.
 qui sit ille filius hominis qui cum mibibus ve
 tierius sit. et statui quam vetustum dierum.
 et dandum sibi regnum quod nullo fine clau
 det. oesque populi tribus ac lingue ipsi fructur
 sunt. **H**ec que manifesta sunt preterit et de
 iudeis asserit. phari. quos usque hodie
 seruire cognoscimus. et dicit eum que sub
 nomine damelus scribit librum ad refocillam
 dam spem suorum fuisse metitum. non quod omnem
 hystoriam futuram nosse potuerit. sed quod
 iam facta memoraret. Et in ultima visionis
 talipennis inuocat. flumina ponens pro
 mari. et montem inclitum et firmum apud hunc
 quem ubi legerit nullam potest esse hystoriam
Nam ad extremam visionis huius capitulum
 super antipodis sic exponit quod pugnas contra
 egyptios libiassos et ethiopes. et tria
 cornua de decem cornibus ceteris. ens auditu
 rus sit de aqilone et orientis partibus aduersum
 se bella consurgere. quo ueniens cum magna

multitudinē ut cōterant et interficiat pluri-
 mos fugiet tabernaculū suū in apud hno
 iuxta metropoli que prius emaus vocabatur
 ubi incipit iudee p̄uicie mōtana q̄ surge
 Deniq̄ inde se erigens usq̄ ad montem
 oliueti theosolimarū regio ascendit.
 Et hoc est qd̄ scriptura nūc dicit. et cum
 fixerit tabernaculū suū in mōtane p̄uicie
 radicibz̄ iter duo maria mare videlicet
 qd̄ nūc appellat mortuū ab occidente.
 et mare magnū in cui⁹ litore cesarea
 ioppe ascalon et gaza site sūt. tūc ueniet
 usq̄ ad summitatē mōtis eius. hoc est
 mōtane p̄uicie. id̄z̄ uticē mōtis oliueti
 qui melitus uocatur. q̄ ex eo dñs atq̄ sal-
 uator ascendit ad p̄m. Et nullus anti
 xp̄o poterit auxiliari. cōtra se dño seruente.
 et asseruit ibi antiquū eē peritūru. unde
 dñs ascendit ad celos. apud hno ubi cōpo-
 sitū est qd̄ si diuidas inteligi p̄t̄ sensus.
 Et fugiet tabernaculū suū et thronū suū
 inter maria sup̄ montē melitū et s̄m.
 Hūc locū ita interpretatus est symachus.

qd' in latino sonat. extendet papilionem
 equitatus sui inter maria. siq' monte forti-
 tudinis scm. et veniet usq' ad iunctio-
 nis motis
Theodotio vero sic vertit. et figet tabna-
 culu suu epadno iter maria in monte
 saba sco. et veniet usq' ad prem eius. aq' la-
 ita. Et placabit tabnaculu p'torij sui a-
 phedmo iter maria i monte g'loso et sco.
 et veniet usq' ad fine eius. **A**oli septuagi-
 ta vi se nois q'stione liberantes. mit' p'tati-
 fut. et statuet tabnaculu suu iter maria
 et monte voluntatis scm. et veniet hora
 cofumationis eius. **Q**uos appollinaris se-
 cutus de noie apedno oiuo cotituit. hec
 ideo. plixius posui. et ut porphary onida
 calupnia q' hec oia ignoravit aut nesce-
 se fuit. et scripture sco difficultate cui
 intelligetia absq' dei gra et doctrina
 maioru sibi iperitissim uel maxime
 vendicant. **N**otandu at q' cu p. lina lx
 brevis sermo no habeat. sed p qua vrit

phe. cuius vi grecū & in isto tm̄ loco
 apud hebreos scribat q̄d phe. sed legit
 p. **¶** Ad aut̄pn̄s veniat usq̄ ad sū
 unitate motis sci et inclit̄. et ibi pereat
 vs̄uas plenius loquit̄. **¶** Dixit̄ dñs
 in monte sc̄o facie dn̄atoris tenebrarū
 sup̄ om̄s gentes. et eū qui dn̄at cunctis
 pp̄lis et unctiōe que vncta est cōtra
 vniūsas nationes.

¶ Caplm̄ xij
 In tpe ante illo cōsuet̄ michael prim
 cepe magnus qui stat pro filiis populi
 tui et veniet tēpus quale nō fuit ex
 eo ex quo gētes & ceperit usq̄ ad sep̄
 illud. Et in tpe illo saluabit̄ pp̄his tuis
 om̄s qui in uet̄is fuerit scriptus i libro vite.
 Et mlti de hys q̄ dormiūt in tre puluē
 euigilabit̄. alij in uitā et̄nā. et alij in
 obprobriū vt videat̄ sepe. Qui at̄ docti
 fuerit̄ fulgebūt q̄si splendor firmamenti
 et qui ad iustit̄ā eruduit̄ mltos q̄i stelle
 in p̄petuas et̄mitates. **¶** Hatten̄ q̄ por
 phyrus ut̄iq̄ se tenuit. et tū m̄d̄ū
 imperit̄as q̄i suorū male erudit̄is errore

posuit. De hoc caplo qđ dicitur est. in qđ
 mortuorū defecit resurrectio. alijs susci-
 tatis in vita etna. alijs in obprobriū septi-
 termi. Nec potest dici qui fuerūt sub athi-
 ocho fulgetes qđ splendor firmamenti
 et alij qđ stelle in perpetuas eternitates.
 Sed qđ nō faciat p̄tinacia. Quasi totus
 coluber elenat caput. et moriturus in
 eos q̄ morituri sūt venena diffudit. Et
 hoc inqt de anthiocho septm̄ sit. q̄ uades
 in p̄sida. lissie q̄ anthiochie et phemice
 perit. reliquit exercitū. ut adūsū in deos
 pugnet. ut lex eorū ihrlm̄ subiret.
 Que oīa narrat iosephus hystorie auctor
 hebrece. q̄ talis fuit ebullatio q̄us nūq̄
 et t̄pnus aduenit q̄le nō fuit ex eo qđ
 getes eo ceperūt usq̄ ad illud tempus.
 Reddita at̄ victoria et caesis anthiochi
 duobus ip̄oq̄ anthiocho ī p̄sida mortuo
 saluatus ē pplis isrl. oēs q̄ scripti erāt
 in libro dei. hoc ē qđ legē forassee defen-
 derūt. ceteris delati sūt de libro. qđ p̄uū
 auctores extiterūt legio. ut anthiochi fuit

parciū. tūc aut hī qui q̄si in tre puluē
 dormierāt et operti erāt malozū pōde.
 et q̄i in sepulchris miseriāū reconditi.
 ad insperatā victoriā de tre puluere
 surererūt. et de humo eleuauerūt caput
 custodes legis vsingētes in vitā eternā
 et p̄uicātores in obituū septuagintā.
 Magi at atq; doctores q̄ legis habuerē
 noticiā. fulgebūt q̄i celi. et qui isemorea.
 Hos exhortati sūt ad custodiēdas ceriō
 nias dei. instar astrorū dei splendebūt
 in p̄tunas et mitates. Pōnt q̄ hystoriā
 de machabeis in qua dicit. multos iude
 orū sub mathathū et iuda machabeo
 ad hēimū cōfugisse et latuisse i spelūis
 et caueris petrarū. ac post victoriā
 p̄cessisse. et hec methasoricos q̄i de i sui
 rectione mortuorū ee p̄dca. Tempe aut
 antixpi talē t̄bulationē fore q̄lis miq;
 fuit ex quo gētes ce cepitūt. Verius
 intelligit. Nonam iem viciasse hysia
 qui victus est. et penitus opp̄ssos esse
 iudeos. q̄ viciatūt. miq; fuit. trinta

tribulatio. quia eo tpe quo iherlm̄ capta ē
 a babilonijs tēplūq; subūfū. et omnis
 pplūs ductus in captiuitatē. **O**presso
 igit̄ antixpo et spū saluatoris extracto.
 saluabit̄ pplūs qui scriptus fuit in libro
 dei. et p̄ diuinitate meritorū alij sur-
 gent in vitā etnā. alij in obprobriū sem-
 pitermū. **M**agis habebūt similitudinem
 celi. et q̄ alios erudiūt stellarū fulgori
 cōparabūt. **N**ō em̄ sufficit scire sapiam
 nisi alios erudias. **T**acitusq; sermo doctrine
 aliū nō edificans. incedē muto ore recte
 nō p̄t. **Q**uē locū theodotio. idē vulgata
 editio ita expressit. **E**t intelligentes ful-
 gebūt q̄si splendor firmamenti. et de iustis
 plures q̄ stelle ieternū et ult̄. **S**olent
 nōnulli quere. utri n̄ indoctus et factus
 eandē mercedē habeat et vnā in celestibus
 mansione. **V**n̄ nūc iuxta theodotionem
 dē. q̄ docti similitudinē celi habeat. et absq;
 doctrina. iusti stellarū fulgori cōparēt.
 tūq; sit iter eruditi scitatie. et sancta
 iustitatie. quātū distent celi et stelle.

Tu autē daniel claudē sermones et
 signa librū usq; ad tempus statutū. Pti
 sibiū pluri et mltiplex erit sciencia.

¶ Qui danieli mltiplicē reuelauerat
 veritate ipi occulte significās q̄ locutus
 est. p̄cepit ut uoluat sermones et
 claudat librū. ut legant plurimū et
 q̄rant hystorie veritate. et p̄t̄ obscuri
 tatis magnitudine diuisa op̄mētur. Qd
 aut p̄t̄ sibiū. id̄ p̄currēt plurimū.
 mlt̄orū significat̄ lōnē. Solemus enim
 dicē. p̄currē librū et t̄nsiū hystoriā.
Qd quidē et ysaias de obscuritate sui
 volūis loq̄tur. et erūt smones libri
 istius q̄si ūba volūis signati. quod si
 dederit hōi nescienti hās. dicentes ei
 lege r̄ndēbit. nescio hās. si aut dederit
 illud hōi sciēti hās. et dixerit lege.
 librū r̄ndēbit nō possū legē. q̄ signatus
 est. Et in apocalypsi iohis liber videt̄
 signatus sigillis septe scriptus intus ⁊
 foris. cuiq; nullus possēt signāla ipi
 solue. aut iohānes. flebam nimis. et

venit ad me vox dicens ne plores. ecce
 uenit leo de tibu iuda iudex dauid apire
 libru et solue signula eius. Libru aute
 istu pt solue qui scripturarū sacramenta
 cognouit et itelligit emigmata et uba
 tenebrosa ppt misteriorū magnitudiez.
 et in pstatua pabolos. et occidentem
 lruū tūssert in spm uiuificantem.

¶ Et uidi ego daniel. et ecce q̄ duo alij ui
 stabat vnus hinc et vnus inde super ripā
 fluminis. Et dixi vno q̄ indutus erat line
 is. et q̄ stabat sup aquas fluminis. usq; q̄
 fine horū mirabilu. **¶** Vidit daniel
 duos angelos stātes ex utraq; parte
 sup ripā babilonis fluminis. q̄ cū hic
 ponat absq; noie scdm pterita uisione
 puto eū eē tygri q̄ hebraice d̄ eddetel.
 et tū nō m̄rogat eos q̄ stabat super
 utraq; ripā. sed eū que in principio uide
 rat q̄ erit idutus uestib; lineis siue
 biffinis qd̄ hebraice d̄ baddin. Et hic
 ip̄e angelus stabat sup aquas flūis
 babilonis suo eos calcans pede. **¶** Ex

quo intelligim⁹ superiores duos angelos
 q̄s uidit stantes sup ripa et nō it̄rogat
 nec putat suscitacione ydignos. ange-
 los eō psarū atq; grearū. hūc autē eē
 angelorū clemētissimū. q̄ orōnes dauidis
 in cōsp̄ctū dei optulēat q̄n ei viginti et
 vna die psarū angelus resistebat. Int̄-
 rogabat at̄ hec mirabilia q̄ in p̄senti
 uisione dicit̄. quo cōplenda sint tēpe.
 Qd̄ porphyrus more suo de anthiocho.
 nos de antrepo int̄ptauit. ¶ Et audiui
unū q̄ indutus erat lineis. q̄ stabat
sup aquas fluis. tū lenasset dexterā
suā in celū et iurasset p̄ uiuentē iē-
ternū. q̄ in tēpus et tpa et didiu t̄pis
 ¶ Tēpus et tēpa et diuidū tēpis.
 tres et semis ānos int̄ptat̄ porphi⁹
 qd̄ et nos iuxta scripturā s̄c̄rū ydis
 ma nō negam⁹. Nā et sup legim⁹ qd̄
 septē tpa t̄sierūt sup nabuch⁹. idē
 septē ām efformationis eius. et in uisioe
 q̄ta scriptū est q̄tuor bestiā. leonis
 et uisi et p̄ardi et alui. iatialis t̄uis

nome tacet. q regnu sufficiat rōnorū. et
 postea de antio. q tres reges hū licet. et
 simones cōt exelsū loqitur. et scōs altissi
 cōterat. et putabit aut q possit mutare
 tēpa et leges. et tūdet in manus eius
 usq ad tēpus et tpa et dīndū tēporis
Et iudiciū sedebit ut auferat potetia
 et cōterat et dissipat usq ad fine. an
 festep de aduētū xpi et storū. Regnū at
 et ptas et magtudo regm que ē s̄btet
 omē celū detur p̄lo scōrū altissim. au
 regnū septū mī est. et omīs reges fūiet
 ei et obedient. **S**i itaq̄ supiora q̄ p̄spi
 cue de antio. p̄pta sūt. refert porphi
 rius ad antiochū et ad tres et semis
 ānos. q̄bus tēplū dicit fuisse desertū.
 ergo et hoc qd sequit regnū et septi
 mī. et omīs reges seruiert ei et
 obedient. debet p̄bare sup antiocho
 vel ut ip̄e putat sup p̄lo iudeorū. qd
 nequa q̄ stare manifestū est ut legi
 in machabeorū libris. **I**osephus quaq̄
 in eandē cōsentit opinione. q̄ tribus

ānis tēpli pollutū fuit in iherosolima. et in
 eo iouis idolu stetit sub antiocho
 epiphane ceterisio q̄dragesio quinto āno
 regni macedoni a seleuco mēse eisdē
 iēm nono usq; ad mēse nomū ceterisim
 q̄dragesimū octauū āni. q̄ faciūt ānos
 tres. Sub antiocho aut nō tres āni. s̄ tres
 et semis hoc ē mille ducenti nonaginta
 dies desolationis tēpli et eiusionis. futuri
 cē dicūt Et cū cōpleta fuerit dissipatio ma-
nus ppli s̄cī. cōplebit̄ uersa her. ¶ Quādo
m̄q̄t̄ plus dei dissipus fuit. ut antiocho
psequēte ut uult porphyri. ul antiocho
ut uerū uerū p̄bant. tūc her oīa cōplebit̄
¶ Et ego audiui et nō intellexi et dixi
Quē mi qd̄ erit post hec. Et ait. Vide
daniel. q̄ clausi signatiq; s̄t sermones
usq; ad tempus cōsumationis eligerit̄ et
q̄ ignis dealbabit̄ m̄lci et impii agent̄
impii. neq; itelliget̄ om̄s̄ ip̄i. porro docti
itelliget̄ ¶ Vult̄ p̄phā itelligē qd̄ uideat̄
imo qd̄ nō uiderat̄. et futurorū curit̄
agnosce ueritatē. Audient̄ em̄ regim̄

alē p̄f̄m̄t̄
 alē p̄f̄m̄t̄

bella diuisa et iter se p̄lia et multiplice
 hystoria. s̄ uoia nō audiret singlōz
In aut̄ p̄lia audiuit et nō intellerit
 qd̄ faceret h̄y q̄ signatū libeū et usq̄
 ad tēp̄ cōfirmationis mltis obsari
 taribz obuolutū p̄suptione mentis
 edisseruit. Cū aut̄ finis aduenerit t̄q̄
 aduenerit ip̄y nō itelliget. et quē
 docti fuerit disciplina dei ip̄i itellige
 poterit. In pueris om̄iam nō it̄oibit
 sapia. nec p̄t se m̄fide corpi qd̄ peccatis
 subditū est. **E**t a tpe quo ablatū fuerit
 iuge sacrificiū. et posita fuit abhominatio
 in desolationē. dies mille ducenti nonaginta
Nos mille ducentos nonaginta dies. por
 phyrus in tpe mult̄ antiochi et in desola
 tione tēpli re cōpletos. quā et iosephus
 et machabeorū ut diximus liber tribus
 tūc̄ annis fuisse cōmēdant. Ex q̄ p̄suptū
 est tres istos et semis annos de ant̄ xpi
 dicit t̄p̄ibus. q̄ tribus et semis annis. hoc
 est mille ducentis nonaginta diebz̄ sanctos
 p̄secutus. est. et postea ē ruiturus i mote

milito et scō. **A** tpe igit eylethyfimon qd
 nos mē ptati sumus iuge sacrificiū. qn
 antypus orbe opt mens dei cultui inter
 duxit asp ad mēfectionē eius tres et semis
 ām. idē mille duceti nonaginta dies cō
 plebitur. **C**htus qui exspectat et puect
 ad dies mille trecentos trigintaq; **A**htus
 mgt. qui iter scō antypō dies siq; mīm
 pfirmū qd agitaq; p̄stolat. quibus
 est dñs atq; saluator in sua maiestate
 vctatus. **Q**uare autē post mēfectionē
 antypō qd agitaq; dieū silentiū
 sic dñe scientie est. nisi forte dicamus
 dilatis regni scōru pacie cōprobatio ē.
Puto et locū p̄hve dari lapsorū p penas.
Dorphyrius hūc locū sic edisserit. ut qd a
 gintaq; dies qui siq; mille ducentos
 nonaginta fut. victorie cōtra anthiochi
 duces tēpus significet. qn iudas macha
 beus fortit. dmicavit et emūduit tēplū
 v̄doliq; cōtrivit et victimas optulit in
 tēplo dē. **R**ē. recte dicit si machabeorum
 liber t̄bus et semis ānis tēplū scribet

hec verba sunt **E**t patres eius iusti et
 docuerunt filia sua iuxta legem moysi. **V**
 Hoc utendum est testimonio ad exhortationem
 parentum. ut doceat iuxta legem domini sermonesque
 domini non solum filios sed et filias suas. **E**
 Et constituti sunt duo senes de populo iudices
 in anno illo. **R**eferebat hebraeus. istos esse
 achiam et sedechiam de quibus scribit isemias.
 faciet te dominus sicut achiam et sedechiam quos
 fecit rex babilonis in igne propter iniquitatem
 quam fecerunt in israhel. et adulterabant uxores
 civium suorum. **D**e quibus locutus est dominus.
 quod egressa est iniquitas de babilone a se-
 nibus iudicibus qui videbant regem populi
Quidam de presbiteris prioribus non autem qui
 regerent populum. sed qui videbant regere.
 Qui enim bene presunt populo regunt populum. qui
 autem tamen nomen habet iudicum. et iniuste
 presunt populo. regem magis vident quam regunt
Et exarserunt in concupiscentia eius et e-
 uerterunt sensum suum. et declinauerunt
 oculos suos ut non viderent celum. neque
 meminissent iudiciorum iustorum. **N**on

greci vocant pachos. nos pturbatione
 magis q̄ passione rectius int̄ptamur.
Hec igit̄ pturbatio et quando libidinis
 titillauit. ymo percussit corda seniorum.
Sed ut in animis eorū iaceret fundamētū
 et cogitaret desiderata cōplere. q̄n̄ eū
 terūt sensu suū. quo subūso oculi eorū
 inclinati sūt. ut celestia nō videret nec
 recordaret̄ iudiciorū iustorū siue dei
 siue honestatis. siue naturē que oibz ad
 bonū insita est. ¶ **E**t ecce susāna ian-
 bulabat iuxta cōsuetudinē ¶ **A**n̄te iā
 dictū est. q̄ facto mane iambulabat
 susāna. **N**ec mirū est ad placandos
 eos qui om̄i que gerim⁹ de septuā sc̄is
 q̄rūt exempla. hūc iambulandi locū
 affinnē. qd̄ itē q̄s ad vegetandū copu-
 scula deambulet. que locū inq̄t de septu-
 agim̄ editione nūc posui. **Q**uo dicto
 origenes ondit ceterā se nō iux̄ septuā
 interpres differuisse. ¶ **I**n gemuit q̄
 susāna et ait. **A**ugustie michi s̄t v̄ndiq̄
 Si em̄ hoc egero. mors m̄ est. **S**i autē

nō egero. nequaq̄ effugiā manū vras.

¶ Qui ad summitatē p̄fite iūctus venit. nūq̄ sibi dicit immere discipulū. sed adu-
terū manū nō effugiet dicitū affectū
nobis et cōmissū nobiscū. alioq̄ si nolue-
ris. dicem⁹ testimoniū cōtra te. q̄ fuerit
tecū iuuenis. et hīc causa dimissis pu-
ellas a te. **H**uāne q̄ppe singulitatis est
morte timere que infert̄ pro iusticia.
nisi forte angustia nūq̄ptabim⁹. nō imi-
netis mortis sed obprobri et ignominie.
qua p̄fūdenda erant illis accusatib⁹ atq̄
dicitibus. fuit cū illa iuuenis. et idcirco
dimisit puellas. **S**i em̄ hoc egero mors
m̄ est. s̄m̄ autē nō egero. nequaq̄ effugiā
manū vras. **P**eccatū morte vocat. sicut et
ergo q̄ facit adulterū. mors ē adulterū.
sic om̄e p̄ccm̄ qd̄ ducit ad mortē. mors
aīc appellandū est. **E**t totiens mori cis-
dinuit. q̄ciens peccam⁹ ad mortē. **U**nde
cōtr̄io toties respicim⁹ et purificam⁹
quocies vite digna opa facimus. **¶** U
melius michi est absq̄ ope mēde i mē

vras q̄ peccare in conspectu dñi. In greco
 nō habet melius. id est ex eis te non si elegero
 qd̄ nos bonū interpretari possim⁹. Unde
 eleganter nō dicit melius in est incidē i
 manus iniquorū p̄btorū qm̄ peccare in
 conspectu dei. ne videtur copatione peccati
 qd̄ erat bonū. hoc appellare melius. Sed
 bonū est maḡ in nō facē malū et incidere
 in manus vras. ne peccet in conspectu dñi.
 Nō per copatione legendū est. melius
 in incidē in manus vras q̄ peccare i con
 spectu dñi. sed absolute. bonū est in nō facē
 malū et incidē in manus vras. ne peccem
 in conspectu dñi. ¶ Et exclamavit voce maḡ
 susana. ¶ Magna vox erat vis aeris percussio
 ne et clamore fructu. s̄ pudicitie maḡ
 nitudie. p̄ quā clamabit ad dñm. Unde
 et sc̄a scriptura in clamacione semocē nō
 apposuit magnā vocē. Sequitur enim. ¶
 Clamauerūt senes ad ius eā. ¶ Excla
 mauit voce magna susana dixitq̄. ¶
 Deus eterne qui absconditorū es cogitor
 q̄ nosti oīa p̄sp̄s fiant. tu scis qm̄ falsū

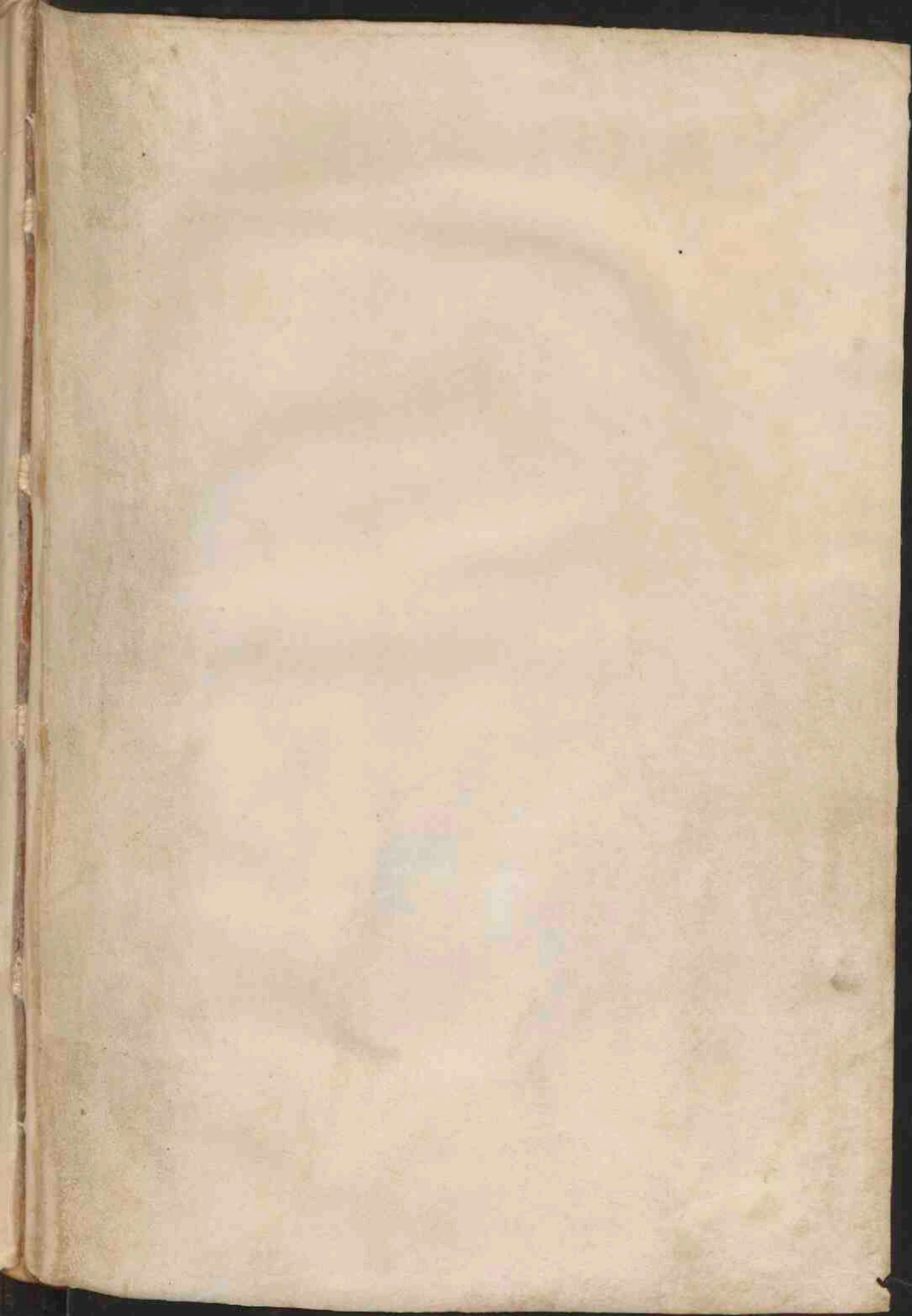
testimoniū cōtra me tulerūt // Cordis af-
 fectus et mētis pura cōfessio et bona
 conscia voce eius fecerūt clariorē. Vñ
 magna erat exclamatio eius deo. que
 ab hoībus bona videbat. **¶** Quāq; dicitur
ad mortē suscitauit dñs spm scm
pueri iunioris cuius nomen daniel.
¶ Quo sermone vidit nō intrasse in
 daniel spm scm. sed eū qui erat ī illo
 et quiescebat ppter etatis infirmitatem
 nec sua poterat opa demonstrare. data
 occasione p̄ s̄m̄ facta a dño suscitatu.
¶ Et exclamauit voce magna. Min-
dus ego sū a sanguine huius. // Susci-
 tato in se spū scō. et que puer deberet
 dicere suggerente. vox eius magna erat.
 Et notandū in sc̄pturis sc̄is. ubi vox
 peccatoris magna dicitur. **¶** Dic sub
qua in bore videris eis loquētes sibi.
Qui ait sub sermo. Dixiq; ei daniel. Re-
mētitus es in caput tuū. Ene agel
dei accepta sententia ab eo sermō det te
mediū. // Et post modicū alt̄ sc̄iorū

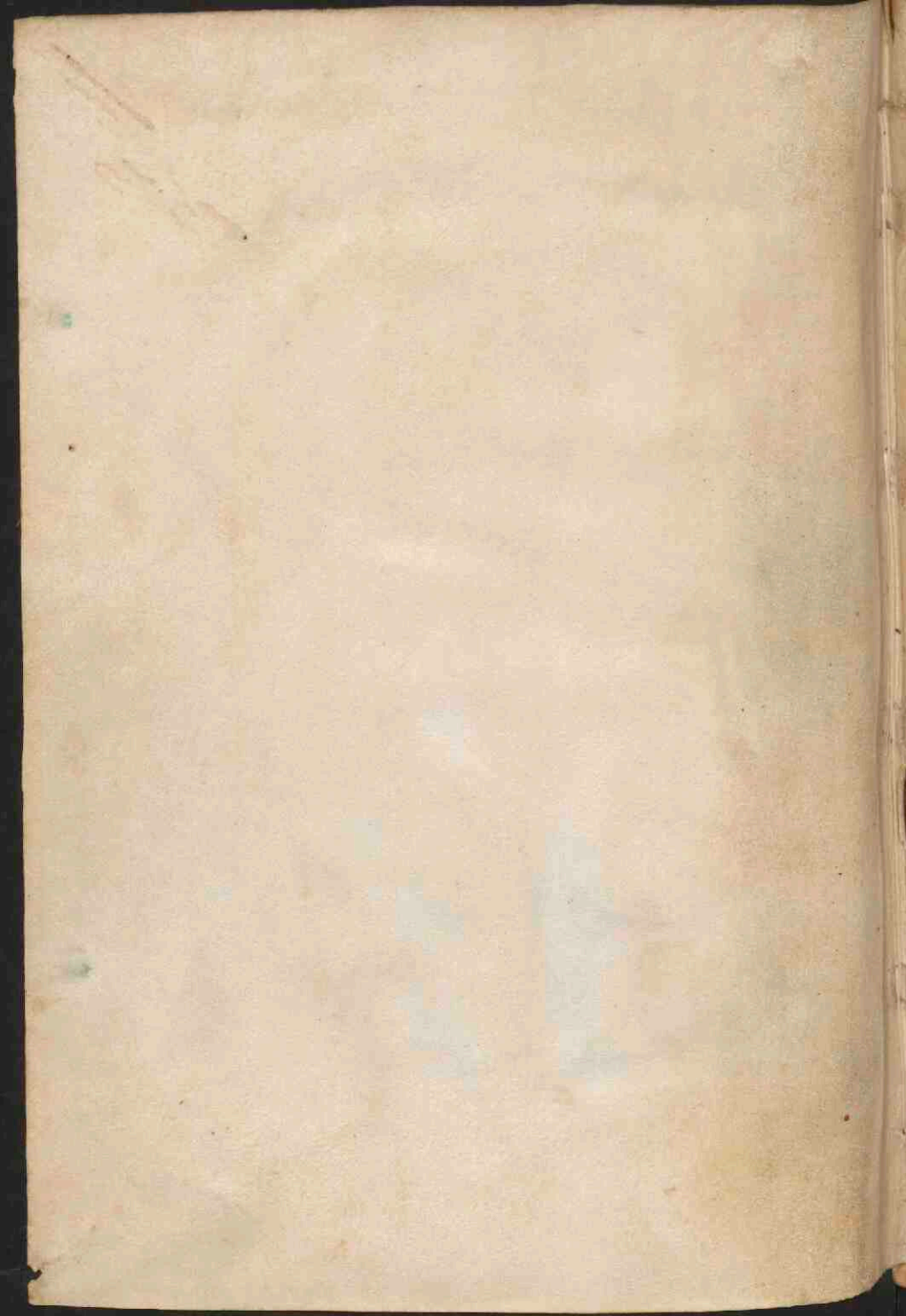
aut **S**ub primo dicitur ad eum daniel. Et
metus es et tu in caput tuum. Manet
angelus dei gladium habens ut ferat te
in mediu. // Quia hebrei respicit hystoria
 susane dicentes eam in domelio volumine
 no haberi. debemus diligenter inquire
 noia scim et primi. que latin illic et
 lenti scum in pntant. si sint apud hebos
 et qua habet ethimologia. ut a scimo
 scissio et a primo sectio siue sermone dicat
 lingua eorum. Qd si no fuit in etu uerbi
 tabe cognita et nos accipere eorum sine.
 qui greci tm sermone hanc uolunt ee
 pericope. que grecu tm habet ethimolo
 gia et hebraicu no habeat. Qd si quis
 onderit duaru istaru arboru scissiois
 et sectionis et in hebraico stare ethimo
 logia. tunc poterim ierua hanc septua
 uerba. **E**t fecerunt eis sicut male ege
 rant aduersus proximu suu. ut facerent
 sedm lege moysi. et int fecerunt eos.
 // Interfecit eos ois synagoga. Videt
 illa opinio refutari de qua sup diximus

scdm themia. qd ipi erant pluri achias
 et sedechias. nisi forte hoc qd scriptu
 est misererunt eos. sic interpretemur pro eo
 qd e regi babilonis occidit eos t dixerunt
 Erunt et nos dicimus quidem misererit
 saluatore. no qd ipi percussit. sed qd
 dixerunt occidendum. et succlamantes
 dixerunt crucifige crucifige eu. **H**el
 chias aute et vxor ei laudauerunt deu
pro filia sua susanna cu iocachi marito
eius et cognatis omnibus. qz no est inuenta
in ea res turpis // Digne quasi facti
 laudat deu. no qz libeata est de manu
 pbicoru. hoc em no satia laudabile est.
 nec magm discriminis si no eet libeata.
 sed qz no est inuenta in ea res turpis.
Quqz aperta fuisset ostia aspiciens
rex sup mensa clamauit voce
magna. Magnus es bel. et no e apud
te ullus dolus // Hoc qd nuc scriptu
 dicit. clamauit voce magna quia de
 ydolatria et ignorate dei dicit. videt
 obseruatione nram subuertit. quia

141
dudu afferimus q uore magna tm in
scis reperiri. Qd soluet facile q hac
hystoria in libro danielis apud hebreos
dixerit na haberi. Si qs aute potuerit
ea apphate ee de canone. none tue que
rendu est. qd rndere debeamus.

Oratione liber siue libellus in do
mo noue lucis ppe traectū cartusienf
ordis scriptus et finitus ano dmi millio
cia^{mo} quingentesimo octauo in vigilia
uifitationis gloriose sp uirginis marie
ptinet ad eandē domū. Orate ppter
deū pro fratribus dte domus qui ad pfi
ciendū ptactu libri siue libelli, aut
materia pparando scribendo illuminando
correctando ligando seu alijs quifmodo
laborauerūt.

151

